

Právnická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
Katedra obchodního práva a mezinárodního práva soukromého

Tomáš Pištěk

ODPOVĚDNOST ZA VADY ZBOŽÍ A VADY DÍLA

(LIABILITY FOR DEFECTS IN GOODS AND LIABILITY FOR DEFECTS IN WORK)

Diplomová práce

Vedoucí práce: Mgr. Vladimír Trnavský

Olomouc 2011

Já, níže podepsaný Tomáš Pištěk, autor diplomové práce na téma „Odpovědnost za vady zboží a díla“, která je literárním dílem ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., dávám tímto souhlas podle § 4 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb., správci,

Univerzitě Palackého v Olomouci,
Křížkovského 8, 771 47 Olomouc, Česká republika,

ke zpracování údajů v rozsahu: jméno a příjmení v informačním systému, a to včetně zařazení do katalogů, a dále k zpřístupnění jména a příjmení v katalogích a informačních systémech Univerzity Palackého, a to včetně neadresného zpřístupnění pomocí metod dálkového přístupu. Údaje mohou být takto zpřístupněny uživatelům Univerzity Palackého. Realizace zpřístupnění zajišťuje ke dni podání tohoto prohlášení vnitřní složka Univerzity Palackého, která se nazývá Informační centrum UP.

Souhlas se poskytuje na dobu ochrany autorského díla dle zákona č. 121/2000 Sb.

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval samostatně na základě uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 10. 1. 2011

.....

Tomáš Pištěk

Mé poděkování patří Mgr. Vladimíru Trnavskému za odborné vedení, doc. Ludmile Lochmanové za cenné rady týkající se formálních požadavků na psaní diplomové práce, JUDr. Ireně Helmové za užitečné poznatky z advokátní praxe a soudkyni Městského soudu v Praze JUDr. Monice Vackové za informace k tématu mé diplomové práce z pohledu soudce. Dále děkuji zástupcům jednotlivých obchodních společností za poskytnutí jejich praktických zkušeností.

OBSAH

Úvod	6
1. Institut odpovědnosti v obchodním právu	
1.1. Pojem odpovědnosti	8
1.2. Druhy odpovědnosti v obchodním právu	11
1.3. Prevenční povinnost	16
1.4. Okolnosti vylučující odpovědnost	17
2. Odpovědnost za vady zboží	
2.1. Vady zboží	19
2.2. Zákonná odpovědnost za vady	20
2.3. Záruka za jakost	22
2.4. Oznámení vad	25
3. Odpovědnost za vady díla	
3.1. Zákonná odpovědnost za vady	31
3.2. Oznámení vad	32
3.3. Záruka za jakost	34
4. Nároky z vad zboží a díla	
4.1. Nároky z vady zboží	36
4.2. Nároky z vad díla	38
4.3. Odstoupení od smlouvy	39
5. Zkušenosti vybraných obchodních společností	43
6. Praktické poznatky advokátů	48
7. Soudy a odpovědnost za vady	51
8. Statistické údaje	52
9. Náhrada škody, bezdůvodné obohacení	
9.1. Rozsah a způsob náhrady škody	54
9.2. Smluvní limitace náhrady škody	59
9.3. Bezdůvodné obohacení	61
10. Promlčení a prekluze v obchodních závazkových vztazích	
10.1. Promlčení	63
10.2. Prekluze v obchodních závazkových vztazích	69
Závěr	71

Summary	74
Literatura, prameny	75
Přílohy	
Příloha č. 1	79
Příloha č. 2	83
Příloha č. 3	88
Příloha č. 4	93

ÚVOD

Ve své diplomové práci se zabývám odpovědností za vady zboží a díla v obchodním právu. Zaměřuji se na vymezení odpovědnosti, její subjekty, vady zboží a díla, nároky z vad, zmiňuji také otázku náhrady škody a promlčení. Cílem této práce je popsat jak teoretické, tak praktické poznatky, které se týkají institutu obchodní kupní smlouvy a smlouvy o dílo se zaměřením na odpovědnost za vadné zboží a vadné dílo. Toto téma jsem si zvolil proto, že zmiňované dva smluvní typy jsou v praxi hojně využívány. A to především u podnikatelských subjektů, které se dnes a denně nejen setkávají s těmito smlouvami, ale potýkají se často i s problematikou nároků z vad.

Práci jsem rozdělil do deseti kapitol, které jsou samostatnými celky. Ovšem informace v jednotlivých kapitolách spolu souvisejí. První kapitola pojednává o institutu odpovědnosti v obchodním právu – o právní odpovědnosti obecně, dále o jednotlivých druzích odpovědnosti, o prevenční povinnosti a okolnostech vylučujících odpovědnost. Druhá a třetí kapitola se zabírají odpovědností za vady zboží a odpovědností za vady díla. Nejdříve definuji vady zboží a díla, dále se zaměřuji na zákonnou odpovědnost, záruku za jakost, oznámení vad. Ve čtvrté kapitole shrnuji nároky z vad zboží a díla, detailněji rozebírám odstoupení od smlouvy. Pátá kapitola zachycuje zkušenosti zástupců vybraných obchodních společností, šestá praktické poznatky advokátů zabývajících se obchodním právem. V sedmé kapitole se zaměřuji na pohled soudů na problematiku odpovědnosti za vady, v osmé uvádím výsledky mých statistických šetření. V deváté kapitole popisují problematiku náhrady škody a bezdůvodného obohacení. Desátá kapitola líčí vybrané otázky promlčení a prekluze v obchodních závazkových vztazích. V přílohách uvádím smlouvy kupní a smlouvy o dílo, které uzavírají mnou oslovené obchodní společnosti, a dále vybrané rozsudky ve věci odpovědnosti za vady díla. Kupní smlouvy uvedené v příloze č. 2 a 3 jsou naskenované, nemohl jsem tudíž opravit pravopisné a stylistické chyby.

Co se týče použité literatury, čerpal jsem z publikací, které většinou rozvádějí a komentují příslušná ustanovení obchodního zákoníku týkající se odpovědnosti za vady zboží a díla. Do textu příslušných kapitol jsem zapracoval také judikaturu. Kromě literatury jsem využil i časopisecké a internetové články a texty příslušných

zákonů. Literatura byla vcelku dostupná. Dalšími prameny, ze kterých jsem získal praktické poznatky, jsou výpovědi zástupců jednotlivých obchodních společností, advokátů a soudkyně Městského soudu v Praze. Ke zjištění určitých údajů jsem využil také dotazník, prostřednictvím kterého jsem oslovil advokátní kanceláře po celé České republice. Dotazník, který obsahuje dvě otázky směřované na advokátní kanceláře, jsem sestavoval sám.

Při psaní diplomové práce jsem využil analýzu, metodu komparativní a popisnou. Téma mé diplomové práce již zpracováno bylo, domnívám se však, že zdaleka ne všechny otázky jsou vyjasněné a objevují se zde nová aktuální témata - kupř. přípustnost sjednání limitace náhrady škody.

1. INSTITUT ODPOVĚDNOSTI V OBCHODNÍM PRÁVU

1.1. POJEM ODPOVĚDNOSTI

Právní odpovědností se v teorii práva rozumí uplatnění nepříznivých právních následků, stanovených právní normou, vůči tomu, kdo porušil právní povinnost. Zahrnuje v sobě jednak prvek nepříznivých právních následků (znamená zatížení rušitele právem stanovenými následky v materiální nebo osobní sféře), jednak prvek státního donucení (znamená buď realizaci sankce – donucení nepřímé, nebo nucené splnění právní povinnosti – donucení přímé).

Je třeba rozlišovat:

- 1) **primární povinnost** – znamená zákaz či příkaz stanovený právní normou,
- 2) **porušení primární povinnosti**,
- 3) **sekundární (sankční) povinnost** – jde o nově vzniklou povinnost za porušení primární povinnosti.

Koncepce právní odpovědnosti aktivní vychází z myšlenky, že právní odpovědnost vzniká již se vznikem primární právní povinnosti. Odpovědnost chápeme jako odpovědný vztah fyzické nebo právnické osoby k náležitému plnění právních povinností. Je s ní spjata hrozba sankcí pro případ nesplnění právních povinností. Pro oblast práva je však koncepce aktivní odpovědnosti nedostačující. Aktivní odpovědnost splývá s pojmem primární povinnosti.

Koncepce právní odpovědnosti pasivní vychází z toho, že právní odpovědnost vzniká až v důsledku porušení primární právní povinnosti (při naplnění všech podmínek stanovených zákonem). Jedná se tedy o odpovědnost za porušení primární povinnosti. Je s ní spojen vznik sekundární sankční povinnosti nebo sankčního vztahu. Tato právní odpovědnost bývá také označována jako delikt ní, resp. sankční odpovědnost.

Porušení právní povinnosti je výsledkem protiprávního jednání. Porušení právní povinnosti může být komisivní (Rušitel se choval tak, jak neměl.) nebo omisivní. (Rušitel se nechoval tak, jak měl.)

Mezi druhy právních následků porušení povinnosti patří:

- 1) Právní následky, u nichž trvá primární povinnost s existující možností vynutit splnění primární povinnosti po splnění právem předepsaných náležitostí státním donucením (např. exekucí k vydobytí pohledávky srážkami ze mzdy).
- 2) Právním následkem je vznik nové sekundární povinnosti. Vzniká zde nová povinnost snášet veřejnoprávní nebo soukromoprávní sankci za nesplnění primární povinnosti.
- 3) Jiné právní následky – např. neplatnost právního úkonu, zmeškání lhůty apod.

Mezi **základní funkce** právní odpovědnosti patří funkce reparační, satisfakční, represivní a preventivní. Funkce **reparační** se uplatňuje zejména u majetkové právní odpovědnosti, především jako tzv. naturální restituce (uvedení v předešlý stav), resp. jako hmotné odškodnění, mající obnovit porušený ekvivalenční vztah mezi rušitelem a poškozeným. Funkce **satisfakční** je zvláštním druhem funkce reparační. Kupř. dle ust. § 13 odst. 1 občanského zákoníku (dále jen OZ) má fyzická osoba právo se zejména domáhat, aby bylo upuštěno od neoprávněných zásahů do práva na ochranu její osobnosti, aby byly odstraněny následky těchto zásahů a aby jí bylo dáno přiměřené zadostiučinění. Funkce **represivní** představuje postih újmou porušitele právní povinnosti, resp. toho, kdo nese odpovědnost za takové porušení. Funkce **preventivní** směřuje k předcházení porušování práva, k jeho zachování.¹

Právní odpovědnost ve státě respektujícím požadavky zákonnosti může nastat pouze za podmínek stanovených právními normami a způsobem upraveným právním řádem. Prvky zaviněného porušení právní povinnosti jsou objekt deliktu, subjekt deliktu, objektivní a subjektivní stránka deliktu. Objektem deliktu se rozumí právem chráněný zájem, proti němuž směřuje protiprávní jednání. Takovým chráněným objektem může být např. ústavní zřízení, bezpečnost státu, majetek, život, zdraví, svoboda, lidská důstojnost. Subjektem deliktu je ten, kdo ohrozil nebo porušil zájem chráněný právem a kdo má současně právem přiznánu způsobilost k protiprávnímu jednání. Objektivní stránka deliktu zahrnuje protiprávní jednání, škodlivý následek a příčinnou souvislost mezi protiprávním jednáním a škodlivým následkem.²

---

¹ HARVÁNEK, J., a kol. *Teorie práva*. Brno: Masarykova univerzita, 1998. s. 234–237.

² Tamtéž, s. 241.

Velice důležité je odlišit subjektivní a objektivní odpovědnost.

Tzv. **subjektivní odpovědnost** zásadně předpokládá zaviněné porušení právní povinnosti, jedná se o odpovědnost za zavinění. Ve vyspělých právních řádech je pravidlem, přičemž v takových právních odvětvích, jako je např. trestní právo, je výlučným druhem právní odpovědnosti.

Tzv. **objektivní odpovědnost** je odpovědnost za protiprávní stav, odpovědnost za výsledek. Jde o omezeně používaný institut v některých vztazích soukromoprávní povahy. Jejím předpokladem není zavinění. Pro tuto závažnou odlišnost ji někteří představitelé právní vědy nepovažují za právní odpovědnost, ale za zvláštní druh mimoodpovědnostního vztahu. Objektivní odpovědnost se používá např. tam, kde buď nelze předvídat důsledky činnosti (pravděpodobnou míru rizika), kde mohou působit faktory vis maior (např. doprava) nebo kde je riziko neúměrně vysoké. V oblasti pracovního práva ve vyspělých zemích znamená použití objektivní odpovědnosti přenesení rizika práce z pracovníka na podnikatele.³

Objektivní odpovědnost v soukromém právu je také označována jako odpovědnost zvýšená nebo přísná. Označuje se jako odpovědnost za škodu založenou na objektivním principu, odpovědnost za výsledek, za náhodu, za škodlivé riziko, za ohrožení. Této odpovědnosti se lze ze zvlášť stanovených důvodů zprostit (liberovat, exonerovat – viz např. § 420a OZ) – tzv. odpovědnost **prostá**. Pokud je to vyloučeno, hovoří se o **absolutní** objektivní odpovědnosti.⁴

Občanské právo zná tři druhy odpovědnosti – odpovědnost za prodlení, odpovědnost za vady a odpovědnost za škodu. Odpovědnost za prodlení a za vady je odpovědností objektivní. V oblasti náhrady škody vedle sebe existuje kombinace případů jak odpovědnosti za zavinění, tak odpovědnosti objektivní (ať již prosté, či absolutní). Naproti tomu obchodní právo zná pouze objektivní odpovědnost, a to objektivní odpovědnost prostou.⁵

---

³ Tamtéž, s. 244.

⁴ Tamtéž, s. 246.

⁵ KNAPPOVÁ, M., ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., a kol. *Občanské právo hmotné* 2. 4.vydání. Praha: ASPI, a.s., 2005, s. 64.

1.2. DRUHY ODPOVĚDNOSTI V OBCHODNÍM PRÁVU

Případy porušení smlouvy, s nimiž jsou spojeny odpovědnostní důsledky, můžeme rozdělit na (1) opožděné plnění povinnosti (prodlení dlužníka nebo věřitele), (2) vadné, tj. nenáležité, nebo nikoli řádné plnění, a na (3) nesplnění závazku vůbec. S tím je spojeno tradiční dělení druhů odpovědnosti na:

- a) odpovědnost za **prodlení**,
- b) odpovědnost za **vady**,
- c) odpovědnost za **škodu**.⁶

Odpovědnost za prodlení

Prodlením rozumíme včasné nesplnění určité povinnosti. Obchodní zákoník chápe tento pojem širěji a prodlení dlužníka charakterizuje nejen jako nevčasné plnění, ale zahrnuje pod tento pojem i plnění nenáležité (není-li závazek splněn řádně). Obě podmínky nemusí být splněny současně a prodlení může nastat i jen při pozdním a jinak bezvadném plnění. Nesplní-li tedy povinný subjekt řádně, znamená to samo o sobě nesplnění včas.

Nesplnění povinnosti včas anebo řádně a nesplnění povinnosti vůbec se tak dostávají právně na stejnou úroveň: jde zkrátka o prodlení. Hospodářské účinky úplného nesplnění a splnění v rozporu se smlouvou se velmi často od sebe v podstatě neliší. V prodlení se může nacházet nejen dlužník, ale i věřitel, který se v takové situaci ocitne, pokud nepřijme řádně nabídnuté plnění, nebo neposkytne potřebné spolupůsobení. Úprava v obchodním zákoníku je ucelená, proto použití občanského zákoníku nepřipadá ve vztazích podrobených režimu obchodního zákoníku v úvahu.

Prodlení podle platné právní úpravy nastává nezávisle na vůli (zavinění či nedbalosti) stran. Jedná se o **objektivní odpovědnost**, která mění obsah původního právního vztahu v okamžiku, kdy v rozporu s obsahem závazku nebylo řádně plněno. Jedinou výjimkou (liberačním důvodem) je případ, kdy dlužník nemohl plnit proto, že věřitel byl v prodlení s plněním své povinnosti (kdy věřitelem nebylo řádně nabídnuté plnění přijato, nebo pokud nebyla protiprávně poskytnuta součinnost věřitele). Za této podmínky, tj. za neexistence liberačního důvodu, představuje prodlení dlužníka nesplnění jakékoli jeho smluvní povinnosti.

---

⁶ BEJČEK, J., ELIÁŠ, K., RABAN, P., a kol. *Kurs obchodního práva: obchodní závazky*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007. s. 90.

Pro vznik prodlení není tedy zásadně důležitá jeho příčina. Prodlení může vzniknout i tím, že včasnému a řádnému splnění povinnosti je zabráněno vyšší mocí. Odpovědnosti za prodlení se však nelze zbavit ani poukazem na to, že prodlení bylo způsobeno okolnostmi vylučujícími odpovědnost, nebo v důsledku vyšší moci. Tyto skutečnosti jsou důležité pro případný vznik odpovědnosti za škodu a povinnosti škodu hradit, nikoli však pro vznik odpovědnosti za prodlení.

Strany si přitom nemohou ani nic jiného sjednat ve smlouvě, protože zákonná definice prodlení dlužníka v § 365 obchodního zákoníku (dále jen ObchZ) včetně liberačního důvodu má kogentní povahu, stejně jako legální definice prodlení věřitele v § 370 ObchZ. Ke vzniku odpovědnosti za prodlení podle obchodního zákoníku není ani nutné, aby dlužník musel být do situace prodlení uveden teprve upomínkou věřitele. Obecná úprava vzniku prodlení dlužníka i věřitele i následků prodlení je v řadě případů modifikována zvláštní úpravou u jednotlivých smluvních typů, která má před obecnou úpravou přednost.

Prodlení dlužníka, nebo věřitele nezabavuje zásadně druhou stranu práva trvat na splnění původní povinnosti (poskytnutí peněžitého, ale i nepeněžitého plnění), pokud něco jiného nestanoví zákon. Při prodlení dlužníka může být odchýlné řešení sjednáno i ve smlouvě.⁷

Odpovědnost za vady

Odpovědnost za vady (za plnění nenáležitě, nikoliv řádně) je v pojetí obchodního zákoníku jen **specifickým případem odpovědnosti za prodlení**. Obecnou úpravu odpovědnosti za vady obsahují také §§ 365–372 ObchZ, které se týkají prodlení dlužníka a věřitele. Kogentní ustanovení § 324 odst. 3 ObchZ zakládá změnu závazku při vadném plnění dlužníka ex lege. Vadné plnění je tedy též (podobně jako prodlení dlužníka či věřitele) důvodem změny závazku. Pokud původní závazek nezanikne odstoupením věřitele, mění se jeho obsah v závislosti na nárocích věřitele vzniklých z vadného plnění a závazek zanikne až uspokojením těchto nových nároků. Konkrétní věcný obsah změn závazku závisí na vznesených nárocích věřitele. Tyto nároky se liší u jednotlivých druhů smluv a jsou zákonem stanoveny dispozitivně. Speciální obchodněprávní úprava odpovědnosti za vady je součástí zvláštních ustanovení o obchodních závazkových vztazích.

---

⁷ Tamtéž, s. 91–94.

Pro smluvní typy upravené jen v občanském zákoníku se použijí ustanovení o odpovědnosti za vady, obsažená v obecných závazkových ustanoveních občanského zákoníku (§ 517–523 OZ) a v rámci regulace jednotlivých smluvních typů v občanském zákoníku. Otázky, které můžeme řešit podle zákoníku obchodního, se však přitom podle § 1 odst. 2 ObchZ podřizují režimu obchodního zákoníku.

Vady plnění mohou být **faktické**, nebo **právní** (jedná se o zatížení předmětu plnění právem třetí osoby). Faktické vady je možné podle různých hledisek dále třídit zejména na:

- a) **vady množství** (vady kvantity) a **vady kvalitativní** (vady jakosti),
- b) vady **odstranitelné** a vady **neodstranitelné**,
- c) vady **skryté** a vady **zjevné**,
- d) vady **podstatné** a vady **nepodstatné**,
- e) vady **záruční** a vady **mimozáruční**.

Dlužník je při plnění nikoli řádným v prodlení a závazek splněním nezanikne dřív než uspokojením odpovědnostních nároků věřitele. (Pokud nezanikne ještě před tím - typicky odstoupením věřitele od smlouvy.) Odpovědnost za vady podle obchodního zákoníku je založena na principu **smluvní záruky**. Rovněž znaky (vlastnosti) předmětu plnění, které musí být respektovány tak, aby plnění mohlo být uznáno za bezvadné, vyplývají v první řadě ze smlouvy. Výjimku představují případy, kdy je jakost předmětu plnění smluvně rozporně s právními předpisy. V takových případech platí ustanovení těchto předpisů o jakosti přípustné k užívání.

Platné obchodní právo nezná existenci zákonné záruční doby, musel být proto stanoven okamžik, od něhož přechází na prodávajícího (zhotovitele, poskytovatele) potenciální možnost odpovědnosti za vady. Tímto okamžikem rozhodujícím z hlediska existence vady je okamžik přechodu nebezpečí škody. Jestliže v této době vada prokazatelně existovala, pak za ni prodávající odpovídá bez ohledu na to, zda byla zjevná nebo skrytá. Přechod nebezpečí škody na věc je upraven odděleně od přechodu vlastnictví k věci a právní úprava je dispozitivní, takže strany mohou dohodou tyto okamžiky sjednotit. Odpovědnost za vady je odpovědností **objektivní**.⁸

---

⁸ Tamtéž, s. 100–102.

Odpovědnost za škodu

Obchodní ani občanský zákoník neobsahují definici pojmu **škoda**, ačkoliv se tento pojem v zákoně vyskytuje.

Dle rozsudku Nejvyššího soudu „...*škoda je majetková újma, vyjádřitelná v penězích, která se projevuje buď jako skutečná škoda, nebo jako ušlý zisk. Obě tyto formy škody jsou v zásadě rovnocenné a existence jedné z nich není podle platného práva podmínkou vzniku a uplatnění druhé formy. Z platného práva nelze tedy dovodit, že by podmínkou vzniku odpovědnosti za škodu ve formě ušlého zisku byl též vznik skutečné škody.*“⁹

Je zajímavé, že ke škodě může dojít i bez jakéhokoliv porušení práva. V některých případech hovoří právní předpisy o náhradě škody, aniž předpokládají, že k protiprávnímu jednání vůbec musí dojít. Pak se hovoří o mimoodpovědnostní náhradě škody.

Právní úprava odpovědnosti za škodu je obsažena jak v občanském, tak i v obchodním zákoníku a vzhledem k podstatným odlišnostem občanskoprávní a obchodněprávní úpravy je důležité správně rozhodnout, jakému režimu příslušný obchodněprávní vztah podléhá.

Odpovědnost za škodu se řídí obchodním zákoníkem v případě, že škoda byla způsobena porušením povinností ze závazkového vztahu, který vznikl podle obchodního zákoníku (v rámci v něm upravených smluvních typů a inominátních kontraktů), a to včetně porušení povinností ze smluv na základě tzv. fakultativních obchodů podle ust. § 262 ObchZ. Obchodněprávní úprava odpovědnosti za škodu v § 373 a násl. ObchZ se použije obdobným způsobem, jestliže byla škoda způsobena porušením povinností vyplývajících nikoliv ze závazku, ale stanovených obchodním zákoníkem. Porušení povinností ze smluv upravených jen v občanském zákoníku může za splnění předpokladů vyžadovaných obchodním zákoníkem vést vzhledem k nově formulovanému ustanovení § 261 odst. 6 ObchZ k odpovědnosti za škodu podle obchodního zákoníku. Porušení jakýchkoliv právních povinností stanovených jinými (zvláštními) předpisy než obchodním zákoníkem a s následkem vzniku škody se řídí zásadně obecnou úpravou v § 420 a násl. OZ. To ale platí jen v případech, kdy zvláštní předpis neobsahuje speciální úpravu odpovědnosti za škodu pro případ

---

⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 31.1.1996, sp. zn. II. Odon 15/96. In ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M., a kol. *Obchodní zákoník: komentář*. 12. vyd. Praha: C.H. BECK, 2009. s. 975.

porušení povinností v něm uvedených. Občanským zákoníkem se nebude řídit jen náhrada škody, ale i samotný vznik odpovědnosti (její předpoklady a zprošťovací důvody), pokud bude porušena povinnost stanovená jinde než ve smlouvě nebo v obchodním zákoníku.

Předpoklady odpovědnosti za škodu podle obecné úpravy v obchodním zákoníku jsou:

- a) **protiprávnost** (protiprávní úkon),
- b) **vznik škody**,
- c) **příčinná souvislost** mezi protiprávností a vznikem škody,
- d) **předvídatelnost vzniku škody**,
- e) **neexistence okolností vylučujících odpovědnost**.

Na rozdíl od úpravy v občanském zákoníku se ke vzniku obecné odpovědnosti za škodu v obchodněprávních vztazích v režimu obchodního zákoníku nevyžaduje zavinění. Odpovědnost za škodu je tedy v obchodním právu odpovědností **objektivní**.¹⁰

K otázce předpokladů odpovědnosti za škodu se vyjadřuje rozhodnutí Nejvyššího soudu:

Toto rozhodnutí se týká problematiky jednoho ze základních předpokladů odpovědnosti za škodu – **porušení právní povinnosti v podmínkách jiné ekonomické újmy**. Podle tohoto rozhodnutí je existence protiprávního úkonu dána i tam, kde škůdce porušil povinnost ze smlouvy uzavřené s jinou osobou než poškozeným, jestliže závazek, k jehož porušení došlo, měl dopad do právní sféry poškozeného. Uvedené rozhodnutí je přelomové a vybočuje z dosavadní ustálené judikatury Nejvyššího soudu k otázkám obecných předpokladů odpovědnosti za škodu. Může se dotknout jakéhokoliv subjektu, který uzavírá smlouvu. Jde především o vymezení pojmu „**zásah do právní sféry poškozeného**“, který se nemusí omezovat na způsobení majetkové újmy, ale může se jednat o újmu nemateriální. Podle Nejvyššího soudu je protiprávní úkon úkonem, který je v rozporu s právem, úkonem, který zasahuje do subjektivních práv určité osoby. Není rozhodující, zda vyplývá porušená právní povinnost ze smlouvy, nebo jestli se jedná o povinnost mimosmluvní (zákonou). V případě porušení smluvní právní

---

¹⁰ BEJČEK, J., ELIÁŠ, K., RABAN, P. a kol. *Kurs obchodního práva: obchodní závazky*. 4. vydání. Praha: C.H. Beck, 2007. s. 104–105.

povinnosti může nastoupit odpovědnost vůči spolukontrahentovi (straně smlouvy), zatímco v případě porušení mimosmluvní (zákonné) povinnosti může nastoupit odpovědnost za škodu vůči komukoliv (každému).

Protiprávní úkon je dán jako předpoklad odpovědnosti za škodu vůči osobě, která není (a nebyla) smluvní stranou dané smlouvy, i v případě porušení takové smlouvy jednou z jejích smluvních stran. Postačuje totiž, že příslušná osoba porušila povinnost ze smlouvy, kterou uzavřela s jinou osobou než s poškozeným, pokud povinnost, k jejímuž porušení došlo, měla dopad do právní sféry poškozeného. Na překážku není ani to, že daná smlouva nebyla smlouvou ve prospěch třetího (poškozeného). Podstatné je, že byla porušena právní povinnost, která sloužila k ochraně subjektivních práv poškozeného. Odpovědnostní vztah může vzniknout také v důsledku porušení smluvní povinnosti ze smlouvy, jejíž stranou poškozený nebyl, avšak povinnost, k jejímuž porušení došlo, měla dopad do právní sféry poškozeného.

Z hlediska potenciálního poškozeného se jedná spíše o výhodu, protože poškozený může díky této interpretaci pouze získat. Na druhé straně však subjekty uzavírající smlouvu (a to v podstatě jakoukoliv smlouvu) musí zkoumat a zvažovat, jestli práva a povinnosti v této smlouvě zakotvené nemají dopad do právní sféry třetích osob.¹¹

1.3. PREVENČNÍ POVINNOST

Základní úprava povinnosti předcházení škodám je obsažena v občanském zákoníku. Podle ustanovení občanského zákoníku je každý povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, na majetku, na přírodě a životním prostředí. „Podle § 415 OZ je každý povinen zachovávat vždy takový stupeň pozornosti, který lze po něm vzhledem ke konkrétní časové a místní situaci rozumně požadovat a který – objektivně posuzováno – je způsobilý zabránit či alespoň co nejvíce omezit riziko vzniku škod na životě, zdraví či majetku. Uvedené ustanovení však neukládá povinnost předvídat každý v budoucnu možný vznik škody.“¹²

Obchodní zákoník navíc obsahuje **dispozitivní speciální úpravu oznamovací povinnosti** (potenciálního) porušitele práva, jejíž nerespektování zakládá (při

¹¹ SALAČ, Jaroslav. K otázce předpokladů odpovědnosti za škodu. *Právní rozhledy*, 2004, č. 18, s. 680–682.

¹² Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 2. 2003, sp. zn. Cdo 618/2001. In ŠVESTKA, J., SPÁČIL, J., ŠKÁROVÁ M., HULMÁK, M., a kol. *Občanský zákoník I.: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. BECK, 2009. s. 1189.

existenci dalších předpokladů) odpovědnost za škodu. Strana, která svou povinnost ze závazku porušuje nebo s přihlédnutím ke všem okolnostem má vědět, že ji poruší, musí druhou stranu informovat o povaze překážky a o jejích důsledcích, a to bez zbytečného odkladu poté, co se o překážce dověděla (nejpozději počátkem prodlení povinného), nebo při řádné péči mohla dovědět. (Pokud se dalo prodlení předvídat dříve, než nastalo.)

Splnění samotné oznamovací povinnosti nezávisí na povaze překážky, která brání splnění povinnosti. I když by šlo o překážku splňující znaky okolnosti vylučující odpovědnost, vylučovalo by to sice nárok na náhradu škody z tohoto důvodu, ale nikoliv z důvodu nesplnění notifikační povinnosti. **Notifikační povinnost** je splněna až doručením zprávy o překážce. Dalším speciálním ustanovením obchodního zákoníku je kogentním způsobem upravená **zakročovací povinnost** (§ 384 ObchZ).

V obchodněprávních vztazích můžeme použít i prevenční opatření podle § 417 odst. 2 OZ a požádat soud, aby při vážném ohrožení (pokud nejde o činnost úředně povolenou) uložil provést přiměřené a vhodné opatření k odvrácení škody (ať už ve formě předběžného opatření podle § 76 či § 102 občanského soudního řádu - dále jen OSŘ -, nebo rozhodnutím ve věci samé u déletrvající soustavné činnosti).¹³

1.4. OKOLNOSTI VYLUČUJÍCÍ ODPOVĚDNOST

Pokud dlužník nesplní povinnost vůči věřiteli, nemůže se bránit námitkou, že toto nesplnění nezavinil (to je irelevantní), ale může argumentovat tím, že nesplnění bylo způsobeno okolnostmi vylučujícími odpovědnost. Okolnosti vylučující odpovědnost jsou druhem právních skutečností, které sice nevedou ke vzniku, změně nebo zániku právního vztahu, ale jejich existence brání vzniku odpovědnostních závazků. Dlužník se může bránit také tím, že splnit povinnost nebylo možné, že nastala následná nemožnost plnění. Závazek sice pro následnou nemožnost plnění zaniká, avšak povinnost dlužníka uhradit věřiteli škodu tím způsobenou zásadně nezaniká, ledaže by následná nemožnost plnění byla způsobena okolnostmi vylučujícími odpovědnost. Následná nemožnost plnění má pro dlužníka

---

¹³ BEJČEK, J., ELIÁŠ, K., RABAN, P., a kol. *Kurs obchodního práva: obchodní závazky*. 4. vydání. Praha: C.H. Beck, 2007. s. 111–112.

význam prakticky právě jen ve spojení s okolnostmi vylučujícími odpovědnost (není povinen plnit a ani hradit vzniklou škodu).

Abychom mohli určitou překážku uznat za **okolnost vylučující odpovědnost**, musí splňovat určité znaky:

- a) vznik překážky nastal **nezávisle na vůli povinné strany** (dlužník ji nemohl ovlivnit),
- b) překážka musí **znemožňovat** (ne jen ztěžovat) plnění alespoň **přechodně** (po určitou nezanedbatelnou dobu) nebo **trvale**,
- c) překážka musí být v době vzniku závazku **objektivně nepředvídatelná**,
- d) překážka (resp. její následky) musí být v době určené ke splnění rozumnými prostředky **neodvratitelná** nebo **nepřekonatelná**.

Okolnosti vylučující odpovědnost musejí všechny výše uvedené znaky splnit **současně**, jinak jde pouze o (právně irelevantní) nepříjemné překážky, které nemají zprošťující účinek od odpovědnosti za škodu. I když jsou všechny charakteristiky požadované zákonem splněny, **nejde** o okolnosti vylučující odpovědnost ve dvou případech:

- a) Překážka vznikla teprve v době, kdy povinná strana již byla v prodlení (tím se brání možnosti zbavit se odpovědnosti za škodu porušením povinnosti splnit řádně a včas, a tím vytěžit z vlastního protiprávního jednání výhodu).
- b) Překážka vznikla z hospodářských poměrů dlužníka. Odborná, technická, obchodní, finanční nebo jiná nezpůsobilost dlužníka nemůže být důvodem přenesení rizika na věřitele. Veškerá ustanovení obchodního zákoníku o okolnostech vylučujících odpovědnost jsou dispozitivní.¹⁴

---

¹⁴ Tamtéž, s. 110–111.

2. ODPOVĚDNOST ZA VADY ZBOŽÍ

2.1. VADY ZBOŽÍ

Dle ustanovení § 409 ObchZ se kupní smlouvou prodávající zavazuje dodat kupujícímu movitou věc (zboží) určenou jednotlivě nebo co do množství a druhu a převést na něho vlastnické právo k této věci a kupující se zavazuje zaplatit kupní cenu. V případě kupní smlouvy se vady týkají zboží, tzn. movité věci určené jednotlivě nebo co do množství a druhu.

Povinností prodávajícího je splnit svůj závazek z kupní smlouvy **řádně**. Nikoli řádné plnění, tedy plnění **vadné**, má za následek, že závazek prodávajícího nezaniká jeho splněním. Poskytnutí vadného plnění způsobuje ze zákona změnu obsahu závazku z kupní smlouvy, a to způsobem, který odpovídá nárokům kupujícího vzniklým z vadného plnění, a závazek zaniká až uspokojením těchto nároků. To však neplatí v případě, že kupující má v důsledku vadného plnění prodávajícího právo odstoupit od smlouvy a tohoto práva také skutečně využije. Poskytnutí vadného plnění způsobuje, že prodávající je v prodlení s plněním svého závazku z kupní smlouvy, a to až do úplného uspokojení nároků kupujícího vzniklých z vadného plnění nebo do jiného způsobu zániku závazku (např. odstoupením od smlouvy).

Rozlišujeme dva základní druhy vad zboží, a to vady **faktické** a vady **právní**.

Faktické vady

Faktickými vadami rozumíme vady, které se týkají faktických stránek zboží, jeho vlastností. Ve smyslu § 422 ObchZ zahrnují případy, kdy dodané zboží neodpovídá smlouvě, popřípadě obchodnímu zákoníku (§ 420 ObchZ) co do:

- množství,
- jakosti a provedení,
- obalu, popřípadě jiného opatření pro přepravu,
- zboží, které má být dodáno (je dodáno jiné zboží),
- dokladů nutných k užívání zboží.

O **množstevní (kvantitativní) vadu** se jedná tehdy, když prodávající dodal méně, než je uvedeno v přepravním dokladu, dokladu o předání zboží nebo v prohlášení prodávajícího. Pokud prodávající sice dodal méně než měl podle kupní smlouvy

dodat, ale v uvedeném dokladu je uvedeno množství skutečně dodané, potom nejde o kvantitativní vadu. Takové plnění má povahu plnění částečného, pokud nejde o plnění v rámci tolerance. Jestliže prodávající nedodá zbytek množství včas, dostane se s nesplněným zbytkem do prodlení.

Obchodní zákoník stanoví, že **zboží má vady**, jestliže prodávající poruší povinnosti stanovené v § 420 ohledně jakosti, provedení a obalu zboží, tedy povinnosti stanovené v kupní smlouvě.

Dodání jiného zboží, než určuje smlouva, má povahu vady v případě, že prodávající při jeho dodání chce plnit svůj závazek z kupní smlouvy. Jestliže prodávající sdělí kupujícímu, že místo smluveného zboží dodává jiné zboží, má takové sdělení povahu návrhu na změnu obsahu závazku. Převzetí tohoto zboží kupujícím je pak třeba považovat za přijetí uvedeného návrhu a dodání jiného zboží není vadou zboží. Za vadu zboží se považují pouze vady v dokladech nutných k užívání zboží, nikoli v dokladech nutných k převzetí zboží.

Právní vady

Právní vady se týkají právních poměrů dodaného zboží. Obchodní zákoník je v § 433 vymezuje tak, že jde o zatížení zboží právem třetí osoby. **Zatížením právem třetí osoby** se rozumí případ, kdy třetí osoba je vlastníkem dodávaného zboží. To však neplatí, jestliže kupující nabyl vlastnické právo od prodávajícího za podmínek § 446 ObchZ. Zatížení právem třetí osoby může být také věcné právo (např. zástavní právo) této osoby k dodávanému zboží. Jiné zatížení právem třetí osoby může vyplývat z práva třetí osoby z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví.

Vady zboží je možné třídit nejen podle toho, které stránky předmětu plnění se týkají, ale také podle toho, kdy je možné je zjistit. Podle toho rozlišujeme vady **zjevné** a vady **skryté**. Obchodní zákoník sice uvedené označení nepoužívá, ale v zásadě takové rozlišení provádí.

2.2. ZÁKONNÁ ODPOVĚDNOST ZA VADY

Úprava odpovědnosti za vady zboží v obchodním zákoníku je **kombinací** zákonné odpovědnosti a odpovědnosti záruční. Základem je zákonná odpovědnost a odpovědnost záruční přichází v úvahu jako rozšíření odpovědnosti prodávajícího za podmínky, že prodávající záruku převzal. Příslušná ustanovení (§ 422 až 441 ObchZ)

mají dispozitivní povahu, takže smluvní strany se mohou vzájemnou dohodou od jednotlivých ustanovení odchýlit nebo tato ustanovení vyloučit.

Základní princip zákonné odpovědnosti prodávajícího za vady dodaného zboží obsahuje § 425 ObchZ. **Prodávající odpovídá ze zákona za vady** ve dvou případech:

- Jestliže jde o vadu, kterou má zboží v okamžiku, kdy přechází nebezpečí škody na kupujícího.
- Jestliže byla vada způsobena po přechodu nebezpečí škody porušením povinností prodávajícího.

V prvním případě musí mít zboží vadu už v době přechodu nebezpečí škody na kupujícího. Kupující musí splnění této podmínky prokázat. Vada se však nemusí v uvedené době projevit (nemusí být v této době zjevnou) a kupující ji může zjistit i později. Vždy je však věcí kupujícího, aby prokázal, že zboží mělo vadu již v době přechodu nebezpečí škody na kupujícího.

Druhý případ zákonné odpovědnosti prodávajícího za vady zboží se vztahuje na vady, které vznikly až po přechodu nebezpečí škody na kupujícího. Příčinou vzniku takové vady musí být porušení povinností prodávajícím. Splnění této podmínky musí prokázat kupující.

Zákonná odpovědnost prodávajícího za vady není absolutní. Obchodní zákoník stanoví dvě skutečnosti, které vylučují odpovědnost prodávajícího. Označujeme je jako **liberační důvody**. Jsou to případy, kdy:

- Vady zboží byly způsobeny při výrobě zboží použitím věcí předaných kupujícím k tomuto účelu.
- Kupující o vadách zboží věděl nebo s přihlédnutím k okolnostem, za nichž byla smlouva uzavřena, musel vědět.

Použití věcí předaných kupujícím k výrobě zboží je liberačním důvodem především tehdy, když prodávající kupujícího upozornil na nevhodnost předaných věcí pro výrobu zboží, kupující však na jejich použití trval. V případě, že prodávající takové upozornění vůči kupujícímu sice učinil, ale kupující na použití předaných věcí netrval, nemůže být způsobení vad zboží použitím těchto věcí liberačním důvodem. Jestliže prodávající kupujícího na nevhodnost předaných věcí pro výrobu zboží vůbec neupozornil, má způsobení vad zboží těmito věcmi povahu liberačního důvodu pouze za podmínky, že prodávající nemohl nevhodnost předaných věcí odhalit při vynaložení odborné péče.

Pro liberační důvod spočívající v tom, že kupující o vadách zboží věděl nebo musel vědět, je rozhodující doba uzavření smlouvy. Půjde zejména o případy, kdy v době uzavření smlouvy prodávající kupujícího na vady zboží upozornil nebo kupující sám vady zjistil. To, že kupující musel o vadách zboží vědět, může vyplynout také ze způsobu prodeje zboží. Vědomost kupujícího o tom, že zboží má vady, však není liberačním důvodem, jestliže se vady týkají vlastností zboží, které mělo mít podle smlouvy. (Jedná se o vlastnosti kupujícím ve smlouvě vymíněné a prodávajícím potvrzené.)

Uvedené liberační důvody se týkají vad jakosti a provedení. Pokud jde o odpovědnost za právní vady, jsou **liberační důvody** stanoveny zvlášť v § 434 ObchZ. Jsou to:

- Kupující v době uzavření smlouvy o právu třetí osoby, kterým je prodané zboží zatíženo, věděl. (Nestačí, že podle okolností případu vědět musel.).
- Prodávající byl podle smlouvy povinen při plnění svých povinností postupovat podle podkladů, které mu předal kupující.

Existenci liberačních důvodů musí prokázat prodávající, jestliže se chce své odpovědnosti za vady zboží zprostit.

2.3. ZÁRUKA ZA JAKOST

Záruka za jakost doplňuje zákonnou odpovědnost za vady zboží. Nevyplývá přímo z úpravy v obchodním zákoníku, ale jen z projevu vůle prodávajícího. Její podstatou je závazek prodávajícího, že dodané zboží bude po určitou dobu (**záruční dobu**) způsobilé pro použití ke smluvenému, jinak obvyklému účelu nebo že si zachová smluvené, jinak obvyklé vlastnosti. Obvyklý účel nebo obvyklé vlastnosti přicházejí v úvahu v případě, kdy účel nebo vlastnosti si strany smlouvy nesmluví.

Obchodní zákoník vyžaduje ke vzniku záruky za jakost písemný projev vůle prodávajícího. Tento projev vůle musí obsahovat určení délky záruční doby. Obchodní zákoník totiž ani podpůrně délku záruční doby nestanoví. Projev vůle prodávajícího o převzetí závazku ze záruky za jakost může obsahovat smlouva nebo jednostranné prohlášení prodávajícího - **záruční list**. Za písemné převzetí závazku ze záruky za jakost se také považuje vyznačení délky záruční doby nebo doby trvanlivosti nebo použitelnosti dodaného zboží na jeho obalu. Vyznačení musí být dostatečně nepochybné.

Délka záruční doby musí být vždy stanovena (smlouvou, záručním listem) nebo vyznačena na obalu. Povahu záruční doby má také doba trvanlivosti nebo použitelnosti zboží vyznačená na obalu, ve kterém prodávající zboží dodává. Obchodní zákoník pamatuje také na případ, kdy je jiná záruční doba uvedena ve smlouvě nebo záručním prohlášení prodávajícího na straně jedné a na obalu zboží na straně druhé. Potom záruční doba uvedená na obalu neplatí a platí záruční doba uvedená ve smlouvě nebo v záručním prohlášení prodávajícího.

Záruční doba **začíná běžet** ode dne, který je uveden ve smlouvě nebo v záručním prohlášení prodávajícího. Jestliže taková úprava chybí, začíná záruční doba běžet ode dne dodání zboží. To neplatí v případě, že prodávající je povinen zboží odeslat - potom začíná záruční doba běžet ode dne dojití zboží do místa určení. Jestliže kupující nemůže užívat zboží pro jeho vady, za které prodávající odpovídá, záruční doba neběží. Nemožnost užívání tedy záruční dobu o odpovídající dobu prodlužuje. Pro **rozsah záruky** za jakost je rozhodující obsah smlouvy nebo záručního prohlášení prodávajícího. Vymezen může být různým způsobem. Především mohou být uvedeny vlastnosti, které má zboží po záruční dobu mít. Může být také stanoveno, že se záruka vztahuje na všechny vlastnosti, které má zboží mít podle obchodního zákoníku (§ 420 ObchZ). Rozsah záruky může být vymezen také tak, že budou stanoveny vlastnosti, na které se záruka nevztahuje s tím, že ostatní vlastnosti má mít podle obchodního zákoníku. Jestliže není rozsah záruky za jakost zboží vymezen, potom platí vymezení zákonné – rozhodující je obvyklost účelu použití nebo obvyklost vlastností dodaného zboží.

Ani odpovědnost na základě záruky za jakost zboží není absolutní. Obchodní zákoník stanoví jako **liberační důvod** skutečnost, že vady byly způsobeny vnějšími událostmi (např. živelní událost, poškození kupujícím). Podmínkou však je, že se tak stalo po přechodu nebezpečí škody na zboží a vnější události nezpůsobil prodávající nebo osoby, s jejichž pomocí prodávající plnil svůj závazek. Prodávající musí v konkrétním případě existenci liberačního důvodu prokázat, jinak za vady zboží, na které se záruka za jakost vztahuje, odpovídá.¹⁵

---

¹⁵ PLÍVA, S. *Obchodní závazkové vztahy*. 2. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2009. s. 174–179.

Dále rozebereme problematiku řádného dodání zboží a odpovědnost za vady jakosti.

Základem pro posouzení obou těchto otázek je smlouva. Jestli je dodání **řádné**, posuzujeme podle vymezení předmětu plnění a jeho vlastností ve smlouvě a odpovědnost za vady je důsledkem porušení povinnosti dodat zboží bez vad. Ve smlouvě strany vzájemnou dohodou určují vždy předmět smlouvy – **zboží**. Může to být věc určená individuálně nebo určitý počet individuálně určených věcí nebo to mohou být druhové věci určené do množství a druhu. Více není pro vznik platné smlouvy nutné. Strany smlouvy mohou určit provedení a jakost zboží podle toho, jak to odpovídá jejich potřebám. Bližší určení provedení a jakosti už ve smlouvě uvedeno být nemusí. V tom, co smlouva neurčuje, platí dispozitivní úprava obchodního zákoníku a ta stanoví kritéria pro posouzení řádného plnění.

Určité nároky na jakost zboží vyplývají **objektivně**, jsou stanoveny ve veřejném zájmu veřejnoprávními předpisy závazně. Povinnosti stanovené k zajištění takové jakosti, aby používání výrobků bylo bezpečné, musí dodržovat jak výrobci, tak všichni podnikatelé, kteří u nás uvádí zboží na trh a do oběhu. Je tedy nutné si uvědomovat, jaká jsou pravidla pro smluvní určení provedení a jakosti zboží, případně dalších požadavků, jaká pravidla, pokud jde o jakost, provedení, zajištění neporušitelnosti zboží při manipulaci, přepravě a k bezpečnému užívání, nastupují v tom, co neurčuje smlouva, a jaké jsou závazné požadavky vyplývající z právních předpisů dané ve veřejném zájmu.

Smlouva musí určit zboží, které bude dodáno. K tomu postačí, pokud nejde o věc individuálně určenou, kde je předmět dodávky určen konkrétně a jen případně smlouva uvádí blíže jeho vlastnosti, uvedení druhu a množství. Tedy jen obecným určením. Je věcí kupujícího, aby uvedl, pokud má takovou potřebu a takový zájem, v návrhu smlouvy své požadavky na provedení, na jakost, na označení. Rozhodující pak bude určení ve smlouvě. Určení může být slovním popisem uvedeným přímo ve smlouvě, nebo odkazem na nabídkový katalog prodávajícího, na jeho inzerci, případně, pokud návrhu smlouvy předcházela poptávka, odkazem na nabídku podanou k poptávce, případně na určitou variantu z nabízených možností. Provedení může být určeno také podle originálního výkresu nebo podle vzorku. Možná je i kombinace těchto způsobů, jmenovitě určení odkazem na katalog nebo na vzorek s určitým slovním doplněním, které bude rozhodující, pokud smlouva neoznačí za rozhodující vzorek. Obdobně můžeme určit jakost zboží. Ta bývá podle druhu zboží

určována odkazem na určitou technickou normu a opět často podle nabídkového katalogu, případně nabídky dané k poptávce kupujícího, podle vzorku.

Pokud se uvádí provedení a jakost odkazem na katalog prodávajícího nebo inzerovanou nabídku, je potřeba, aby v návrhu smlouvy bylo označeno, o který katalog, o kterou nabídku jde. Pokud by nebylo přesné označení nabídkového katalogu daného pro určité období v návrhu smlouvy uvedeno, bylo by možno dovodit, že jde o katalog platný v době podání návrhu smlouvy, ale žádoucí je, aby odkaz byl přesný a jasný. K určitým změnám provedení, zejména spotřebního zboží, dochází často a dodání zboží v jiném provedení, než určuje smlouva, není řádné. Pokud smlouva provedení a jakost **nestanoví**, respektive o tom, co není o provedení a jakosti smlouvou stanoveno, platí ustanovení § 420 odst. 2 ObchZ. Podle něj, neurčuje-li smlouva jakost nebo provedení, je prodávající povinen dodat zboží v jakosti a provedení, jež se hodí pro účel stanovený ve smlouvě, nebo není-li tento účel ve smlouvě stanoven, pro účel, k němuž se takové zboží zpravidla používá. Pokud není jakost určena smlouvou, v běžné mluvě se vyjadřuje tak, že je to **obvyklá střední jakost**. Pokud není ve smlouvě stanoven účel, jde o účel běžného užívání.¹⁶

2.4. OZNÁMENÍ VAD

Kupující má povinnost prohlédnout zboží, které mu bylo prodávajícím dodáno. Smyslem prohlídky je co nejdříve zjistit tzv. **vady zjevné**. Jimi je třeba rozumět ty vady, které jsou zjistitelné při řádné a s odbornou péčí provedené prohlídce zboží. Rozsah zjevných vad je tedy širší, než jsou vady zjistitelné při běžné prohlídce (vady do očí bijící), které kupující nutně zjistit musel.¹⁷

„Za zjevné vady je možno považovat jen takové, jejichž existence je kupujícímu, popř. objednateli, zřejmá na pohled, případně takové vady, které lze zjistit běžně prováděnými zkouškami (např. rentgenové zkoušky odlitků). Za zjevné nelze považovat ty vady, jejichž existenci by musel kupující nebo objednatel zjišťovat prohlídkou spojenou s destrukcí zboží nebo díla, popř. vady, které se typicky mohou v plné míře projevit až při užívání zboží nebo předmětu díla.“¹⁸

¹⁶ TOMSA, Miloš. Kupní smlouva v obch. vztazích – řádné dodání zboží a odpovědnost za vady jakosti. *Obchodní právo*, 2004, č. 9, s. 2–3.

¹⁷ PLÍVA, S. *Obchodní závazkové vztahy*. 2. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2009. s. 179–180.

¹⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 3. 2007, sp. zn. 32 Odo 1387/2005. In ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M., a kol. *Obchodní zákoník: komentář*. 12. vyd. Praha: C. H. BECK, 2009, s. 1020.

Vady, které nejsou zjistitelné při řádně a s odbornou péčí provedené prohlídce, označujeme jako vady **skryté** (obchodní zákoník uvedená označení výslovně nepoužívá). Povinnost prohlídky dodaného zboží a důsledky jejího nesplnění se vztahují i na zboží, na které prodávající poskytl záruku.

Kromě povinnosti provést prohlídku zboží a zjistit při ní zjevné vady vyplývá pro kupujícího z obchodního zákoníku také povinnost vady zboží včas oznámit (podat o vadách zboží zprávu) prodávajícímu. **Povinnost oznamovací (notifikační)** se někdy označuje jako povinnost vady zboží reklamovat, i když obchodní zákoník výrazy „reklamovat“ a „reklamace“ nepoužívá. Povinnost vady oznámit se týká nejen vad, za které prodávající odpovídá ze zákona, ale také vad, na které se vztahuje záruka za jakost.

Pokud kupující vady neoznámí včas, nemá to za následek zánik (prekluzi) práva kupujícího z vad zboží, ale pouze oslabení soudní vymahatelnosti tohoto práva a splnění odpovídající povinnosti prodávajícího. Oslabení vymahatelnosti znamená, že právo odpovídající neoznámené vadě nemůže být přiznáno v soudním řízení, jestliže prodávající v tomto řízení namítne, že kupující nesplnil včas svou povinnost oznámit vadu prodávajícímu. Neprovedení včasné notifikace má obdobné účinky jako promlčení práva. To však neplatí, jestliže jde o vady zboží, které jsou důsledkem skutečností, o kterých prodávající věděl nebo musel vědět v době dodání zboží (důkazní břemeno je na kupujícím). V takovém případě prodávající nemůže v soudním řízení úspěšně namítat, že kupující vady včas neoznámil.¹⁹

Obchodní zákoník výslovně neupravuje náležitosti oznámení. Nestanoví ani, že by muselo být provedeno písemně, i když tomu tak v praxi v převážné většině případů bude. V zájmu kupujícího je však provést oznámení písemnou formou. Pokud jde o ústní podání zprávy o vadách zboží nepochybné, bude možné je považovat za oznámení ve smyslu § 428 ObchZ. Vždy se však musí jednat o oznámení dostatečně určité, pokud jde o vady a zboží, kterého se týkají. Nároky, které kupující uplatňuje vůči prodávajícímu z oznamovaných vad, zpravidla budou součástí oznámení. Obchodní zákoník však jejich zahrnutí přímo do oznámení bezpodmínečně nevyžaduje, a to ani při podstatném porušení smlouvy dodáním

---

¹⁹ PLÍVA, S. *Obchodní závazkové vztahy*. 2. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2009, s. 180–181.

zboží s vadami. V tomto případě umožňuje, aby kupující uplatňovaný nárok uvedl buď v oznámení, nebo bez zbytečného odkladu po něm (§ 436 odst. 2 ObchZ).²⁰

Problematika reklamace vad zboží

Prodávající má povinnost dodat zboží v takovém množství, kvalitě a provedení, které určuje **kupní smlouva**. Důležité je vlastnosti zboží blíže popsat v kupní smlouvě, protože prodávající nebude kupujícímu odpovídat za ty vady zboží, na které jej upozornil při uzavírání kupní smlouvy. (Ledaže by se vady týkaly takové vlastnosti zboží, kterou mělo zboží podle smlouvy mít.) V případě, že v kupní smlouvě nebudou vlastnosti předmětu koupě blíže specifikovány, je prodávající povinen dodat kupujícímu zboží v takové kvalitě a provedení, které se hodí pro **účel** stanovený v kupní smlouvě, jinak pro účel, k němuž se zpravidla užívá.

Mnohdy strany při uzavírání kupní smlouvy zapomínají na to, jakým způsobem má být zboží zabaleno nebo připraveno pro přepravu kupujícímu. Náležitá ochrana zboží je záležitostí prodávajícího, a pokud bližší dohoda v tomto směru v kupní smlouvě skutečně chybí, je prodávající povinen zboží zabalit nebo zabezpečit pro přepravu způsobem **obvyklým** pro takové zboží v obchodním styku, jinak způsobem potřebným k uchování a ochraně zboží. Pokud prodávající tyto povinnosti poruší, má zboží **vady**. Za vady zboží se považuje i dodání jiného zboží, než určuje smlouva, a vady v dokladech nutných k užívání zboží. Má-li dodané zboží vady, vznikají kupujícímu vůči prodávajícímu práva z odpovědnosti z vad zboží. Mezi tato práva náleží kupč. právo na odstranění vad zboží, právo na výměnu zboží, v některých případech i právo na zrušení kupní smlouvy. Jaká konkrétní práva kupujícímu skutečně vzniknou, závisí na tom, jakým způsobem (podstatným nebo nepodstatným) byla kupní smlouva dodáním vadného zboží porušena.

Předmětem koupě může být i zboží, při jehož výrobě byly použity věci předané kupujícím. Obchodní zákoník v tomto případě stanoví, že prodávající **neodpovídá** za ty vady, které byly způsobeny použitím takovýchto věcí. Uvedené však platí pouze za předpokladu, že prodávající ani při vynaložení odborné péče nemohl nevhodnost věcí předaných kupujícím odhalit, popř. tuto nevhodnost odhalil a kupujícího na ni upozornil, ten však trval na jejich použití.

---

²⁰ Tamtéž, s. 182.

Kupující je povinen si zakoupené zboží **prohlédnout**. Porušení této povinnosti může vést k tomu, že se u soudu kupující nedomůže svých práv z odpovědnosti z vad zboží. Tuto povinnost má kupující bez ohledu na to, zda je na zboží poskytnuta záruka či nikoliv. Prohlédnout si jej kupující musí podle možnosti co nejdříve po tom, co na něj přejde nebezpečí škody na zboží. Nebezpečí škody na zboží přechází na kupujícího většinou v okamžiku, kdy zboží převezme.

Skutečnost, že prodávající při této prohlídce vady zboží zjistil, však nestačí. Kupující má zároveň povinnost podat prodávajícímu **zprávu** o takto zjištěných vadách (tedy jinými slovy vady reklamovat), a to bez zbytečného odkladu poté, co je zjistil, popř. je měl zjistit při vynaložení odborné péče. Vady skryté je povinen reklamovat bez zbytečného odkladu poté, kdy je mohl zjistit při vynaložení odborné péče, nejpozději však do dvou let od doby dodání zboží (popřípadě od dojití zboží do místa určení stanoveného ve smlouvě). U vad, na něž se vztahuje záruka za jakost, platí místo této lhůty záruční doba. Doporučuje se reklamovat zjištěné vady písemně, protože v takovém případě bude kupující disponovat důležitým důkazem v případě, že bude vymáhat splnění svého nároku z vad zboží v soudním řízení. Zpravidla společně s tímto oznámením o vadách zboží by měl kupující uplatnit i konkrétní právo z vad zboží (tj. kupř. požadovat opravu zboží nebo jeho výměnu za zboží nové, bezvadné).²¹

„Jestliže zhotovitel dodal vědomě vadné dílo, tj. o vadách musel vědět nebo věděl, je jeho odpovědnost za vady posuzována přísněji a nemůže uplatnit námitku, že kupující neoznámil vady včas, tedy vznést námitku pozdní reklamace.“²²

V komunitárním právu byla přijata směrnice o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se odpovědnosti za vadné výrobky.

Cílem této směrnice je harmonizovat právní úpravu odpovědnosti za škody způsobené vadami výrobků, posílit právní jistotu soutěžitelů i spotřebitelů, odstranit soutěžní nerovnováhy mezi soutěžiteli pocházejícími z různých jurisdikcí

---

²¹ SUM, Tomáš. *Reklamace vad zboží* [online]. EPRAVO, 23. 11. 2005 [cit. 10. 4. 2010]. Dostupné na <www.epravo.cz/top/clanky/reklamace-vad-zbozi-37227.html?mail>.

²² Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 3. 2007, sp. zn. 32 Odo 1387/2005. In ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M., a kol. *Obchodní zákoník: komentář*. 12. vyd. Praha: C.H. BECK, 2009. s. 1020.

s odlišnými úpravami této problematiky a tím usnadnit volný pohyb zboží napříč Společenstvím. Požadavky směrnice byly do českého právního řádu promítnuty zákonem o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku.

Vadný výrobek vymezuje směrnice jako movitou věc, pokud neposkytuje bezpečnost, kterou spotřebitel může oprávněně očekávat s přihlédnutím ke všem okolnostem včetně prezentace výrobku, jeho rozumně očekávaného využití a doby, kdy byl uveden do oběhu. Výrobkem se rozumí také elektrická energie. Vadu výrobku nemůžeme dovozovat ze samotné skutečnosti, že byl na trh následně uveden výrobek lepší.

Výrobce je odpovědný za škodu způsobenou vadou jeho výrobku, a to na principu prosté **objektivní odpovědnosti**, poškozená osoba prokazuje pouze vznik škody, existenci vady a příčinnou souvislost, výrobce má možnost dovolat se důvodů vylučujících odpovědnost. Důkazní břemeno o jejich existenci nese on sám. Výrobce **není odpovědný**, prokáže-li, že:

- a) Výrobek neuvedl do oběhu.
- b) S přihlédnutím ke všem okolnostem je pravděpodobné, že vada výrobku, která způsobila škodu, neexistovala v době, kdy výrobce uvedl výrobek do oběhu, nebo nastala později.
- c) Výrobek nevyrobil pro prodej nebo jinou formu použití pro podnikatelské účely, výrobek nevyrobil ani nešířil v rámci své podnikatelské činnosti.
- d) Vada výrobku je důsledkem shody výrobku se závaznými předpisy vydanými orgány veřejné moci.
- e) Stav vědeckých a technických znalostí v době, kdy uvedl výrobek na trh, neumožnil zjistit jeho vadu.

Škodou se rozumí pouze škoda majetková, a to škoda způsobená úmrtím nebo úrazem a poškozením nebo zničením jakéhokoliv jiného majetku než vadného výrobku.²³

„Povinnost prohlídky zboží je v § 427 odst. 1 ObchZ stanovena tak, že kupující je povinen prohlédnout zboží podle možnosti co nejdříve po přechodu nebezpečí škody na zboží, přičemž se přihlédne k povaze zboží. V dané věci byla předmětem kupní smlouvy minerálka v lahvích, která byla určena pro zahraničního zákazníka, a proto

---

²³ ČECH, P., DĚDIČ, J., *Obchodní právo po vstupu ČR do EU*. 2. vyd. Praha: Polygon, 2005, s. 429-432.

byly lahve baleny způsobem obvyklým v obchodním styku pro přepravu na takovou vzdálenost. K předání zboží došlo v závodě prodávající, předáním zboží ve smyslu § 455 ObchZ došlo k přechodu nebezpečí škody na zboží z prodávající na kupující. Podle zmíněného § 427 odst. 1 ObchZ byla tedy kupující povinna prohlédnout zboží co nejdříve po převzetí zboží v závodě prodávající a respektovat přitom povahu zboží. V posuzované věci bylo zboží, které bylo předmětem kupní smlouvy, zabaleno, to však nebránilo kupující provést při převzetí alespoň jeho namátkovou kontrolu. Z provedeného důkazního řízení je zřejmé, že prodávající u jiných kupujících provedení takové kontroly zboží umožnila, a tyto kontroly byly prováděny. Vzhledem k povaze zboží, které bylo zabaleno s ohledem na přepravu na delší vzdálenost, bylo jistě vyloučeno, aby kupující provedla kontrolu všech lahví s minerálkou, povaha zboží jí však současně umožňovala provést alespoň zmíněnou namátkovou kontrolu. Od okamžiku, kdy kupující mohla provést kontrolu zboží, jí pak běžela lhůta k podání oznámení o vadách zboží – to znamená bez zbytečného odkladu po provedení prohlídky zboží s přihlédnutím k jeho povaze. Ze skutkových zjištění však vyplývá, že kupující neprovedla vůbec žádnou kontrolu koupeného zboží a k uplatnění práv z odpovědnosti za vady přistoupila až poté, co se o vadách zboží dozvěděla od svého kupujícího, kterému předmětné zboží prodala. Takové oznámení vad prodávajícímu však zde nelze hodnotit jinak, než že nebylo učiněno bez zbytečného odkladu po provedení prohlídky zboží provedené podle povahy zboží co nejdřív po přechodu nebezpečí škody na zboží. Podle ustanovení § 428 odst. 3 ObchZ účinky odstavce 1 a 2 (nepřiznání práv z vad zboží v soudním řízení) nenastávají, jestliže vady zboží jsou důsledkem skutečností, o kterých prodávající věděl nebo musel vědět v době dodání zboží; toto ustanovení však nemá dopad na aplikaci ustanovení § 441 odst. 1 ObchZ, podle něhož kupující nemůže odstoupit od smlouvy, jestliže vady včas neoznámil prodávajícímu.“²⁴

---

²⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 29.11.2006, sp. zn. 32 Odo 37/2005 [online]. PROFIPRAVO, 2. 3. 2007 [cit. 10. 1. 2011]. Dostupné na <www.profipravo.cz/index.php?page=article&id_category=10&id_article=245786&csum=2893aa71>.

3. ODPOVĚDNOST ZA VADY DÍLA

3.1. ZÁKONNÁ ODPOVĚDNOST ZA VADY

Dle ustanovení § 536 ObchZ se smlouvou o dílo zhotovitel zavazuje k provedení určitého díla a objednatel se zavazuje k zaplacení ceny za jeho provedení. V případě smlouvy o dílo se vady týkají provedení díla.

Dílem se podle obchodního zákoníku rozumí:

- a) zhotovení určité věci, pokud nespadá pod kupní smlouvu,
- b) montáž věci, oprava, úprava, údržba věci,
- c) hmotně zachycený výsledek jiné, zejména duševní činnosti.

Dílem je vždy zhotovení, montáž, údržba, oprava nebo úprava stavby nebo její části.²⁵

Důsledkem porušení povinnosti zhotovitele provést dílo řádně je odpovědnost za vady díla. Základem je **odpovědnost ze zákona**, která vzniká ve dvou případech:

- Dílo má vady v době jeho předání, popřípadě v době přechodu nebezpečí škody na objednatele, jestliže k němu dochází později.

- Vady díla vznikly po předání, popř. po přechodu nebezpečí škody na objednatele a byly způsobeny porušením povinností zhotovitele.²⁶

Pojem vad díla je vymezen v §560 odst. 1 ObchZ. Dílo má vady, jestliže jeho provedení neodpovídá výsledku určenému ve smlouvě. Pro případ, že dílo spočívá ve zhotovení věci, jsou důležitá také ustanovení § 560 odst. 4 a § 422 odst. 1 ObchZ, která stanoví, že dílo má vady v případě nedodržení povinností uvedených v § 420 ObchZ. Ten stanoví u kupní smlouvy požadavky na množství, jakost, provedení a obal zboží.²⁷

Splnění podmínek pro vznik zákonné odpovědnosti zhotovitele za vady díla musí prokázat objednatel. Zhotovitel za vady díla neodpovídá, jestliže prokáže, že vady byly způsobeny použitím věcí předaných mu objednatelem ke zpracování nebo dodržením nevhodných pokynů daných mu objednatelem. Podmínkou však je, že zhotovitel nevhodnost věcí nemohl ani při vynaložení odborné péče zjistit nebo na ni objednatele upozornil, ale objednatel na jejich použití trval. Totéž platí, pokud jde o nevhodné pokyny.

---

²⁵ LOCHMANOVÁ, L. Jak na smlouvy. Obchodní právo pro podnikatele i zákazníky. 2. vyd. Praha: Computer Press, 2001, s. 50.

²⁶ PLÍVA, S. Obchodní závazkové vztahy. 2. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2009, s. 238.

²⁷ TOBEŠ, Zdeněk. Vady díla. *Právní rádce*, 2002, roč. 10, č. 7, s. 24.

Z § 562 odst. 2 ObchZ vyplývá povinnost objednatele vady díla oznámit zhotoviteli, a to v zákonem stanovené lhůtě. Pokud objednatel nesplní povinnost oznámit vady zhotoviteli, soud mu nepřizná právo z vady, jestliže nesplnění oznamovací povinnosti zhotovitel namítne. To však neplatí v případě, že vady jsou důsledkem skutečností, o kterých zhotovitel věděl nebo musel vědět v době předání předmětu díla. Důkazní břemeno v tomto směru však je na objednateli.²⁸

„Jestliže si strany ve smlouvě dojednaly, že případné vady a nedodělky, které nebrání užívání hotového díla, nemohou být důvodem pro odmítnutí přejímky, a objednatel dílo převzal, potom pokud při převzetí dílo vykazovalo pouze vady a nedodělky, které nebrání užívání, tyto vady nijak neovlivňují právo na zaplacení ceny díla. Pokud však objednatel později písemně oznámil zhotoviteli vady díla a uplatnil nárok na jejich odstranění, potom do doby odstranění vad není objednatel povinen platit část ceny díla, jež by odpovídala jeho nároku na slevu, jestliže by vady nebyly odstraněny.“²⁹

„Za řádně odstraněnou vadu díla je možno považovat pouze takový výsledek opravy, který vedl k odstranění vady beze zbytku tak, aby předmět díla nebyl výskytem vady ani jejím odstraňováním nijak znehodnocen.“³⁰

3. 2. OZNÁMENÍ VAD

Objednatel je povinen podle § 562 odst. 1 ObchZ předmět díla **prohlédnout** nebo zařídit jeho prohlídku podle možnosti co nejdříve po předání předmětu díla. Objednatel nemusí nutně spojit přejímku s prohlídkou předmětu díla, zákon však požaduje, aby tato prohlídka byla provedena nebo zařízena ihned po převzetí, je-li to v možnostech objednatele. (Zařízením prohlídky se zřejmě rozumí zajištění provedení prohlídky jinou osobou než objednatelem samotným.) Nejpozdější termín prohlídky je tedy závislý na možnostech objednatele, což je značně široký a neurčitý pojem, který skýtá různé možnosti výkladu. Ve smlouvě je proto vhodné stanovit prohlídku díla jako součást jeho předání, tato varianta je výhodná pro obě strany smlouvy.

---

²⁸ PLÍVA, S. Obchodní závazkové vztahy. 2. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2009, s. 239.

²⁹ Rozsudek Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 2 Cmo 99/99. In ŠTENGLOVÁ, I., *Přehled judikatury ve věcech obchodních závazkových vztahů*. 2. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2005, s. 201–202.

³⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2001, sp. zn. 33 Cdo1076/200. Tamtéž, s. 205.

Kromě provedení prohlídky díla je objednatel povinen **oznámit** zjištěné vady v termínech uvedených v obchodním zákoníku, v opačném případě mu soud práva z vad díla nepřizná. Forma oznámení vad stanovena není, z hlediska případného dokazování však bude nejvhodnější použít písemné formy. V ust. § 562 odst. 2 ObchZ jsou objednateli stanoveny termíny k oznámení vad:

- Bez zbytečného odkladu poté, kdy je zjistí.
- Bez zbytečného odkladu poté, kdy je měl zjistit při vynaložení odborné péče při prohlídce uskutečněné dle § 562 odst. 1 ObchZ.
- Bez zbytečného odkladu poté, kdy mohly být zjištěny později při vynaložení odborné péče, nejpozději však do dvou let a u staveb do pěti let od předání předmětu díla. U vad, na něž se vztahuje záruka, platí místo této lhůty záruční doba. To ovšem neznamená možnost stanovením záruční doby kratší tyto lhůty zkrátit. Tyto lhůty se vztahují na vady, které již existovaly v době přechodu nebezpečí škody na věci, zatímco záruka se vztahuje na vady vzniklé za určitých podmínek až po této době.

Podle ust. § 562 odst. 3 ObchZ, který odkazuje na obdobné použití § 428 odst. 2 a 3 ObchZ, se práva z vad díla při nedodržení oznamovací povinnosti **nepřiznají** objednateli pouze tehdy, pokud toto nedodržení zhotovitel namítne v soudním řízení. Naopak práva z vad díla se přiznají vždy, jsou-li vady díla důsledkem skutečností, o kterých zhotovitel věděl nebo musel vědět v době dodání díla. K tomu musíme dodat, že mimoreklamační nároky (nárok na náhradu škody a na smluvní pokutu) nejsou pozdní reklamací dotčeny, pokud takto není uplatňován nárok, který by mohl být uspokojen uplatněním některého z nároků z vad díla – nelze např. uplatnit neodstranění vad při neuplatnění odpovědnosti za vady jako titul škody vzniklé vadným plněním. Objednatel se ale může domáhat náhrady dalších škod, jejichž původem je vadné plnění, pokud nebyla sjednána limitace náhrady škody. Dalším omezením uplatnění nároku na náhradu škody jsou § 564 a § 440 odst. 1 ObchZ, podle kterých zhotovitel, kterému vznikl nárok na slevu z ceny díla, není oprávněn požadovat náhradu zisku ušlého v důsledku nedostatku vlastnosti díla, na něž se sleva vztahuje.³¹

„Jsou-li vady díla důsledkem skutečností, o kterých zhotovitel věděl nebo musel vědět v době předání předmětu díla, nebrání přiznání práv z odpovědnosti za vady

---

³¹ TOBEŠ, Zdeněk. Vady díla. *Právní rádce*, 2002, roč. 10, č. 7, s. 24.

*díla v soudním řízení ani uplynutí objektivní lhůty stanovené v § 562 odst. 2 ObchZ pro podání zprávy zhotoviteli o vadách díla.*³²

3.3. ZÁRUKA ZA JAKOST

Pro záruku za jakost díla platí přiměřeně ustanovení o kupní smlouvě (§ 429 až § 431 ObchZ), tj. ustanovení o vzniku a rozsahu záruky, o běhu záruční doby a rozsahu odpovědnosti za vady vzniklé během záruční doby. Podle § 563 odst. 2 a § 429 odst. 1 ObchZ přejímá zárukou za jakost zhotovitel písemně závazek, že dodané dílo bude po určitou dobu způsobilé pro použití ke smluvenému, jinak k obvyklému účelu nebo že si zachová smluvené, jinak obvyklé vlastnosti. Záruka v obchodním právu **nevyplývá ze zákona**, ale ze smlouvy, z prohlášení zhotovitele nebo z vyznačení délky záruční doby nebo doby trvanlivosti či použitelnosti předmětu díla na jeho obalu. Závazek zhotovitele převzít záruku může být jedině písemný. I když § 429 odst. 1 ObchZ je dispozitivní ustanovení, nelze se podle § 263 odst. 2 ObchZ odchýlit od ustanovení předepisujících písemnou formu právního úkonu.

Pokud vznikne **rozpor** mezi délkou záruční doby podle vyznačení délky záruční doby nebo doby trvanlivosti či použitelnosti předmětu díla na jeho obalu a délkou záruční doby stanovenou ve smlouvě nebo v záručním prohlášení zhotovitele, platí záruční doba stanovená ve smlouvě nebo v záručním prohlášení zhotovitele. Pokud by došlo k rozporu mezi záručním prohlášením zhotovitele a smlouvou, platí záruční doba stanovená ve smlouvě. Zhotovitel totiž může záručním prohlášením převzít závazek ze záruky jen do uzavření smlouvy, jelikož podle § 516 odst. 1 OZ lze vzájemná práva a povinnosti změnit jen dohodou. Mlčení nebo nečinnost objednatele k prohlášení zhotovitele podle § 44 odst. 1 OZ samy o sobě neznamenaají přijetí tohoto prohlášení jakožto návrhu na změnu smlouvy.

Speciálním ustanovením k záruce za jakost u kupní smlouvy je ustanovení § 563 odst. 1 ObchZ vztahující se na záruku za jakost díla, podle něhož záruční doba týkající se díla počíná běžet **předáním díla**. To znamená, že na smlouvu o dílo se nevztahuje první a druhá věta § 430 odst. 1 ObchZ. Tedy záruka v případě povinnosti zhotovitele odeslat předmět díla začíná běžet předáním prvním dopravci,

---

³² Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 10. 12. 2008, sp. zn. 32 Odo 1604/2006 [online]. EPRAVO, 1. 4. 2009 [cit. 11. 4. 2010]. Dostupné na <www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/vady-dila-55638.html>.

který má uskutečnit dopravu do místa určení, nikoliv až ode dne dojití do místa určení, jak to je stanoveno u kupní smlouvy.

Běh záruční doby se staví po dobu, po kterou objednatel nemůže užívat dílo pro jeho vady, za které odpovídá zhotovitel. (Často se sjednává i přetržení běhu záruční lhůty, pokud ale sjednáno není, záruční doba skončí bez ohledu na opakovaný výskyt vad po uplynutí sjednané doby, do níž se nezapočítávají výše zmíněné doby, kdy objednatel dílo užívat nemohl.)³³

„Není v rozporu s dobrými mravy ve smyslu § 3 odst. 1 OZ požadavek zhotovitele na zaplacení nedoplatku ceny díla, i když dílo vykazovalo vady, které byl zhotovitel povinen odstranit, neboť objednateli nic nebránilo, aby se po zhotoviteli díla domáhal uplatnění práva z odpovědnosti za vady díla, a to samostatnou žalobou nebo započtením proti pohledávce zhotovitele díla na zaplacení doplatku ceny díla. Skutečnost, že objednatel svého práva daného občanským zákoníkem nevyužil, nemůže vyloučit plnění jeho povinnosti – zaplatit doplatek ceny díla.“³⁴

„Pokud objednatel sám opravil vady, aniž by je zhotoviteli oznámil, nemůže důvodně odmítnout zaplacení ceny díla s tím, že dílo nebylo provedeno řádně. Skutečnosti, pro které objednatel nemohl vady zhotoviteli oznámit, jsou z tohoto hlediska právně bezvýznamné.“³⁵

---

³³ TOBEŠ, Zdeněk. Vady díla. *Právní rádce*, 2002, roč. 10, č. 7, s. 25.

³⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. 4. 2004, sp. zn. 32 Odo 644/2003 [online]. EPRAVO, 7. 4. 2006 [cit. 11. 4. 2010]. Dostupné na <www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/vady-dila-a-zaplaceni-39746.html>.

³⁵ Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 2 Cmo 242/99. In *Právní praxe v podnikání*, 2000, 4, s.23.

4. NÁROKY Z VAD ZBOŽÍ A DÍLA

4.1. NÁROKY Z VAD ZBOŽÍ

Nároky z vad zboží, které má kupující proti prodávajícímu, se liší podle toho, jakým způsobem byla dodáním vadného zboží porušena smlouva. Obchodní zákoník rozlišuje porušení smlouvy **podstatným a nepodstatným způsobem**. Úprava nároků z vad zboží platí jak pro zákonnou odpovědnost, tak i pro záruku za jakost, pokud se smluvní strany nedohodly jinak. Porušení smlouvy dodáním vadného zboží je **podstatné**, jestliže prodávající věděl v době uzavření kupní smlouvy nebo v této době bylo rozumné předvídat s přihlédnutím k účelu smlouvy, který vyplynul z jejího obsahu nebo z okolností, za nichž byla smlouva uzavřena, že kupující nebude mít zájem na dodání zboží s těmi vadami, s nimiž bylo dodáno. V pochybnostech se má za to, že porušení smlouvy není podstatné.

Nároky při podstatném porušení smlouvy:

Při dodání zboží s takovými vadami, které znamenají podstatné porušení smlouvy, má podle § 436 ObchZ kupující nároky:

- Na dodání chybějícího množství zboží, jestliže jde o vadu kvantitativní.
- Na odstranění právních vad.
- Na odstranění vad opravou zboží, jestliže jsou vady opravitelné.
- Na odstranění vad dodáním náhradního zboží.
- Na přiměřenou slevu z kupní ceny.
- Odstoupit od smlouvy.

U každého vadného zboží má kupující jen jeden nárok. Může však dojít i ke kombinaci nároků, např. nároku na odstranění vad opravou zboží a na přiměřenou slevu z kupní ceny, jestliže provedená oprava nepovede k úplnému odstranění vady. Kupující má možnost volit mezi jednotlivými možnými nároky. Volbu však musí učinit ve včas zasláném oznámení vad nebo bez zbytečného odkladu po tomto oznámení. Pokud neprovede volbu včas, má nároky pouze jako při nepodstatném porušení smlouvy.

Pokud jde o odstranění právních vad, odstranění může záležet především v tom, že prodávající opatří souhlas třetí osoby. Vyloučeno není ani dodání náhradního zboží, které nebude právem třetí osoby zatíženo.

Obchodní zákoník přiznává kupujícímu pouze právo žádat odstranění vady opravou zboží. Kupující není ze zákona oprávněn opravit zboží sám a požadovat náhradu nákladů, které na opravu vynaložil. Prodávající a kupující by se tak ale mohli dohodnout.

Nároky při nepodstatném porušení smlouvy:

Při nepodstatném porušení smlouvy dodáním vadného zboží má kupující podle § 437 ObchZ vůči prodávajícímu nároky:

- Na dodání chybějícího zboží.
- Na odstranění ostatních vad zboží. (Tento nárok zahrnuje jak odstranění vady opravou, tak dodáním náhradního zboží i odstranění právní vady.)
- Na slevu z kupní ceny.

Kupující **nemá** přímo ze zákona právo odstoupit od smlouvy. To má pouze v případě, že prodávající neodstranil vady zboží v dodatečně přiměřené lhůtě, kterou mu kupující k odstranění vad poskytl nebo kterou si předtím stanovil prodávající sám se souhlasem (i mlčky uděleným) kupujícího. Další podmínkou je, že kupující prodávajícího na úmysl od smlouvy odstoupit upozornil, a to buď při stanovení dodatečné lhůty k odstranění vad, nebo v přiměřené lhůtě před odstoupením od smlouvy. (Podle okolností případu tak, aby prodávající měl ještě možnost vady odstranit.) Jinak pro možnost odstoupit od smlouvy a o povinnosti vrátit zboží platí totéž, co u podstatného porušení smlouvy.

Prodávající může zvolit **způsob odstranění** faktických vad (opravou nebo dodáním náhradního zboží). Svojí volbou nesmí způsobit kupujícímu vynaložení nepřiměřených nákladů. Přitom může faktické vady odstranit podle vlastní volby jen do té doby, než kupující uplatní nárok na slevu nebo odstoupí od smlouvy. Totéž platí o možnosti odstranit kvantitativní vady zboží dodáním chybějícího zboží a o možnosti odstranit právní vady. Základní volbu mezi odstraněním vad a slevou z kupní ceny nemá prodávající, ale kupující.³⁶

---

³⁶ PLÍVA, S. Obchodní závazkové vztahy. 2. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2009, s. 182–187.

4.2. NÁROKY Z VAD DÍLA

Pro nároky z vad díla se přiměřeně použije právní úprava nároků z vad dodaného zboží na základě kupní smlouvy. Pokud je provedením vadného díla smlouva porušena **podstatným způsobem**, může objednatel:

- a) Požadovat odstranění vad provedením náhradního díla, jestliže může původní předmět díla zhotoviteli vrátit nebo předat, jinak doplněním toho, co chybí, nebo odstraněním právních vad nebo opravou díla, pokud je to možné.
- b) Požadovat přiměřenou slevu z ceny.
- c) Odstoupit od smlouvy.

Volbu mezi nároky provádí objednatel jen v případě včasného oznámení. Volba nemůže být bez souhlasu zhotovitele měněna. Včasným oznámením se rozumí oznámení volby v reklamaci nebo bez zbytečného odkladu po ní. Pokud neoznámí objednatel volbu nároku zhotoviteli včas, zůstávají mu nároky z vad zachovány pouze jako při nepodstatném porušení smlouvy. Pokud požaduje opravu, má objednatel v oznámení volby určit, v jaké přiměřené lhůtě musí být vady opraveny. Jinak platí lhůta navržená zhotovitelem, pokud proti ní objednatel neprotestuje. Není-li lhůta k provedení opravy dodržena, může objednatel odstoupit od smlouvy.

Při porušení smlouvy **nepodstatným způsobem** může objednatel požadovat (1) odstranění vad díla, popř. doplnění chybějících věcí, nebo (2) slevu z ceny. I při nepodstatném porušení smlouvy může objednatel od smlouvy odstoupit, avšak jen za podmínky, že zhotovitel neodstraní vady díla v přiměřené lhůtě a objednatel nepožaduje slevu z ceny. Odstoupení nebrání skutečnost, že dílo zhotoviteli nelze vrátit (zejména v případě staveb).³⁷

Podle rozsudku Nejvyššího soudu „...jde-li o vadu díla ve smyslu § 560 odst. 1 ObchZ, vztahuje se na posouzení z toho vzniklých nároků ustanovení § 440 odst. 2 ObchZ. Obecně podle § 440 odst. 2 ObchZ platí, že objednatel nemůže požadovat náhradu v rozsahu, v jakém mohl dosáhnout uspokojení uplatněním práva z odpovědnosti za vady, z žádného jiného právního titulu, tedy ani z titulu náhrady škody. Skutečnost, že zhotovitel v posuzované věci případně porušil povinnost upozornit objednatele na skryté překážky, nemění nic na odpovědnosti zhotovitele za vady díla, ani na tom, že objednatel mohl dosáhnout uspokojení nároku (v rozsahu

---

³⁷ BEJČEK, J., ELIÁŠ, K., RABAN, P., a kol. *Kurs obchodního práva: obchodní závazky*. 4. vyd. Praha: C.H. Beck, 2007. s. 342–343.

*zaplacené ceny díla) z titulu práv z odpovědnosti za vady; úspěšné uplatnění takového nároku z titulu náhrady škody je tak vyloučeno.*³⁸

4.3. Odstoupení od smlouvy

Úprava právních účinků odstoupení od smlouvy je v obchodním zákoníku provedena odlišně od úpravy obsažené v občanském zákoníku. **Hlavní odlišnosti** úpravy podle obchodního zákoníku spočívají v tom, že:

- a) Právní účinky odstoupení od smlouvy nastávají v okamžiku, kdy jednostranný projev vůle odstoupit od smlouvy učiněn v souladu se zákonem jednou stranou je doručen druhé smluvní straně (§ 349 odst. 1 ObchZ).
- b) Odstoupením od smlouvy se neruší celá smlouva, jak je tomu v případě odstoupení podle občanského zákoníku.

Obchodní zákoník nepřijal princip zakotvený v občanském zákoníku, podle kterého právní účinky odstoupení od smlouvy nastávají v okamžiku jejího vzniku (účinky *ex tunc*), tj. nastává zpětná účinnost odstoupení od smlouvy. V případě obchodního zákoníku nastávají právní účinky odstoupení k okamžiku doručení odstoupení druhé straně (**účinky ex nunc**). Podle názorů převažujících v právní literatuře znamenají účinky odstoupení *ex nunc* v tom, že není dotčena předchozí účinnost smlouvy. Vyloučení zpětné účinnosti pak má za následek, že zůstávají zachována práva, která vznikla z porušení smlouvy, a to před odstoupením od smlouvy. Těmito právy jsou nárok na náhradu škody, nárok na sjednanou smluvní pokutu a nárok na úroky z prodlení. Sankční práva vzniklá před odstoupením od smlouvy tedy zůstávají zachována. Tento závěr se však zdá být sporný. Především se jedná o to, že všechny shora uvedené nároky jsou, pro případ odstoupení, stanoveny přímo zákonem (náhrada škody a úrok z prodlení v § 351 a smluvní pokuta v § 302 ObchZ). Jde proto o nároky přímo stanovené zákonem a nikoli o nároky vyplývající z faktu, že odstoupením není dotčena předchozí účinnost smlouvy.

Další zásadní odlišností úpravy odstoupení od smlouvy podle obchodního zákoníku je skutečnost, že **nemusí** nutně dojít k zániku úplně všech pohledávek a závazků smlouvou založených. Obchodní zákoník v § 351 odst. 1 stanoví, že

---

³⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 5. 2007, sp. zn. 32 Odo 1349/2005 [online]. PROFIPRÁVO, 30. 7. 2007 [cit. 11. 4. 2010]. Dostupné na <www.profipravo.cz/index.php?page=article&id_category=10&id_article=248494&csum=c913cd97>.

odstoupení se nedotýká smluvních ustanovení týkajících se volby práva nebo volby režimu obchodního zákoníku podle § 262 ObchZ, řešení sporů mezi stranami a jiných ustanovení, která mají podle projevené vůle stran nebo vzhledem ke své povaze trvat i po ukončení smlouvy. V tomto ustanovení zákon ponechává stranám možnost, aby při sjednání smlouvy vyčlenily některé závazky, u kterých se strany de facto vzdávají práva odstoupit od smlouvy.³⁹

„Podle ustanovení § 560 odst. 2 ObchZ zhotovitel odpovídá za vady, jež má dílo v době jeho předání. Dokud k předání předmětu díla nedojde, nemůže objednatel vůči zhotoviteli uplatňovat práva z odpovědnosti za vady; nemůže tedy z tohoto důvodu ani od smlouvy odstoupit. Od smlouvy o dílo může v takovém případě případně odstoupit z jiných zákonných důvodů, resp. z důvodů smluvených ve smlouvě.“⁴⁰

V praxi narážíme na nejasnost ohledně jednoho z klíčových předpokladů odstoupení od smlouvy podřízené režimu obchodního zákoníku – prodlení dlužníka.

Odstoupit od smlouvy podřízené obchodnímu zákoníku (bez ohledu na to, jestli se jedná o smluvní typ upravený obchodním zákoníkem, občanským zákoníkem, jiným právním předpisem nebo zda jde o smlouvu nepojmenovanou) lze podle kogentního ustanovení § 344 ObchZ pouze v případech, které stanoví smlouva nebo tento zákon, tedy obchodní zákoník. O nemožnosti odstoupení od smlouvy se strany obchodní smlouvy mohou dohodnout.

Podle § 345 odst. 1 ObchZ znamená-li prodlení dlužníka **podstatné** porušení jeho smluvní povinnosti, je druhá strana oprávněna od smlouvy odstoupit, jestliže to oznámí straně v prodlení bez zbytečného odkladu poté, kdy se o tomto porušení dozvěděla. Znamená-li prodlení dlužníka **nepodstatné** porušení smluvní povinnosti, může druhá strana od smlouvy také odstoupit, avšak podle § 346 odst. 1 ObchZ jen za podmínky, že strana, která je v prodlení, nesplní svou povinnost ani v dodatečně přiměřené lhůtě, která jí k tomu byla poskytnuta.

---

³⁹ PECHA, Richard. Odstoupení od smlouvy podle obchodního zákoníku. *Bulletin advokacie*, 2002, č. 8, s. 45–50.

⁴⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 16. 10. 2007, sp. zn. 32 Odo 998/2005 [online]. PROFIPRAVO, 15. 2. 2008 [cit. 12. 4. 2010]. Dostupné na <www.profipravo.cz/index.php?page=article&id_category=10&id_article=251153&csum=fff3f9c7>.

Klíčový problém, který v českém právu vyvstává, se týká otázky, zda obchodní zákoník zakládá právo odstoupit od smlouvy při jakémkoliv porušení smlouvy, respektive smluvní povinnosti, pokud je můžeme považovat za podstatné (anebo sice nepodstatné, avšak marně uplynula dodatečná lhůta k nápravě), anebo zda obchodní zákoník omezuje případy přípustného odstoupení od smlouvy jen na porušení některých povinností plynoucích ze smlouvy. Nejvyšší soud ČR judikoval, že obchodní zákoník v § 345 upravuje **dvě základní podmínky** opravňující účastníka smlouvy od ní odstoupit – prodlení druhého účastníka a to, že je prodlení možno kvalifikovat jako podstatné porušení smlouvy. Obě podmínky musí být splněny současně. Ustanovení § 345 odst. 1 ObchZ tedy neumožňuje odstoupení od smlouvy při jakémkoli jejím podstatném porušení, ale pouze při takovém porušení, které je prodlením ve smyslu ustanovení § 365 (§ 370) ObchZ. Jinak řečeno, jiné porušení smlouvy než právě prodlení, neumožňuje odstoupení od smlouvy podle § 345 ObchZ, a to ani tehdy, když jde o porušení podstatné.

Obchodní zákoník zakládá právo odstoupit od smlouvy (z důvodů prodlení) nejen při pozdním plnění smluvní povinnosti, ale také při plnění **vadněm**. Podle § 365 ObchZ je dlužník v prodlení, jestliže nesplní řádně a včas svůj závazek. Jelikož obě podmínky zákon kumuluje, postačí ke vzniku prodlení nenaplnění byť jediné z nich. Povinná osoba se ocitá v prodlení nejen tehdy, plní-li pozdě, ale i tehdy, pokud plní vadně.

Dokonce se můžeme setkat s myšlenkou, že do prodlení se lze dostat pouze při porušení povinnosti, kterou je možné v budoucnu napravit (např. nezaplacení kupní ceny, nedodání zboží), a že tudíž prodlení nemůže (z povahy věci) nastat u povinnosti, jejíž porušení nelze napravit, např. u závazku k nepřetržité (průběžné, kontinuální) činnosti, u povinnosti soustavně se něčeho zdržet atd. S takovým názorem **nelze souhlasit**. Jeho přijetí by znamenalo, že jednorázové porušení povinnosti, které je nenapravitelné, by nikdy nezaložilo zákonné právo strany dotčené porušením odstoupit od smlouvy, i kdyby zásadně narušovalo důvěru mezi stranami a účel, pro který byla smlouva uzavřena. Jako příklad můžeme uvést závažné porušení povinnosti mlčenlivosti ve vztahu, který nemůže fungovat bez absolutní důvěry a diskrétnosti smluvních partnerů (např. ve finančním sektoru, v advokacii, daňovém či jiném poradenství apod.), byť by hlavní povinnosti (poskytování sjednané služby) byly plněny smluvně konformně.

Prodlení (opravňující k odstoupení od smlouvy) spatřujeme v porušení téměř jakékoliv smluvní povinnosti, hlavní či doplňkové, dodatečně splnitelné či nikoliv, jednorázové či plněné nepřetržitým jednáním (konáním či opomenutím). Teze o tom, že ne každé podstatné porušení smluvní povinnosti opravňuje v českém obchodním právu k odstoupení od smlouvy, pozbývá relevanci. Je otázkou, kolik takových povinností bude možné konstatovat a zda vůbec nějaké takové povinnosti, jejichž nesplnění nezakládá prodlení, mohou pojmově v českém právu existovat.

Nelze najít žádný věcný argument ani zákonnou oporu pro závěr, že strany smlouvy, založené na důvěře a diskrétnosti, nemohou odstoupit od smlouvy, jejíž hlavní obsah je sice naplňován, došlo však k závažnému a nezhojitelnému porušení povinnosti mlčenlivosti.⁴¹

„Odstoupení od smlouvy o dílo, v níž bylo mezi účastníky dohodnuto, že vlastnické právo ke zhotovované věci přejde na objednatele až dnem předání a převzetí díla a zaplacením jeho ceny, nemá vliv na existenci vlastnického práva zhotovitele k předmětu díla.“⁴²

---

⁴¹ ČECH, Petr., MAREK, Karel., K odstoupení od obchodní smlouvy při prodlení dlužníka. *Právní rádce*, 2007, roč. 15, č. 9, s. 25–32.

⁴² Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 32 Odo 76/2003. In KOBLIHA, I., KALFUS, J., KROFTA, J., KOVAŘÍK, Z., KOZEL, R., POKORNÁ, J., SVOBODOVÁ, Y. *Obchodní zákoník: komentář*. Linde Praha, a.s., 2006, s. 1291.

5. ZKUŠENOSTI VYBRANÝCH OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ

Jelikož pocházím ze Zruče nad Sázavou, oslovil jsem několik společností ve zručském regionu, které mi sdělily své praktické zkušenosti s uzavíráním kupních smluv a smluv o dílo. Jedná se o menší společnosti (do 150 zaměstnanců), konkrétně o společnosti Zručská stavební, s. r. o., AGRO Pertoltice, a. s., HELLA CZ, s. r. o., VARIEL, a. s. a N & N s. r. o., Horka nad Sázavou.

Zástupcům těchto společností jsem položil následující otázky:

- 1) V jakých případech (na jaké zboží, činnosti) uzavíráte smlouvy kupní a smlouvy o dílo dle obchodního zákoníku?
- 2) Jakým způsobem máte ve smlouvách upravenou odpovědnost za vady?
- 3) Jaké konkrétní vady se vyskytují?
- 4) Musela se vaše společnost ohledně odpovědnosti za vady někdy bránit soudní cestou?

Nyní uvádím poznatky, které jsem získal při rozhovoru se zástupci jednotlivých společností:

ZRUČSKÁ STAVEBNÍ, s. r. o.

Společnost provádí stavební činnost, uzavírá smlouvy o dílo na jednotlivé stavební práce (stavba rodinných domků, rekonstrukce domků, bytů, bytových jader, stavby výrobních hal). Dále uzavírá smlouvy o dílo na subdodavatelské práce, které souvisí se stavební činností (např. pokrývačství).

Odpovědnost za vady má společnost upravenou podle obchodního zákoníku. Ve smlouvách o dílo si sjednává záruku za jakost. Záruku za jakost zabudovaných výrobků, zařízení nebo vybavení poskytuje v délce 24 měsíců. Na stavební část v případě nových staveb (zdivo, omítky) poskytuje záruku v délce trvání od 24 do 60 měsíců dle dohody se zákazníkem. Rovněž v ostatních případech sjednává společnost záruku na základě dohody se zákazníkem v rozmezí 24 až 60 měsíců. Pro případ výskytu problémů ohledně vad díla má společnost ve smlouvě stanoveno, že se smluvní strany pokusí nejdříve vyřešit případné spory vzájemnou dohodou.

Důležitými dokumenty, které mohou sloužit jako stěžejní důkazní prostředky v případném soudním sporu, jsou protokol o předání staveniště, který je oběma smluvními stranami podepisován před zahájením stavebních prací, a protokol o

předání stavby, který obě strany podepisují po provedení prací. Text protokolu připravuje společnost, přičemž zákazník má možnost se ke skutečnostem uvedeným v protokolu vyjádřit. Pokud se vyskytne závada, která brání užívání díla, zákazník obvykle požaduje opravu díla nebo nové dílo či přiměřenou slevu z ceny díla. Společnost si ve smlouvách zpravidla sjednává smluvní pokutu pro případ nesplnění díla a pro případ nezaplacení ceny za dílo.

Společnost doporučuje poskytovat návody k použití výrobků, neboť tímto lze předejít případným budoucím potížím a nedorozuměním. Může nastat situace, kdy samotná montáž byla provedena správně (např. v případě plastových oken), ovšem v důsledku chybného zacházení ze strany zákazníků dojde k výskytu vady. Vada je pak způsobena špatným užíváním, příčinou vady není pochybení na straně stavební společnosti.

Za účelem zpětné vazby společnost zjišťuje, zda jsou zákazníci s její prací spokojeni, a to prostřednictvím speciálně sestavených dotazníků. Soudní cestou se prozatím společnost bránit nemusela. Zástupce společnosti neshledává v souvislosti s úpravou odpovědnosti za vady dle obchodního zákoníku žádná úskalí.⁴³

Návrh smlouvy o dílo uvedené stavební společností uvádím v příloze č. 1.

AGRO PERTOLTICE, a. s.

Společnost se zabývá zemědělskou prvovýrobou, zejména produkcí obilovin, výrobou mléka a chovem skotu (zejména býků na výkrm). Uzavírá převážně obchodní kupní smlouvy, smlouvy o dílo pouze okrajově.

Návrh smlouvy předkládá společnosti zpravidla kupující. Odpovědnost za vady je ve smlouvách upravena vesměs podle obchodního zákoníku. Ve většině smluv sjednává společnost s kupujícím záruku za jakost, záruční doby jsou sjednávány v různé délce, především s přihlédnutím k charakteru zboží.

Vzhledem k tomu, že si kupující při předání zboží odebírají vzorky, které následně předávají k posouzení k tomu oprávněným subjektům (státní veterinární správa, nezávislé laboratoře), je možno v relativně krátké lhůtě ověřit, zda zboží odpovídá kvalitativním požadavkům deklarovaným smlouvou. Vzhledem k charakteru zboží se pozdější reklamace nepředpokládá. Nejčastěji se vyskytují vady kvality, druhou nejčtenější vadou jsou vady množství. Nevyhovuje-li zboží

---

⁴³ Z výpovědi Luboše Beneše, jednatele společnosti Zručská stavební, s. r. o., ze dne 1. 11. 2010.

z hlediska kvality či kvantity, nebo vykazuje-li jinou vadu, následují jednání mezi společnostmi a kupujícím, jejichž cílem je nalezení řešení dané situace, samozřejmě v souladu se smluvním ujednáním pro daný případ. Smlouvy zpravidla sjednávají postup pro případ nedodržení smluvně sjednaných hodnot jakostních ukazatelů. Např. kupní smlouva, kterou mi společnost poskytla k dispozici, opravňuje kupujícího v případě nedodržení kvalitativních ukazatelů k odmítnutí zboží nebo k okamžitému odstoupení od smlouvy. V některých případech je ujednána možnost zvýšení či snížení kupní ceny v závislosti na kvalitě zboží, přičemž smlouva specifikuje konkrétní úpravu cenových podmínek (kupř. právě kupní smlouva s Plzeňským Prazdrojem uvedená v příloze č. 2). Dle sdělení zástupce společnosti dochází v praxi k odstoupení od smlouvy pouze ve výjimečných případech. Častější vadou než nedodání smluvně sjednaného množství zboží je nedodržení sjednaných jakostních parametrů. Společnost má své stálé odběratele. S mnohými z nich spolupracuje již řadu let, v případě těchto zákazníků se vzájemný vztah řídí letitou ustálenou praxí vyhovující oběma stranám. Tato okolnost zcela jistě přispívá k tomu, že se společnost doposud nikdy nemusela bránit soudní cestou.⁴⁴

HELLA CZ, s. r. o.

Společnost uzavírá obchodní kupní smlouvy, jejichž předmětem je prodej automobilových součástek a doplňků – světel, elektromechanických prvků (houkačky), žárovek, náhradních dílů (části klimatizace, chlazení), senzorů, snímačů, které dodává hlavně velkoobchodům a výrobním podnikům. Společnost toto zboží nakupuje od své mateřské společnosti z Německa a prodává je zákazníkům v České a Slovenské republice.

Společnost má vypracované všeobecné obchodní podmínky, které však příliš nevyužívá. Většina smluv je „šita na míru“ jednotlivým zákazníkům a je tedy výsledkem vzájemného jednání, kompromisu. Úprava odpovědnosti za vady se řídí obchodním zákoníkem, odlišná úprava nebývá zpravidla sjednána. Pro všechny typy automobilových součástek a doplňků sjednává společnost záruční dobu v délce trvání 24 měsíců. Smluvní pokutu zpravidla nevyužívá. Nejčastěji vyskytující se vadou jsou případy, kdy dodané zboží neodpovídá smlouvě z hlediska jakosti. Nejvíce závad se vyskytuje u světelné techniky. (Např. netěsnost, v důsledku které

---

⁴⁴ Z výpovědi Dany Blažejovské, hlavní účetní společnosti AGRO Pertoltice, a. s., ze dne 3. 11. 2010.

se do světla dostane voda.) Jako nároky z vad zákazníci nejčastěji využívají dodání nového bezvadného výrobku, k možnosti poskytnutí slevy z kupní ceny zboží přistupují pouze sporadicky. Spory ohledně odpovědnosti za vady zboží se společnost snaží řešit dohodou, nikdy prozatím nemusela využívat soudní cesty.⁴⁵

VARIEL, a. s.

Společnost se zabývá výrobou a prodejem technologických kontejnerů (zvláště pro mobilní operátory), armádních kontejnerů (pro armádu České republiky), komponentů kolejových vozidel. Společnost uzavírá se svými zákazníky obchodní kupní smlouvy. Úpravu odpovědnosti za vady si „diktují“ často zákazníci. Společnost ve smlouvách využívá úpravy v obchodním zákoníku. Záruční dobu poskytuje v rozsahu 24 měsíců, pouze u některých druhů zboží přistupuje na základě striktního požadavku zákazníka ke sjednání delší záruční doby.

Společnost často sjednává smluvní pokutu pro případ nezaplacení kupní ceny nebo pro případ vadné dodávky. Reklamace probíhá elektronicky. Nejčastější výskyt vad zaznamenává společnost v důsledku nedodržení kvalitativních parametrů deklarovaných smlouvou. V praxi mnohdy nastávají případy, kdy společnost vadu ihned odstraní a teprve poté zpětně zjišťuje, zda vada vznikla v důsledku jejího pochybení nebo zaviněním zákazníka (což je postup nelogický, bohužel však v praxi běžný). Pokud se dodatečně zjistí, že vada vznikla zaviněním zákazníka, společnost si nárokuje úhradu nákladů vynaložených na opravu zboží. V každém případě se společnost maximálně snaží o smírné řešení sporu. Soudně se musela bránit pouze jednou, a to v případě, kdy zákazník neuhradil kupní cenu z důvodu porušeného laku na zboží. V soudním sporu byla společnost úspěšná. Na základě důkazních prostředků (znalecké posudky, protokol o měření, protokol o převímce apod.) však bylo jednoznačně prokázáno, že vada byla způsobena při montáži samotným zákazníkem.⁴⁶

Vzor kupní smlouvy této společnosti uvádím v příloze č. 3.

---

⁴⁵ Z výpovědi Ing. Bohumila Štíchy, zaměstnance společnosti HELLA CZ, s. r. o., ze dne 5. 11. 2010.

⁴⁶ Z výpovědi Ing. Martina Prachaře, obchodního manažera společnosti Variel, a. s., ze dne 10. 11. 2010.

N & N, s. r. o., Horka nad Sázavou

Společnost uzavírá obchodní kupní smlouvy, jejichž předmětem je prodej elektrotechnických součástek a elektroinstalačního materiálu. Část prodávaných výrobků přitom sama vyrábí a část zboží nakupuje od jiných subjektů a následně prodává dalším podnikatelským subjektům.

Odpovědnost za vady zboží má upravenou podle obchodního zákoníku. Záruční dobu poskytuje v délce 24 měsíců. Pouze výjimečně, na určitý druh zboží a pokud na tom zákazník bezpodmínečně trvá, poskytuje záruku delší. Nejčastěji se vyskytují vady kvality. Zákazníci oznámí vady a nároky z vad v reklamačním protokolu, většinou požadují dodání nového zboží. Jelikož společnost vyrábí jednotlivé součástky, vady se většinou nezjistí hned při převzetí zboží, ale až po zapojení do většího celku (přístroje). Soudně se společnost bránit nemusela, avšak připouští, že se v některých případech vyskytuje problém ohledně místa dodání. Zahraniční zákazníci totiž mnohdy požadují, aby předání proběhlo až v místě umístění (tedy v cizím státě). Problémy pak vznikají při reklamacích, jelikož zboží se zasílá zpět do České republiky nebo zástupce společnosti N & N musí cestovat kvůli vyřízení reklamace do zahraničí.⁴⁷

---

⁴⁷ Z výpovědi Moniky Vrzáčkové, zaměstnankyně společnosti N & N, s. r. o., Horka nad Sázavou, ze dne 15. 11. 2010.

6. PRAKTICKÉ POZNATKY ADVOKÁTŮ

Další část našeho praktického výzkumu spočívala v komunikaci s advokáty, kteří se zabývají obchodním právem. Jejich poznatky se týkaly zejména sepisování kupních smluv a smluv o dílo a řešení sporů mezi stranami smlouvy.

JUDr. IRENA HELMOVÁ

JUDr. Irena Helmová je pražská advokátka, jejíž advokátní kancelář se zabývá mimo jiné obchodním právem. Paní doktorka nejčastěji sepisuje smlouvy o dílo ve stavebnictví a řeší spory ohledně odpovědnosti za vady díla. V těchto sporech také klienty zastupuje. Níže uvádím některé vybrané poznatky JUDr. Helmové.

Obchodní zákoník je obecného charakteru, určuje rámcové podmínky, pokud jde o úpravu kupní smlouvy a smlouvy o dílo. Paní doktorka hodnotí pozitivně, že většina ustanovení je dispozitivních, tzn. strany se mohou odchýlit od ustanovení zákona nebo její jednotlivá ustanovení vyloučit. Všechny požadavky klientů je třeba detailně upravit ve smlouvě, smlouva by měla být v mnoha ohledech co nejpodrobnější, aby se předcházelo případným konfliktům. Když klient žádá o sepsání smlouvy, advokátka navrhne standardní znění smlouvy a podle požadavků klienta ji pak doplní o různé instituty (např. o smluvní pokutu). Dle zkušeností paní doktorky je v praxi mnohdy problémem specifikace díla. Pokud by dílo nebylo ve smlouvě přesně specifikováno, jednalo by se o neplatný právní úkon. Důležité je také určení ceny, které se většinou odvíjí od stanoveného rozpočtu. Vždy je na dohodě stran, zda si smluví záruku za jakost, protože není povinností mít záruku za jakost ve smlouvě upravenou.

Pokud se týká smluv z oblasti stavebnictví, drobní podnikatelé si mnohdy sepisují smlouvy sami, často využívají smluv formulářových. Ve smlouvě je mimo jiné třeba specifikovat „předání stavby“, neboť tento termín není v obchodním zákoníku přesně definován. Dle judikatury dílo není vadné, pokud je řádně předané a vady nebrání užívání. Dále judikatura uvádí, že pokud by vady užívání bránily, dílo je považováno za vadné. Zde ovšem dle názoru paní doktorky narážíme na určitý rozpor s obchodním zákoníkem, podle kterého pokud má dílo vady, není provedeno řádně, a pokud není provedeno řádně, zhotovitel nesplnil svoji povinnost provést dílo.

V případě staveb je povinností vést stavební deník (dle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu). Dle zkušeností paní doktorky se však lze v praxi mnohdy setkat s tím, že se stavební deníky dopisují zpětně, nebo se dokonce nevedou vůbec. Tato okolnost samozřejmě značně komplikuje řešení sporů mezi zhotovitelem a objednatelem, neboť stavební deník obsahuje důležité údaje vypovídající o provedení díla.

Smluvní strany se často vystavují rizikům v případě, že uzavřou pouze ústní dodatečnou dohodu o novém požadavku, která mění původní písemnou smlouvu. Vzhledem k tomu paní doktorka doporučuje sjednat v písemné smlouvě možnost jakýchkoliv úprav smlouvy výhradně písemným dodatkem, který bude akceptován podpisem obou smluvních stran.

U větších staveb se často využívá bankovní záruka, kdy banka poskytuje záruku za kvalitní provedení díla.

Nejčastější příčiny sporů jsou nezaplacení ceny nebo dodání vadného díla. V souvislosti se spory ve věci nezaplacení ceny díla je třeba podotknout, že pro posouzení nároku na zaplacení ceny za dílo je důležité, zda bylo dílo provedeno bez vad. V oblasti stavebnictví se v soudním sporu jako důkazy využívají např. právě již výše zmíněné stavební deníky, zápisy z kontrolních dnů, výpovědi svědků, fotodokumentace, znalecké posudky, v některých případech je potřebné měření geodetů a geometrů a další.

Podle názoru paní doktorky by měl obchodní zákoník upravovat možnost objednatele odstranit vady na náklady zhotovitele i bez jeho souhlasu. V tomto ohledu si dovolím s názorem paní doktorky polemizovat, resp. upozornit na určitá rizika plynoucí pro objednatele v tom případě, pokud by danou situaci chybně vyhodnotil. (Např. pokud by v následném soudním sporu nebyly uznány nároky objednatele z vad díla.) Za nepraktické považuje paní doktorka rozdělení porušení smlouvy na podstatné a nepodstatné, neboť v praxi je mnohdy obtížné posoudit, o jaký typ porušení se z hlediska podstatnosti či nepodstatnosti jedná. Pokládá otázku, co znamená přiměřená sleva z kupní ceny a jak ji vyměřovat. V praxi je mnohdy problematické stanovit, co ještě je a co již není přiměřené snížení kupní ceny. Další problém shledává v tom, že obchodní zákoník nevymezuje okolnosti vyšší moci.⁴⁸

---

⁴⁸ Z výpovědi JUDr. Ireny Helmové ze dne 4. 11. 2010.

JUDR. LIBOR JANKŮ

JUDR. Libor Janků je advokátem v Chebu. Z jeho zkušeností vyplývá, že v každém novém případě neseписuje s klientem novou smlouvu o dílo. Na počátku spolupráce s klientem zpravidla vypracuje co nejvíce precizně vzor smlouvy o dílo ve formě určité „stavebnice“, se kterou již disponuje klient. Advokát se tedy již dále přímo nepodílí na znění konkrétních smluv o dílo, které klient uzavírá. Klient ho kontaktuje v případě, že se vyskytne nějaký problém. Přestože zákon nestanoví povinnost písemné formy smlouvy kupní a smlouvy o dílo dle obchodního zákoníku, klientům jednoznačně písemnou formu těchto smluv doporučuje z důvodu řešení případných budoucích sporů.

Než přistoupí k případné žalobě, snaží se pan doktor maximálně uplatnit všechny jiné dostupné prostředky, které při řešení problému, s nímž se na něj obrátil klient, přicházejí v úvahu. S nadsázkou se označuje za zastávce zásady „lepší špatná dohoda než dobrý soud“. Spíše než v délce trvání soudních sporů spatřuje pan doktor problém v nepředvídatelnosti rozhodování soudů. S přihlédnutím k rizikům nákladů řízení pan doktor nikdy klientovi nedoporučuje neuváženě vstupovat do soudního sporu. Pokud zastupuje klienta v soudním sporu ve věci uplatnění práva z vad zboží či díla, vždy k žalobě přikládá znalecký posudek, jehož je objednavatelem (v zastoupení klienta). V žalobě se pak opírá o konkrétní závěry tohoto znaleckého posudku.⁴⁹

---

⁴⁹ Dle emailu zaslaného JUDr. Liborem Janků autorovi ze dne 25. 11. 2010.

7. SOUDY A ODPOVĚDNOST ZA VADY

Kromě zkušeností jednotlivých obchodních společností a advokátů nás také zajímal pohled soudů a soudců na tuto problematiku. Na Městském soudu v Praze jsem tuto problematiku konzultoval se soudkyní JUDr. Monikou Vackovou.

Paní soudkyně mi poskytla kromě poznatků ohledně právní úpravy odpovědnosti za vady v obchodním zákoníku rovněž několik anonymizovaných rozsudků. Výňatky ze dvou z nich uvádím v příloze č. 4.

Paní soudkyně se vyjádřila kriticky k § 324 odst. 3 ObchZ. Dle tohoto ustanovení pokud dlužník poskytne vadné plnění a věřitel nemá právo odstoupit od smlouvy nebo tohoto práva nevyužije, mění se obsah závazku způsobem, který odpovídá nárokům věřitele vzniklým z vadného plnění, a závazek zaniká jejich uspokojením. Vztah § 324 odst. 3 ObchZ ve vztahu k závazkům ze smluv o dílo považuje za problematický. V praxi je totiž mnohdy poměrně obtížné odůvodnit, z jakého titulu soud přiznává žalobci cenu díla (závazek ze smlouvy o dílo) sníženou například o slevu z ceny. (Sleva je přitom důsledkem řádného a včasného uplatnění nároku z vad díla.) Na uvedené lze zřejmě nahlížet tak, že obsah závazku (dohoda o ceně) se změnil v důsledku řádného, včasného a důvodného uplatnění vad tak, že cena je o slevu snížena.

Ust. § 324 odst. 3 ObchZ je podle názoru paní soudkyně nadbytečné. K tomu, aby byla zhotoviteli přiznána cena díla snížená o slevu, není nezbytně třeba zabývat se mnohdy komplikovanými úvahami o změně v obsahu závazku. Jestliže objednatel nepožaduje slevu, ale odstranění vady, pak je uvedené ustanovení také nadbytečné. Pokud zhotovitel vady odstraní, splnil řádně svůj závazek ze smlouvy, a tudíž není třeba obsah závazku měnit. V případě, že vady neodstraní, závazek nesplnil a pozbývá nároku na splnění závazku objednatele k zaplacení ceny.⁵⁰

---

⁵⁰ Z výpovědi JUDr. Moniky Vackové ze dne 10. 11. 2010.

8. STATISTICKÉ ÚDAJE

V rámci našeho praktického šetření jsme zjišťovali, zda soudy zpracovávají statistiky o počtu soudně řešených případů v České republice, které se týkají odpovědnosti za vady zboží a díla. Informoval jsem se u Krajského soudu v Praze a Městského soudu v Praze, kde jsem se dozvěděl, že soudy takovéto přehledy nezpracovávají. Ministerstvo spravedlnosti vede statistiky příliš obecné, obsahující např. kategorie „spory z kupních smluv“, „spory ze smluv o dílo“, apod. Vzhledem k tomu, že podrobnější přehledy nejsou k dispozici, jsem se rozhodl získat statistické údaje přímo od advokátních kanceláří.

Prostřednictvím emailu uvedeného na internetových stránkách České advokátní komory www.cak.cz jsem oslovil 3 058 advokátních kanceláří, které se zabývají obchodním právem. Všem jsem rozeslal dotazník obsahující tyto otázky:

- 1) Kolik obchodních kupních smluv nebo smluv o dílo, jejichž součástí je i úprava odpovědnosti za vady zboží a díla, jste sepsali ve vaší advokátní kanceláři v roce 2009?
- 2) Kolika soudních sporů jste se účastnili jako právní zástupci svých klientů ve věcech odpovědnosti za vady zboží a díla v roce 2009?

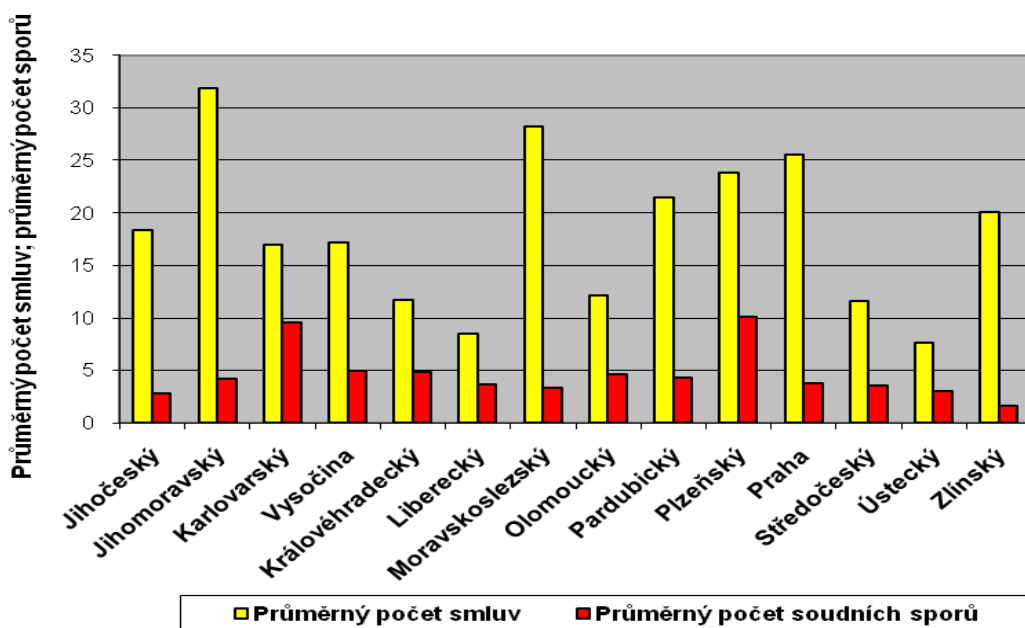
Informace mi poskytlo 274 advokátních kanceláří ze všech 14 krajů České republiky. Získané údaje, které jsem rozčlenil dle sídla advokátní kanceláře, uvádím v následující tabulce. Pro lepší přehlednost předkládám rovněž níže uvedený graf.

Advokátní kanceláře, které reagovaly na mé dotazy, se v roce 2009 podílely na sepsání celkem 6 185 obchodních kupních smluv a smluv o dílo, jejichž součástí byla rovněž úprava odpovědnosti za vady zboží a díla. Na jednu advokátní kancelář tedy připadá v průměru 23 takových smluv. Tyto advokátní kanceláře zastupovaly své klienty v roce 2009 celkem v 1 150 soudních sporech týkajících se odpovědnosti za vady zboží a díla, přičemž průměrný počet sporů připadajících na jednu advokátní kancelář byl čtyři spory.

Uvedený graf znázorňuje průměrný počet obchodních kupních smluv a smluv o dílo připadajících na jednu advokátní kancelář v roce 2009 v porovnání s průměrným počtem soudních sporů vedených ve věcech odpovědnosti za vady zboží a díla připadajících na jednu advokátní kancelář v témže období v členění dle jednotlivých krajů České republiky.

Kraj	Počet zúčastněných advokátních kancelářů	Počet kupních smluv a smluv o dílo uzavřených v roce 2009	Průměrný počet kupních smluv a smluv o dílo v roce 2009 na jednu advokátní kancelář	Počet soudních sporů ve věcech odpovědnosti za vady zboží a díla v roce 2009	Průměrný počet soudních sporů ve věcech odpovědnosti za vady zboží a díla v roce 2009 na jednu advokátní kancelář
Jihočeský	10	184	18	28	3
Jihomoravský	33	1 050	32	138	4
Karlovarský	5	85	17	48	10
Vysočina	7	120	17	35	5
Královéhradecký	18	210	12	87	5
Liberecký	6	51	9	22	4
Moravskoslezský	13	367	28	43	3
Olomoucký	6	73	12	28	5
Pardubický	6	129	22	26	4
Plzeňský	14	334	24	142	10
Praha	123	3 137	26	459	4
Středočeský	17	198	12	60	4
Ústecký	6	46	8	18	3
Zlínský	10	201	20	16	2
CELKEM	274	6 185	23	1 150	4

Porovnání průměrného počtu kupních smluv a smluv o dílo připadajících na jednu advokátní kancelář v roce 2009 s průměrným počtem soudních sporů ve věcech odpovědnosti za vady zboží a díla v členění dle jednotlivých krajů České republiky

9. NÁHRADA ŠKODY, BEZDŮVODNÉ OBOHACENÍ

9.1. ROZSAH A ZPŮSOB NÁHRADY ŠKODY

Obchodní zákoník v § 379 stanoví, že se nahrazuje **skutečná škoda a ušlý zisk**. S výjimkou nepředvídatelné škody se zásadně nahrazuje škoda v rozsahu, v jakém vznikla. Může jít o skutečnou škodu, nebo o ušlý zisk, anebo o náhradu obou těchto složek zároveň.

Skutečná škoda

Skutečnou škodou rozumíme zmenšení hmotného majetku poškozeného a projevuje se jako zničení, poškození či znehodnocení věci nebo její ztráta. Škoda vzniká už okamžikem zničení, poškození, znehodnocení či ztráty. Za skutečnou škodu můžeme považovat také snížení nebo ztrátu majetkového práva, kdy např. pohledávka nebyla uspokojena v důsledku námítky promlčení pro nečinnost toho, kdo se měl starat.

Mezi skutečnou škodu patří náklad, který by nemusel být vynaložen, pokud by nedošlo ke škodné události. Nemůžeme sem však zahrnout i jiné náklady, vynaložené sice v souvislosti s odstraňováním škody, pokud neznamenají náklad na odstranění škody. Jde kupř. o náklady na odstranění zničené věci, na její opravu apod. Škoda vznikne až okamžikem vynaložení těchto nákladů, nelze proto vyžadovat ty, které budou teprve vynaloženy. Do skutečné škody náleží i tzv. **marně vynaložené náklady**, které spočívají v tom, že poškozený nemohl využít majetkových práv, která představují určitou majetkovou hodnotu. Tyto náklady se stanou skutečnou škodou až v okamžiku, kdy oprávněná strana v důsledku protiprávního jednání škůdce pozbyde možnosti svých práv využívat.

Ušlý zisk

Vedle nároku na náhradu škody zakotvuje ustanovení § 379 ObchZ i nárok na náhradu ušlého zisku, což je druhý typ hmotné škody. Zatímco u skutečné škody jde přímo o zmenšení majetku poškozeného, ušlý zisk spočívá v tom, že majetek poškozeného se předpokládaným způsobem (nebyť škodné události) nezvětšil.

U rozsahu ušlého zisku je záležitost složitější než u skutečné škody – jde o uplatnění prognózy, odhadu vývoje, jako kdyby ke škodné události nedošlo. Jako příklad uvedeme škodu vzniklou na vozidle, a to hrubým porušením povinností

opravářského podniku, přičemž auto sloužilo k provozu taxislužby. Ušlý zisk by se počítal za dobu, kdy auto v důsledku tohoto porušení povinností bylo mimo provoz, a proto nepřinášelo předpokládané výtěžky z plateb za taxislužbu. Je třeba vyloučit, že v tomto rozhodném období mohlo dojít k jiné škodné události, a uvážit, zda ve škodném období neexistovaly pro provozování taxislužby nějaké překážky obecného rázu.

Podle obecné zásady musí poškozený výši zisku, kterého by v daném případě nepochybně dosáhl vzhledem ke všem okolnostem, **doložit**. Pro obchodní vztahy ustanovení § 381 ObchZ umožňuje zjednodušené určení výše ušlého zisku. Poškozený tak má volbu, zda bude prokazovat výši skutečně ušlého zisku, jakého by v daném případě dosáhl, nebo zda bude požadovat ušlý zisk ve výši obvykle dosahované za obdobných podmínek (tj. za podmínek obdobných podmínkám porušené smlouvy a v okruhu podnikání poškozeného). V mezinárodním obchodu se pak přihlíží k výši zisku dosahovaného ve státě, kde má sídlo, místo podnikání nebo bydliště poškozený.

Zásada, že se nahrazuje skutečná škoda a ušlý zisk v celém rozsahu, není bezvýjimečná.

Tuto zásadu omezuje druhá věta ustanovení § 379 ObchZ a to tak, že se **nenahrazuje** škoda, jež převyšuje škodu, kterou v době vzniku závazkového vztahu povinná strana jako možný důsledek porušení své povinnosti předvíдалa nebo kterou bylo možno předvídat s přihlédnutím ke skutečnostem, které v uvedené době povinná strana znala nebo měla znát při obvyklé péči. V tomto směru musíme brát v úvahu znalosti, které škůdce vzhledem k okolnostem měl, a pokud on sám subjektivně možnost vzniku škody předvídal, potom je třeba uvažovat nad tím, co mohl v dané situaci předvídat obchodu dbalý podnikatel. Toto ustanovení se tak uplatní jen tehdy, jestliže povinná strana v době vzniku závazku za daných okolností a tehdejších známých poměrů nemohla předvídat takové následky spojené s porušením onoho závazku, jaké pak skutečně nastaly, a to ne jako následky výjimečné, nikoli běžné, ale následky obvyklé. Obvyklost tu není prakticky nic jiného než zkušenost, statistické vyčíslení ukazující na obvyklost následku. Toto omezení umožňuje zamezení nepřiměřené tvrdosti.

Rozsah náhrady škody můžeme **omezit i dohodou**, nárok na náhradu škody však nelze ani dohodou předem vyloučit, protože by to bylo v rozporu s ustanovením

§ 386 ObchZ. i § 574 odst. 2 OZ. Rozsah náhrady škody je omezen i dohodou stran o smluvní pokutě za porušení téže povinnosti, z něhož vznikla škoda. Pokud se totiž strany nedohodly, že zaplacení pokuty se nedotýká nároku na náhradu škody, je zaplacená výše smluvní pokuty paušalizovanou náhradou škody. Jiný charakter než smluvní pokuta má úrok z prodlení podle § 369 ObchZ. V případě škody způsobené prodlením se splněním peněžitého závazku má věřitel nárok na náhradu škody jen tehdy, pokud tato škoda není kryta úroky z prodlení. Při škodě přesahující výši úroku z prodlení se hradí veškerá škoda vzniklá prodlením, snižena o částku odpovídající zaplaceným úrokům z prodlení.

Způsob náhrady škody

Obchodní i občanský zákoník upravují způsob náhrady škody obdobně. V první řadě se škoda nahrazuje **v penězích**, jde o obvyklý a pravidelný způsob náhrady v obchodních vztazích v tržním hospodářství. Oba právní předpisy umožňují, aby za určitých podmínek nastoupila **naturální restituce**, tj. uvedení v předešlý stav. Tento způsob náhrady přichází v úvahu tehdy, pokud o to požádá poškozený a současně je-li to možné a obvyklé (formulace obchodního zákoníku) či možné a účelné (formulace dle občanského zákoníku). Se souhlasem oprávněné strany můžeme zvolit v odpovědnostních vztazích, upravených obchodním zákoníkem, způsob odpovídající formulaci podle občanského zákoníku, tj. hledisko účelnosti, byť by šlo o způsob neobvyklý. Nelze vyloučit i kombinovaný způsob náhrady škody, jakož i další variace, na nichž se strany mohou dohodnout.⁵¹

V právní teorii je dosud nevyřešena otázka, jaký je vztah mezi nárokem z odpovědnosti za vady a nárokem na náhradu škody v režimu obchodního zákoníku.

Při řešení otázky souběhu mezi nárokem z odpovědnosti za vady a náhrady škody vycházíme z obecné právní zásady, podle které se **nelze** úspěšně domáhat dvojího plnění z více právních důvodů vůči téže osobě na základě stejných rozhodujících skutkových okolností, pokud zákon či dohoda výslovně nestanoví jinak.

---

⁵¹ BIČOVSKÝ, J., HOLUB, M. *Náhrada škody v občanském, obchodním, správním a pracovním právu*. 2. vyd. Praha: Linde, a.s., 1997, s. 164–167.

Ustanovení § 440 ObchZ potvrzuje, že institut odpovědnosti za vady je **zvláštním nárokem**, historicky vzniklým z obecného institutu náhrady škody, který se s určitými zvláštnostmi (např. v otázce zavinění) a rozvojem tržních vztahů vydělil v samostatný právní institut. Zákonodárce tak ustanovením § 440 ObchZ výslovně stanoví vztah mezi zvláštním nárokem z odpovědnosti za vady a obecným nárokem na náhradu škody.

Nároky z odpovědnosti za vady zásadně jen reparují vady zboží (díla) do původně sjednaného stavu, nestanoví-li zákon či dohoda jinak, kupujícímu (objednateli) zůstává tudíž vůči prodávajícímu (zhotoviteli) ve zbývajícím rozsahu zachován **nárok na náhradu škody**, případně bezdůvodné obohacení. Nemůžeme si to však vykládat tak, že by obchodním zákoníkem stanovený způsob přednostní aplikace ustanovení o odpovědnosti za vady ve svém důsledku omezoval nároky kupujícího (objednatele) natolik, že by se mu v součtu nároků z odpovědnosti za vady a na náhradu škody nedostalo plné úhrady skutečné škody, tj. minimálně náhrady veškerých účelně vynaložených nákladů na odstranění vad zboží (díla).

Kupující (objednatel) nemůže být v důsledku vad zboží (díla) majetkově zkrácen tím, že se mu nebude kompenzovat alespoň skutečná škoda, tj. minimálně v rozsahu veškerých účelně vynaložených nákladů na odstranění vad zboží (díla). Kupující (objednatel) má vždy nárok na náhradu skutečné škody vzniklé v souvislosti s vadami zboží (díla), v opačném případě by šlo o ústavně nepřípustné vyvlastnění existujících majetkových práv vlastníků.

Ustanovení § 440 odst. 2 ObchZ preventivně reaguje na reálné **překrývání** rozdílných institutů soukromého práva, vyplývající ze stejných rozhodujících skutkových okolností věci mezi týmiž účastníky, např. odpovědnosti za vady, náhrady škody, případně bezdůvodného obohacení.

Toto ustanovení je v rozsahu práv kupujícího (objednatele) z odpovědnosti za vady zákonným **omezením** volby věřitele uplatnit různé právní důvody, které vyplývají z dodání téhož vadného zboží (díla). Toto ustanovení jako zvláštní ustanovení v rozsahu uspokojení, kterého lze dosáhnout uplatněním některého z nároků z vad zboží podle § 436 a 437 ObchZ, vylučuje uplatnění nároku z jiného právního důvodu, tj. zejména náhrady škody či bezdůvodného obohacení. Stanoví, že kupující (objednatel) musí v rozsahu práv z odpovědnosti za vady výlučně aplikovat jako zvláštní ustanovení o odpovědnosti za vady, a ve zbývajícím rozsahu,

pokud není něco stanoveno či sjednáno jinak, se může kupující (objednatel) domáhat uspokojení na základě jiných právních důvodů, tj. zejména náhrady škody.

V tomto ustanovení se používá termín „uspokojení“ jako obecnější termín pro plnění, což zákonodárce učinil z důvodu různosti forem nároků z odpovědnosti za vady, možnosti změny již učiněné volby nároku ze zákonných důvodů a možnou kumulaci různých forem uspokojení v rámci vad téhož zboží (díla). **Uspokojením** rozumíme bezplatnou opravu zboží (díla), dodání náhradního zboží (díla), dodání chybějícího zboží (díla), jakož i zaplacení částky v rozsahu slevy ceny zboží (díla), tj. rozdílu cen zboží (díla) bez vad a cenou vadného zboží k datu dodání zboží (díla). Ustanovení stanoví obecnou právní zásadu, že se **nelze úspěšně domáhat dvojího plnění** z více právních důvodů vůči téže osobě na základě stejných rozhodujících skutkových okolností, pokud zákon či dohoda výslovně nestanoví jinak. Z důvodu, aby kupující (objednatel) nemohl vůči prodávajícímu (zhotoviteli) uplatnit souběžně v rozsahu práv z odpovědnosti za vady uspokojení jak na základě ustanovení o odpovědnosti za vady, tak i náhrady škody, ustanovení § 440 ObchZ výslovně stanoví, že v rozsahu nároku z odpovědnosti za vady tak nemůže učinit z jiného právního důvodu. Ustanovení o odpovědnosti za vady jsou pro věřitele zásadně výhodnější než ustanovení o náhradě škody, zejména v otázce zavinění, důkazního břemene apod.

Nárok z odpovědnosti za vady ve formě slevy z ceny zboží (díla) reparuje skutečnost, že prodávající (zhotovitel) v rozporu s kupní smlouvou (smlouvou o dílo) dodal kupujícímu (objednateli) fakticky vadné zboží (dílo), tj. na místo bezvadného zboží (díla) vadné. Slevou ceny zboží (díla) není dotčen nárok na náhradu škody ve výši veškerých účelně vynaložených nákladů, vzniklých odstraněním vad zboží (díla), a to i proto, že opravené zboží (dílo), až na výjimky, nikdy není plnohodnotné bezvadnému. Jelikož zvláštní nárok z odpovědnosti za vady ve formě slevy ceny neupravuje otázku účelně vynaložených nákladů na odstranění vad zboží (díla) kupujícím (objednatelem), tj. skutečnou škodu, nic nebrání, aby kupující (objednatel) v tomto rozsahu uplatnil nárok na náhradu škody.

Uplatnění nároku z odpovědnosti za vady ve formě slevy z ceny zboží (díla) vyvolává situaci, jako by se účastníci dohodli o dodatečné změně předmětu kupní smlouvy (smlouvy o dílo) tak, že jejím předmětem bylo vadné zboží (dílo), při současném snížení kupní ceny zboží (ceny díla). Náhrada škody ve formě zisku

ušlého v důsledku nedostatku vlastností zboží, na něž se sleva vztahuje, je vyloučena.⁵²

9.2. SMLUVNÍ LIMITACE NÁHRADY ŠKODY

Jedním z nejvíce diskutovaných problémů českého obchodního práva je přípustnost sjednání limitace náhrady škody. Na přípustnost sjednání limitace náhrady škody doposud není mezi odbornou veřejností jednotný názor.

Při omezení rozsahu náhrady škody rozlišujeme limitaci zákonnou a smluvní.

Základní východisko při náhradě škody představuje zásada, že škoda se hradí **v plném rozsahu**. Z tohoto pravidla ovšem existuje celá řada výjimek. Řada omezení vyplývá přímo z právního předpisu samotného, hovoříme o tzv. **limitaci zákonné**. Taková omezení přitom mohou být obsažena jednak v obecné obchodněprávní úpravě odpovědnosti za škodu (limitace zákonná obecná), jednak je můžeme dovodit z ustanovení o jednotlivých smluvních typech (limitace zákonná speciální). V případě limitace obecné pak může rozsah omezení nabýt v konkrétním odpovědnostním vztahu jakýchkoliv rozměrů – počínaje drobnou korekcí ve vztahu ke škodě celkové a konče nepřiznáním náhrady škody vůbec. Poškozená strana nemá vůbec nárok na náhradu škody např. v situaci podle § 376 ObchZ. Naopak o pouhé omezení části nároku, nikoliv vyloučení náhrady škody jako celku, jde v § 382 ObchZ a § 384 odst. 1 ObchZ. Významnou pozornost bychom měli věnovat také limitaci náhrady škody ve smyslu § 379 ObchZ – jeho druhá věta hovoří o hrazení škody pouze předvídatelné.

Vedle existence předpokladů omezujících rozsah náhrady škody, které vyplývají přímo z právního předpisu, můžeme uvažovat i o **limitaci prostřednictvím smlouvy**. Tato limitace nabývá značného významu zejména při dodávkách zvýšeně rizikových – takovými jsou např. výzkumné práce, projektové práce, prototypy, nové technologie.

Takové smluvní ujednání je vhodné uzavřít pro obě strany z hlediska nejen právní, ale i ekonomické jistoty a předvídatelnosti průběhu plnění závazků a nákladů. Jde především o realizaci obchodní strategie, kalkulace obchodního rizika, zda

---

⁵²CHALUPA, Luboš. Souběh nároků z odpovědnosti za vady a na náhradu škody. *Právní rádce*, 2002, roč. 10, č. 10, s. 17–18.

uzavřít kontrakt na určené nestandardní plnění i přesto, že za ně bude požadována oběť v podobě nebezpečí neuhrazení celé potenciální škody.

Existuje několik variant klasifikace smluvní úpravy limitace náhrady škody.

Je možné rozlišovat smluvní ujednání podle směru, kterým rozsah náhrady škody posunují – zda jde o jeho **rozšíření** či naopak **omezení** oproti zákonné úpravě. Rozlišení má význam pro posouzení souladnosti takového ustanovení s právními předpisy, neboť zákon nezřídka zaujímá k rozšíření či naopak zúžení odpovědnosti konkrétního subjektu značně odlišný přístup. Nejen v obecné rovině, ale i ve speciální části v úpravě jednotlivých smluvních typů můžeme nalézt zákonné meze pro omezování odpovědnosti některé ze stran.

Význam má nejen směr, kterým smluvní úprava oproti zákonné směřuje, nýbrž i její konkrétní rozměr. Je rozdíl mezi situací, kdy strany rozsah náhrady pouze **omezí**, a situací, kdy náhradu zcela **vyloučí**, případně omezí v takové míře, že na takovou úpravu musí být v jejím účelu a důsledcích nahlíženo shodně jako na vyloučení, pochopitelně také se stejnými právními následky. Význam může také mít **vztah limitace k povinnosti**, jejímž porušením dojde ke škodě, která má být limitována – tedy jestli se limitace vztahuje ke škodě vzešlé z porušení nějaké konkrétní povinnosti, nebo zda je stanovena na škodu vzniklou v souvislosti se smluvním vztahem jako celkem (či nějakou jeho částí, skupinou povinností apod.).

Další rozlišení spočívá v tom, jakým způsobem je náhrada škody a dispozice s jejím rozsahem určena. Může být určena:

1) **druhově**, a to buď

a) **ve vztahu ke škodě** – ve smyslu jednotlivých součástí škody, tedy především škody skutečné a ušlého zisku (např. ujednání, jímž by byla vyloučena náhrada ušlého zisku); stejným způsobem může jít např. o vyloučení nepřímých škod či škod následných.

b) **ve vztahu k titulu, na jehož základě je náhrada škody požadována** – např. vyloučení nebo omezení náhrady z titulu opožděného plnění, z titulu právních vad, konkrétních specifikovaných faktických vad.

2) **fixní částkou** – stanovením pevného limitu, ve kterém se maximálně (případně i minimálně) bude škoda hradit, nebo i stanovením fixní částky přímo představující rozsah hrazené škody, ať už bude určena přímo finanční sumou nebo poměrem

k nějaké určité veličině, nejčastěji ceně sjednané ve smlouvě (např. ujednání omezující výši náhrady škody 20 % z ceny díla).

3) **poměrně** – procentuální výši vůči celkové škodě, případně ještě doplněné celkovým omezením fixní částkou (např. omezení 15 % ze skutečné škody, maximálně však 50 % kupní ceny).

4) **jiným způsobem** upravujícím zákonná ustanovení, která na rozsah náhrady škody nějakým způsobem dopadají a ve svém důsledku znamenají limitaci či rozšíření náhrady škody (např. okolnosti vylučující odpovědnost, případy zákonné limitace, otázka předvídatelnosti škody, zavedení subjektivního principu odpovědnosti apod.). S ohledem na dispozitivnost řady ustanovení přichází v úvahu více možností. Záleží pouze na kontraktační fantazii účastníků smlouvy a mezích a možnostech konkrétního právního řádu.

Mimořádný význam má také hledisko časové. Vzhledem k aktuálnímu stavu platné právní úpravy je otázkou naprosto klíčovou, zda k dispozici s rozsahem došlo před nebo po porušení povinnosti, ze kterého může škoda vzniknout. Vzdání se náhrady v prvně zmíněné situaci se totiž shledává právně nepřipustným.

V českém obchodním právu naráží úvahy o limitaci náhrady škody především na znění kogentního ustanovení § 386 odst. 1 ObchZ. To zakazuje vzdání se nároku na náhradu škody před porušením povinnosti, z něhož může škoda vzniknout. Problematická je jednak samotná formulace, protože vyvolává zbytečné otázky a nejasnosti, jednak je problematický vztah k jiným ustanovením obchodního zákoníku o rozsahu škody ve smyslu vztahu speciality a generality.⁵³

9.3. BEZDŮVODNÉ OBOHACENÍ

Bezdůvodné obohacení upravuje občanský zákoník. Dle § 451 OZ je bezdůvodným obohacením majetkový prospěch získaný plněním bez právního důvodu, plněním z neplatného právního úkonu nebo plnění z právního důvodu, který odpadl, jakož i majetkový prospěch získaný z nepoctivých zdrojů. Dále občanský zákoník stanoví, že kdo se na úkor jiného bezdůvodně obohatí, musí obohacení vydat.

„Pro přijetí závěru, zda vztah z bezdůvodného obohacení vzniklého přijetím plnění bez právního důvodu ve smyslu § 451 odst. 2 OZ je závazkovým vztahem

---

⁵³ ŠILHÁN, Josef. Smluvní limitace náhrady škody v obchodním právu. *Právní rozhledy*, 2005, roč. 13, č. 23, s. 846–847.

obchodním nebo občanskoprávním, je nezbytné vyřešit otázku, zda bezdůvodné obohacení, jehož vydání je požadováno, bylo získáno na základě vztahu, který svým pojetím odpovídá § 261 odst. 1 ObchZ., či nikoli. Rovněž pro řešení otázky, zda promlčení práva na vydání bezdůvodného obohacení se řídí právní úpravou zákoníku občanského či obchodního, je určující povaha právního vztahu účastníků vzniklého takovým plněním. Jelikož obchodní zákoník je v poměru k občanskému zákoníku předpisem zvláštním (to platí i pro § 397 ObchZ v poměru k § 107 OZ.), použije se při řešení otázky promlčení práva na vydání plnění z bezdůvodného obohacení, jež bylo získáno na základě vztahu, který svým pojetím odpovídá § 261 odst. 1 ObchZ, právní úprava obsažená v obchodním zákoníku.⁵⁴

„Rozsah bezdůvodného obohacení není vymezen náklady, které vynaložil ten, na jehož úkor bylo bezdůvodné obohacení získáno, nýbrž hodnotou, kterou nabyt bezdůvodně obohacený. Jestliže po dodání zboží bez právního důvodu není vydání zboží dobře možné, je na místě postup podle § 458 odst. 1, věty druhé, OZ, tj. poskytnutí peněžité náhrady za dodané zboží, která představuje obvyklou cenu dodaného (obdobného) zboží v daném čase a místě.“⁵⁵

---

⁵⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 1. 2007, sp. zn. 33 Odo 671/2005 [online]. PROFIPRAVO, 26.3.2007 [cit. 11. 4. 2010]. Dostupné na <www.profipravo.cz/index.php?page=article&id_category=10&id_article=246307&search=1&csurf=6a9de8c7>.

⁵⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. 9. 2006, sp. zn. 32 Odo 932/2005 [online]. PROFIPRAVO, 27. 10. 2006 [cit. 11. 4. 2010]. Dostupné na <www.profipravo.cz/index.php?page=article&id_category=10&id_article=244069&csurf=e45c6367>.

10. PROMLČENÍ A PREKLUZE

V OBCHODNÍCH ZÁVAZKOVÝCH VZTAZÍCH

10.1. PROMLČENÍ

Obchodní zákoník obsahuje **komplexní právní úpravu** promlčení zahrnující vymezení podstaty promlčení, předmět promlčení, délku promlčecích dob a stanovení jejich počátku, stavení a přetržení promlčení. Tato úprava svou šíří a rozsahem prakticky vylučuje použití převážné většiny ustanovení občanského zákoníku o promlčení, která by jinak byla subsidiárně použita v případě mezer v právní úpravě obchodního zákoníku. Použitelnost ustanovení občanského zákoníku se tak omezuje především na obecnou úpravu některých otázek, zejména počítání času, náležitosti právních úkonů, s nimiž jsou spojeny určité následky pro běh promlčecích dob, platnost těchto právních úkonů, změny a zánik závazků.⁵⁶

Promlčení práv v obchodních závazkových vztazích je upraveno v ustanoveních §§ 387-408 ObchZ. Všechna tato ustanovení jsou kogentní. Při promlčení (uplynutí promlčecí doby) právo nezaniká, lze však použít námitku promlčení a právo nelze vynutit. Právo se promlčí uplynutím promlčecí doby stanovené zákonem. Promlčují se zásadně **všechna** práva ze závazkových vztahů s **výjimkou**:

- práva vypovědět smlouvu uzavřenou na dobu neurčitou,
- práva vlastnického,
- práva k obchodní firmě, promlčují se však nároky na obranu proti jednotlivým útokům,
- práva k obchodnímu tajemství,
- zástavního práva, které se obecně nepromlčí dříve než zajištěná pohledávka,
- práva věřitele vůči ručiteli, které se obecně nepromlčí dříve před jeho právem proti hlavnímu dlužníkovi.

I po uplynutí doby a uplatnění námitky promlčení může však oprávněná strana uplatnit své právo při obraně nebo při započtení, jestliže se obě práva vztahují k téže smlouvě nebo několika smlouvám uzavřeným na základě jednoho jednání nebo několika souvisejících jednání, nebo jestliže právo mohlo být použito kdykoliv před uplynutím promlčecí doby k započtení vůči nároku uplatněnému druhou stranou. Pokud existuje právo uskutečnit právní úkon a promlčí se, pak účinky tohoto

---

⁵⁶ WEINHOLD, D. *Promlčení a prekluze v obchodních závazkových vztazích*. 3. vyd. Praha: C.H.Beck, 2009, s. 29.

právního úkonu nenastanou vůči osobě, která namítne promlčení. Jestliže však nastane případ, že dlužník splnil svůj závazek po uplynutí promlčecí doby, není oprávněn požadovat vrácení toho, co plnil, i když nevěděl v době plnění, že promlčecí doba již uplynula. Obecná promlčecí doba je stanovena v obchodním zákoníku a platí, pokud není pro jednotlivé případy stanovena promlčecí doba zvláštní.

Obchodní zákoník určuje, že nestanoví-li zákon pro jednotlivá práva jinak, činí **obecná promlčecí doba čtyři roky**. Promlčecí doba zvláštní může být tedy delší i kratší. Tuto zvláštní promlčecí dobu může stanovit i jiný zákon než obchodní zákoník, např. zákoník občanský. Jako zvláštní doby promlčení stanovené obchodním zákoníkem známe např. pro smlouvu o budoucí smlouvě lhůtu jednoho roku k určení obsahu budoucí smlouvy a nároku na náhradu škody, pro náhradu škody nejpozději 10 let ode dne, kdy došlo k porušení povinnosti, pro práva vzniklá ze škody na dopravovaných věcech a z opožděného doručení zásilky lhůtu jednoho roku.

Může však dojít k prodloužení doby, a to písemným prohlášením strany, které svědčí promlčení. Tato strana může druhé straně prodloužit promlčecí dobu i opakovaně. Celková promlčecí doba však nesmí být delší než 10 let od doby, kdy počala poprvé běžet. Toto prohlášení může být učiněno i před počátkem promlčecí doby. K běhu nové promlčecí doby dochází také písemným uznáním (i promlčeného) závazku, placením úroků u nepromlčeného závazku a částečným plněním nepromlčeného závazku.

Uzná-li dlužník písemně svůj závazek, běží **nová** čtyřletá promlčecí doba od tohoto uznání. Týká-li se uznání jen části závazku, běží nová promlčecí doba ohledně této části. Placením úroků se považuje za uznání závazku ohledně částky, z níž se úroky platí. Plní-li dlužník částečně svůj závazek, má toto plnění účinky uznání zbytku dluhu, jestliže můžeme usuzovat, že plněním dlužník uznává i zbytek závazku.⁵⁷

---

⁵⁷ MAREK, K. *Smluvní obchodní právo: kontrakty*. 4. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008, s. 51-53.

Obecný princip pro počátek běhu promlčecích lhůt

Promlčecí doba počíná obecně běžet v okamžiku, kdy právo může být uplatněno u soudu, popř. u jiného příslušného orgánu, jehož postavení v daných souvislostech odpovídá postavení soudu (např. rozhodce nebo rozhodčí soud). Zjednodušeně můžeme ztotožnit obecný počátek promlčecí doby se vznikem nároku, neboť možnost uplatnění práva u soudu je pojmovým znakem nároku. Tento obecný princip je v obchodním zákoníku vyjádřen v ustanovení § 391 odst. 1. Toto ustanovení se použije, pokud zvláštní ustanovení zákona nestanoví jiný okamžik počátku běhu promlčecí doby. Jednotlivá speciální ustanovení o počátku běhu promlčecí doby nestanoví vždy odlišný počátek běhu promlčecí doby, v některých případech pouze precizují pro daný případ okamžik, kdy může být dané právo uplatněno u soudu a tím upřesňují obecnou normu.

Pro počátek běhu promlčecí doby není rozhodné, zda oprávněný z práva, které se promlčuje, o vzniku nároku věděl, či zda mu případně bránily určité překážky v uplatnění práva v době splatnosti. **Uplatněním práva** u soudu se rozumí žaloba, ale i návrh na výkon rozhodnutí, vzájemný návrh apod. V případě platné rozhodčí doložky je pro obecný počátek běhu promlčecí doby rozhodující uplatnění práva před rozhodci. Práva uskutečnit právní úkon, a sice ta z nich, která jsou promlčitelná, se promlčují ode dne, kdy bylo možné právní úkon učinit, pokud zvláštní úprava nestanoví jinak.⁵⁸

Promlčení práv z porušení povinnosti

V případě promlčení práv z porušení povinnosti pravidlo uvedené v § 393 odst. 1 ObchZ obecně stanoví, že tato práva se začínají promlčovat dnem, kdy byla povinnost porušena. Obecné pravidlo platí vždy, pokud pro určitý okruh případů nezvolíme zvláštní úpravu. Porušením právní povinnosti máme na mysli zejména neuskutečnění řádného plnění na stanoveném či sjednaném místě určenému příjemci v době, kdy má být plněno.

Speciální ustanovení § 393 odst. 2 ObchZ týkající se práv z vad věcí stanoví **počátek běhu promlčecí doby** na den předání těchto věcí nebo den, kdy došlo k porušení povinností věc převzít. Naroveň předání oprávněnému je výslovně

---

⁵⁸ WEINHOLD, D. *Promlčení a prekluze v obchodních závazkových vztazích*. 3. vyd. Praha: C.H.Beck, 2009, s. 38-39.

postaveno předání osobě oprávněným určené. Při plnění závazků k dání věci nemusí vždy docházet ke splnění závazku fyzickým předáním oprávněnému či jím určené osobě povinným. Např. při dodání zboží podle obchodní kupní smlouvy se dodání zboží může uskutečnit v určitých případech předáním prvním dopravci k přepravě pro kupujícího nebo umožněním nakládat se zbožím v místě, kde se zboží nachází nebo je vyrobeno, popř. v místě, kde má prodávající sídlo, místo podnikání či organizační složku.

Rozhodující pro počátek běhu promlčecí doby je okamžik, kdy se zboží dostane do **plné a výlučné dispozice kupujícího**. Tento okamžik proto může být odlišný od okamžiku, kdy dochází ke splnění závazku prodávajícím. Pokud bude dohodnuto odeslání věci, budeme odlišně posuzovat, pokud přepravce dopravuje zboží na základě smlouvy s kupujícím (pak bude považován za osobu určenou kupujícím k převzetí zboží a promlčecí doba bude plynout od převzetí zboží přepravcem), od případů, kdy je přeprava obstarána prodávajícím – potom běží promlčecí doba až od okamžiku převzetí zboží kupujícím v místě určení nebo od porušení povinnosti zboží převzít.

Podobnou úpravu obsahují ustanovení o smlouvě o dílo. Vadou díla je obecně vada činnosti, což ustanovení § 393 odst. 2 ObchZ pomíjí a speciálně co do počátku promlčecí doby neupravuje. Nicméně přesto se uvedená zvláštní úprava aplikuje, pokud v rámci díla dochází k předání věci. Okamžik splnění závazku provést dílo však nemusí být totožný s okamžikem předání této věci. Nejvíce může být sporným, odkdy běží promlčecí doba v případě, kdy řádné provedení díla má být prokázáno provedením dohodnutých zkoušek (§ 555 odst. 2 ObchZ). Zákon nespojuje výslovně s úspěšným provedením zkušebního provozu fikci předání, nýbrž hovoří o dokončení řádného provedení díla, takže bychom mohli vyvozovat, že existují **dva různé okamžiky**: a) předání předmětu díla a b) úspěšné provedení zkoušek, přičemž teprve druhý z nich vyvolává právní následky spojené s řádným dokončením předmětu díla. Přikláníme se k názoru, že i v tomto případě běží promlčecí doba od okamžiku, kdy se předmět díla, pokud je jím věc, dostane do plné a výlučné dispozice objednatele bez ohledu na to, zda se tak stane před nebo po provedení zkoušek.

Otázka promlčení práv při odstoupení od smlouvy

Odstoupení od smlouvy můžeme charakterizovat jako jednostranný právní úkon předpokládaný smlouvou či zákonem, v jehož důsledku zanikají práva a povinnosti ze smlouvy, vyjma případných nároků na náhradu škody a na smluvní pokutu. Obchodní zákoník rozeznává odstoupení od smlouvy (1) sankční, k němuž obecně může dojít při podstatném a v určitých případech i při nepodstatném porušení smlouvy, (2) preventivní - při splnění určitých podmínek v situacích, kdy je možné předjímat nesplnění povinností druhé strany, a (3) zrušení smlouvy zaplacením odstupného.

Při odstoupení od smlouvy vzniká **povinnost vrátit** poskytnutá plnění v souladu s ustanovením § 351 odst. 2 ObchZ. Povinnost vrácení plnění se vztahuje i na stranu, která odstupuje od smlouvy, přičemž kromě poskytnutého plnění musí strany vrátit i úroky z peněžitého plnění a ve prospěch strany odstupující od smlouvy se případně hradí náklady spojené s vrácením poskytnutého plnění. Protože práva na vrácení plnění a další případná uvedená práva vznikají až v případě, že oprávněná strana využije svého práva odstoupit od smlouvy, obchodní zákoník obsahuje v § 394 zvláštní ustanovení ohledně promlčení práv vznikajících odstoupením od smlouvy. Vzhledem ke zvláštní úpravě obchodního zákoníku ohledně práva na vrácení plnění při odstoupení od smlouvy se nepoužijí obecná ustanovení občanského zákoníku o bezdůvodném obohacení. Počátek promlčecí doby je v tomto případě stanoven na **okamžik odstoupení od smlouvy**, ke kterému dochází při doručení projevu vůle strany oprávněné odstoupit od smlouvy druhé straně, pokud tento mechanismus není smluvně modifikován.⁵⁹

Problematika použití § 107 odst. 3 občanského zákoníku v obchodněprávních vztazích

Dle ustanovení § 107 odst. 3 OZ jsou-li účastníci neplatné nebo zrušené smlouvy povinni vzájemně si vrátit vše, co podle ní dostali, přihlédne soud k námitce promlčení **jen tehdy, jestliže by i druhý účastník mohl promlčení namítat**. Při tomto výkladu je klíčové posouzení slova „zákon“ v § 397 ObchZ, a to v tom, zda jde o obchodní zákoník nebo o jakýkoli zákon. Zřejmě je správně druhá možnost. Tam, kde obchodní zákoník chce vyjádřit právní předpisy obecně, tam to také uvádí.

---

⁵⁹ Tamtéž, s. 46-54.

To platí i pro případy, kde má obchodní zákoník na mysli pouze obchodní zákoník a používá tedy formulaci „tímto zákonem“. Tam, kde však chce obchodní zákoník vyjádřit, že musí jít o zákon (tzn. o jakýkoli zákon, nejen o obchodní zákoník), používá pojem „zákon“, resp. „zákonem“. Je ovšem nutno vzít na vědomí, že soud dovodil, že je vyloučeno použití občanskoprávní úpravy promlčení.

V otázce případné aplikace § 107 odst. 3 OZ autoři poukazují na ustanovení § 1 odst. 2 ObchZ. Úpravu promlčení v obchodním zákoníku nemůžeme totiž považovat za izolovanou, a pokud obchodní zákoník úpravu některé otázky neobsahuje, lze použít příslušné úpravy v občanskoprávních předpisech, v daném případě v občanském zákoníku. Ustanovení § 107 odst. 3 OZ má totiž **obecnou ochrannou povahu**. Není důvodné, aby tato ochrana účastníka, který nemohl namítat promlčení, platila jen v občanskoprávních vztazích, nikoli ve vztazích obchodněprávních. § 107 odst. 3 OZ je tu obecně proto, aby zabránil neopodstatněnému zvýhodnění jedné ze stran neplatného či zrušeného smluvního vztahu. Jeho smyslem je zamezit nerovnoměrnosti spočívající v tom, že prodávající je ve svém nároku, např. při nepromlčitelnosti vlastnického práva, zvýhodněn oproti kupujícímu, jehož nárok na vrácení peněžitého plnění se promlčuje. Toto ustanovení bylo do zákona zařazeno novelou, a to k ochraně druhého účastníka, který nemohl namítat promlčení. Jeho aplikace i pro obchodněprávní vztahy je potřebná.⁶⁰

Rozsudek Nejvyššího soudu týkající se promlčení práv vzniklých odstoupením od smlouvy:

„Jelikož nedošlo mezi účastníky k odchylné dohodě od dispozitivního ustanovení § 351 ObchZ, je třeba za práva vzniklá odstoupením od smlouvy ve smyslu § 394 odst. 1 ObchZ považovat jen ta práva, která toto ustanovení zakládá (včetně jejich příslušenství), tedy právo na vrácení plnění poskytnuté druhou stranou před odstoupením od smlouvy (u peněžního závazku právo na vrácení plnění spolu s úroky) a právo strany, která od smlouvy odstoupila, na úhradu nákladů spojených s vrácením plnění. Jiná práva nelze považovat za práva vznikající odstoupením od smlouvy, byť by byla posouzena jako práva na vydání užitků z bezdůvodného obohacení podle § 458 odst. 2 OZ. Úprava vydání plnění a jeho rozsahu v případě odstoupení od smlouvy, obsažená v ustanovení § 351 ObchZ, je v poměru k úpravě

---

⁶⁰ MAREK, Karel. K promlčení v obchodních závazkových vztazích. *Bulletin advokacie*, 2007, č. 5, s. 26–27.

bezdůvodného obohacení v občanském zákoníku úpravou speciální, a tudíž ustanovení § 451 a násl. OZ o bezdůvodném obohacení se v těchto případech nepoužijí. Z toho plyne též závěr, že práva vzniklá odstoupením od smlouvy jsou pouze práva založená ustanovením § 351 ObchZ, nikoli práva vyplývající z právní úpravy bezdůvodného obohacení obsažené v ustanovení § 451 až § 459 OZ“⁶¹

10.2. PREKLUZE V OBCHODNÍCH ZÁVAZKOVÝCH VZTAZÍCH

Na rozdíl od promlčení **není** v obchodním zákoníku obsažena obecná úprava prekluze. Jediným obecným východiskem je proto ustanovení § 583 OZ, které se subsidiárně použije při absenci příslušné obecné úpravy obchodním zákoníkem. Podle tohoto ustanovení dochází k zániku práva, protože nebylo ve stanovené době uplatněno, jen v případech v zákoně uvedených. K zániku přihlíží soud ex offio i bez námítky povinného.

Vymezení prekluzivních dob nalezneme v obchodním zákoníku rozptýlené v ustanoveních týkajících se jednotlivých institutů, s nimiž je prekluze spojena. Tato ustanovení můžeme rozdělit do dvou kategorií:

- ustanovení výslovně hovořící o zániku práva, u nichž je prekluzivní charakter lhůty nepochybný,
- ustanovení, u nichž není použita výslovná formulace o zániku práva, nicméně není možné dospět k jinému závěru, než že lhůta stanovená v těchto ustanoveních je lhůtou, s jejímž marným uplynutím je spojeno zaniknutí určitého subjektivního práva – i tyto lhůty jsou svým charakterem lhůtami prekluzivními, byť v jednotlivých případech může být tento závěr sporný.

Mezi **jednotlivé příklady prekluze upravené v obchodním zákoníku** patří kupř.:

§ 345 odst. 1 ObchZ – zánik práva odstoupit od smlouvy při podstatném porušení smluvní povinnosti, pokud nedošlo k oznámení odstoupení bez zbytečného odkladu poté, kdy se oprávněná strana o porušení dozvěděla,

§ 436 odst. 2 ObchZ – zánik práva volby mezi jednotlivými nároky při podstatném porušení smlouvy vadným plněním, pokud k oznámení zvoleného nároku nedošlo

---

⁶¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 12. 2008, sp. zn. 32 Cdo 2799/2007. [online].

PROFIPRÁVO, 3. 2. 2009 [cit. 1. 12. 2010]. Dostupné na

<www.profipravo.cz/index.php?page=article&id_category=10&id_article=252619&csum=20e87057>.

bez zbytečného odkladu (resp. zánik práva uplatnit ty nároky, které nastávají pouze při podstatném, a nikoliv při nepodstatném porušení smlouvy),

§ 475 – zánik práv z cenové doložky, pokud oprávněná strana neuplatní svá práva bez zbytečného odkladu po dodání zboží.

V některých výše uvedených případech je však prekluzivní charakter lhůty pochybný.⁶²

---

⁶² WEINHOLD, D. *Promlčení a prekluze v obchodních závazkových vztazích*. 3. vyd. Praha: C.H.Beck, 2009, s. 111-116.

ZÁVĚR

Pevně věřím, že se mi cíl mé práce, tak jak je popsán v úvodu, podařilo splnit a poskytnout tak ucelený obraz jednotlivých institutů týkajících se odpovědnosti za vady zboží a díla. Ve své práci jsem se zaměřil na všechny otázky a problémy, které jsem si vytyčil – některé jsem zpracoval obsírněji, na některé jsem se soustředil v menším rozsahu.

Hlavní přínos této práce spatřuji v tom, že se zaměřuje kromě tradičních známých institutů i na věci nové, dosud nepřiliš prozkoumané, sporné či diskutabilní. Příkladem může být problematika použití § 107 odst. 3 občanského zákoníku v obchodněprávních vztazích, otázka smluvní limitace náhrady škody či vztah mezi nárokem z odpovědnosti za vady a nárokem na náhradu škody v režimu obchodního zákoníku.

Pokud se týká problematiky použití § 107 odst. 3 občanského zákoníku v obchodněprávních vztazích, mnozí autoři se přiklánějí k názoru, že toto ustanovení má obecnou ochrannou povahu. Není důvodné, aby tato ochrana účastníka, který nemohl namítat promlčení, platila jen v občanskoprávních vztazích, a nikoli ve vztazích obchodněprávních. § 107 odst. 3 OZ je tu obecně proto, aby zabránil neopodstatněnému zvýhodnění jedné ze stran neplatného či zrušeného smluvního vztahu. Jeho smyslem je zamezit nerovnoměrnosti spočívající v tom, že prodávající je ve svém nároku, např. při nepromlčitelnosti vlastnického práva, zvýhodněn oproti kupujícímu, jehož nárok na vrácení peněžitého plnění se promlčuje. Aplikace tohoto ustanovení i pro obchodněprávní vztahy je potřebná.

Přípustnost sjednání limitace náhrady škody je jedním z diskutovaných a zatím nevyřešených problémů českého obchodního práva. Na přípustnost limitace náhrady škody doposud není mezi odbornou veřejností jednotný názor. Tato limitace nabývá značného významu zejména při dodávkách zvýšeně rizikových – takovými jsou např. výzkumné práce, projektové práce, prototypy, nové technologie. V českém obchodním právu naráží úvahy o limitaci náhrady škody především na znění kogentního ustanovení § 386 odst. 1 ObchZ. To zakazuje vzdát se nároku na náhradu škody před porušením povinnosti, z něhož může škoda vzniknout. Problematická je jednak samotná formulace, neboť vyvolává zbytečné otázky a

nejasnosti, a jednak je problematický i vztah k jiným ustanovením obchodního zákoníku o rozsahu škody ve smyslu vztahu speciality a generality.

Při řešení otázky souběhu mezi nárokem z odpovědnosti za vady a náhrady škody vycházíme z obecné právní zásady, podle které se nelze úspěšně domáhat dvojího plnění z více právních důvodů vůči téže osobě na základě stejných rozhodujících skutkových okolností, pokud zákon či dohoda výslovně nestanoví jinak. Nároky z odpovědnosti za vady zásadně jen reparují vady zboží (díla) do původně sjednaného stavu, nestanoví-li zákon či dohoda jinak, kupujícímu (objednateli) zůstává tudíž vůči prodávajícímu (zhotoviteli) ve zbývajícím rozsahu zachován nárok na náhradu škody, případně bezdůvodné obohacení. Ustanovení § 440 odst. 2 ObchZ preventivně reaguje na reálné překrývání rozdílných institutů soukromého práva, vyplývající ze stejných rozhodujících skutkových okolností věci mezi týmiž účastníky, např. odpovědnosti za vady, náhrady škody, případně bezdůvodného obohacení. Ustanovení § 440 odst. 2 ObchZ je v rozsahu práv kupujícího (objednatele) z odpovědnosti za vady zákonným omezením volby věřitele uplatnit různé právní důvody, které vyplývají z dodání téhož vadného zboží (díla).

Přínos této diplomové práce vidím rovněž v tom, že se mi podařilo získat praktické poznatky jak od zástupců jednotlivých obchodních společností, tak od advokátů, kteří se zabývají obchodním právem. Z výpovědí zástupců obchodních společností vyplývá, že u výrobků převažují vady kvalitativní (vady jakosti) a jako nároky z vad zákazníci nejčastěji využívají dodání nového bezvadného výrobku. Řešení sporů soudní cestou společnosti (až na jednu výjimku) prozatím využít nemusely. Mnou oslovení advokáti jsou přesvědčeni, že by si společnosti neměly kupní smlouvy a smlouvy o dílo sepisovat sami, ale měly by tuto činnost svěřit do rukou odborníkům. Předěšlo by se tak mnoha soudním sporům. Pohled soudkyně na problematiku odpovědnosti za vady a rozsudky z této oblasti diplomovou prací také obohatily. Rovněž jsem získal určité statistické údaje od advokátních kanceláří zabývajících se obchodním právem.

Advokátní kanceláře, které reagovaly na mé dotazy, se v roce 2009 podílely na sepsání celkem 6 185 obchodních kupních smluv a smluv o dílo, jejichž součástí byla rovněž úprava odpovědnosti za vady zboží a díla. Na jednu advokátní kancelář tedy připadá v průměru 23 takových smluv. Tyto advokátní kanceláře zastupovaly své klienty v roce 2009 celkem v 1 150 soudních sporech týkajících se odpovědnosti

za vady zboží a díla, přičemž průměrný počet sporů připadajících na jednu advokátní kancelář byl čtyři spory. Průměrný počet kupních smluv a smluv o dílo v r. 2009 připadajících na jednu advokátní kancelář byl nejvyšší v jihomoravském kraji, nejnižší v ústeckém kraji. Nejvyšší průměrný počet soudních sporů ve věcech odpovědnosti za vady zboží a díla v r. 2009 připadajících na jednu advokátní kancelář byl zaznamenán v kraji karlovarském a plzeňském, nejnižší v kraji zlínském.

Na základě výše uvedených skutečností se domnívám, že se mi podařilo naplnit cíle mé práce v úplnosti. Zajímavou otázkou by ovšem bylo srovnání úpravy odpovědnosti za vady zboží a díla v českém obchodním zákoníku s úpravou tohoto institutu v zákonech ostatních států Evropské unie. Na tento problém jsem se již nezaměřoval, nebylo to předmětem mé práce. Domnívám se však, že komparace s legislativou států Evropské unie by mohla být přínosným námětem pro další zpracování.

SUMMARY

This thesis deals with liability for defects in goods and liability for defects in work within the field of commercial law. It concentrates on individual liabilities for defects, subjects of liability, and claims to liabilities for defects in goods and work. It also includes the issues of unjust enrichment, lapse, and preclusion. The thesis aims to contain all the relevant information, both practical and theoretical, concerning trade agreement and contract for work, with respect to liability for defects in goods and liability for defects in work.

The thesis is divided into ten interrelated chapters. The first chapter deals with the concept of liability in commercial law, the individual kinds of liabilities, and the circumstances preclusive of liabilities. The second and third chapters concentrate on legal liability and quality guarantee. The fourth chapter centers on the avoidance of contract. The fifth, sixth, seventh and eighth chapter describes practical knowledge of corporations, lawyers which deal with commercial law, and a judge. The ninth chapter contains compensation for damage and unjust enrichment. The tenth chapter characterizes selected issues of lapse and preclusion in commercial law. The thesis uses analytical, comparative, and descriptive methods.

The main contribution of this thesis is that it includes not only traditional issues, but also those that are controversial or have not been investigated in depth before, the examples being the usage of § 107 paragraph 3 of the civil code within the field of commercial law, the question of contractual limitation of compensation for damage, and the relation of the claim to liabilities for defects and the claim to compensation for damage within the field of commercial law. Another contribution of this thesis is that it describes practical knowledge of corporations, lawyers and a judge.

LITERATURA, PRAMENY

LITERATURA

- 1) BEJČEK, J., ELIÁŠ, K., RABAN, P., a kol. *Kurs obchodního práva: obchodní závazky*. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. 535 s. ISBN 978-80-7179-781-4.
- 2) BIČOVSKÝ, J., HOLUB, M. *Náhrada škody v občanském, obchodním, správním a pracovním právu*. 2. vyd. Praha: Linde, a.s., 1997. ISBN 80-7201-069-7.
- 3) ČECH, P., DĚDIČ, J., *Obchodní právo po vstupu ČR do EU*. 2. vyd. Praha: Polygon, 2005. 496 s. ISBN 80-7273-122-X.
- 4) HARVÁNEK, J., a kol. *Teorie práva*. Brno: Masarykova univerzita, 1998. 340 s. ISBN 80-210-1791-0.
- 5) KNAPPOVÁ, M., ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., a kol. *Občanské právo hmotné 2*. 4.vydání. Praha: ASPI, a.s., 2005, 612 s. ISBN 80-7357-131-5.
- 6) KOBLIHA, I., KALFUS, J., KROFTA, J., KOVAŘÍK, Z., KOZEL, R., POKORNÁ, J., SVOBODOVÁ, Y. *Obchodní zákoník: komentář*. Linde Praha, a.s., 2006. 1554 s. ISBN 80-7201-564-8.
- 7) LOCHMANOVÁ, L. *Jak na smlouvy: Obchodní právo pro podnikatele i zákazníky*. 2. vyd. Praha: Computer Press, 2001, 106 s. ISBN 80-7226-394-3.
- 8) MAREK, K. *Smluvní obchodní právo: kontrakty*. 4. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008, 477 s. ISBN 978-80-210-4619-1.
- 9) PLÍVA, S. *Obchodní závazkové vztahy*. 2. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2009, 340 s. ISBN 978-80-7357-444-4.

- 10) ŠTENGLOVÁ, I., *Přehled judikatury ve věcech obchodních závazkových vztahů*. 2. vydání, Praha:ASPI, a.s., 2005, 268 s. ISBN 80-7357-108-0.
- 11) ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník: komentář*. 12. vyd. Praha: C. H. BECK, 2009. 1397 s. ISBN 978-80-7400-055-3.
- 12) ŠVESTKA, J., SPÁČIL, J., ŠKÁROVÁ M., HULMÁK, M., a kol. *Občanský zákoník I.: komentář*. 2. vyd. Praha: C. H. BECK, 2009. 1394 s. ISBN 978-80-7400-108-6.
- 13) WEINHOLD, D. *Promlčení a prekluze v obchodních závazkových vztazích*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck , 2009. 164 s. ISBN 978-80-7400-183.

PRAMENY

A) Odborné články

- 1) ČECH, Petr, MAREK, Karel. K odstoupení od obchodní smlouvy při prodlení dlužníka. *Právní rádce*, 2007, roč. 15, č. 9.
- 2) CHALUPA, Luboš. Souběh nároků z odpovědnosti za vady a na náhradu škody. *Právní rádce*, 2002, roč. 10, č. 10.
- 3) MAREK, Karel. K promlčení v obchodních závazkových vztazích . *Bulletin advokacie*, 2007, č. 5.
- 4) PECHA, Richard. Odstoupení od smlouvy podle obchodního zákoníku. *Bulletin advokacie*, 2002, č. 8.
- 5) SALAČ, Jaroslav. K otázce předpokladů odpovědnosti za škodu. *Právní rozhledy*, 2004, č. 18.

- 6) SUM, Tomáš. Reklamace vad zboží [online]. EPRAVO, 23. 11. 2005.
- 7) ŠILHÁN, Josef. Smluvní limitace náhrady škody v obchodním právu. *Právní rozhledy*, 2005, roč. 13, č. 23.
- 8) TOBEŠ, Zdeněk. Vady díla. *Právní rádce*, 2002, roč. 10, č. 7.
- 9) TOMSA, Miloš. Kupní smlouva v obch. vztazích – řádné dodání zboží a odpovědnost za vady jakosti. *Obchodní právo*, 2004, č. 9.

B) Soudní rozhodnutí

- 1) Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 2. 2003, sp. zn. 20 Cdo 1499/2000
- 2) Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 3. 2007, sp. zn. 32 Odo 1387/2005
- 3) Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 10. 12. 2008, sp. zn. 32 Odo 1604/2006
- 4) Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 4. 2002, sp. zn. 32 Odo 644/2003
- 5) Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 1. 2007, sp. zn. 33 Odo 671/2005
- 6) Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. 9. 2006, sp. zn. 32 Odo 932/2005
- 7) Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 1. 2001, sp. zn. 33 Cdo 1076/200
- 8) Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 3. 12. 2008, sp. zn. 32 Cdo 2799/2007
- 9) Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 32 Odo 998/2005
- 10) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. Odo 76/2003
- 11) Usnesení Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 32 Odo 558/2005
- 12) Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 11. 2006, sp. zn. 32 Odo 37/2005
- 13) Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 2 Cmo 242/99
- 14) Rozsudek Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 2 Cmo 99/99
- 15) Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 8. 12. 2009, sp. zn. 21 Cm 62/2006
- 16) Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17. 2. 2003, sp. zn. 20 Cm 26/99

C) Právní předpisy

- 1) Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- 2) Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- 3) zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- 4) zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů

D) Internetové zdroje

- 1) <http://www.epravo.cz>
- 2) <http://www.profipravo.cz>

E) Výpovědi zástupců obchodních společností Zručská stavební, s. r. o., AGRO Pertoltice, a. s., HELLA CZ, s. r. o., VARIEL, a. s. a N & N s. r. o., Horka nad Sázavou

F) Výpověď advokátky JUDr. Ireny Helmové

G) Email advokáta JUDr. Libora Janků autorovi

H) Výpověď soudkyně JUDr. Moniky Vackové

F) Dotazník sestavený autorem

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA Č. 1

Smlouva o dílo

uzavřená podle ust. § 536 a násl. zákona č. 513/1991 Sb. , obchodní zákoník.

Jméno - název:

zastoupená panem

IČO , DIČ nebo rodné číslo

bankovní spojení, č.ú.

tel., fax

u z a v í r á j a k o o b j e d n a t e l

a

Zručská stavební s. r. o., Na Úvoze 1053, 285 22 Zruč nad Sázavou,

zastoupená jednatelem p. Lubošem Benešem

IČO , DIČ

bankovní spojení:

tel., fax

e-mail:

j a k o z h o t o v i t e l

tuto **smlouvu o dílo**

Článek I.

Předmět smlouvy

Předmětem smlouvy je provedení stavebních prací včetně dodávky materiálů a stavebních hmot potřebných pro stavební úpravy ..... na poz. parc. č.....v k.ú..... která je ve vlastnictví..... Práce a dodávky budou provedeny podle souhrnné nabídkové kalkulace ze dne ....., která je přílohou této smlouvy. Místem zhotovení díla je výše uvedený pozemek.

Článek II.

Cena díla

Smluvní strany dohodly cenu za provedení díla v rozsahu dle článku I. této smlouvy ve výši .....,- Kč. K této ceně bude stanovena příslušná DPH.

Součástí smluvní ceny nejsou náklady spojené s provedením víceprací požadovaných objednatelem nad rámec předmětu smlouvy či víceprací objektivně nutných, jejichž potřeba nebyla podchycena v dokumentaci stavby. Případné vícepráce nad rámec předmětu smlouvy budou samostatně projednány a písemně podchyceny v dodatcích této smlouvy.

Zhotovitel se zavazuje, že dílo podle článku I. této smlouvy za uvedenou cenu provede a objednatel zároveň prohlašuje, že uvedenou částku je schopen v níže stanovených termínech a částkách uhradit a dále se zavazuje, že cenu za provedení díla zhotoviteli na základě vzájemně odsouhlasených faktur uhradí ve stanovených termínech.

Článek III.

Platební podmínky

Dohodnutá smluvní cena bude uhrazena dle platebního kalendáře ve stanovených termínech a částkách: záloha při podpisu smlouvy ve výši .....,- Kč, měsíční faktury vystavené zhotovitelem v návaznosti na odsouhlaseném objemu provedených prací, konečná faktura - daňový doklad v návaznosti na přejímku díla do výše ceny dle této smlouvy včetně jejích dodatků. Dohodnutá lhůta splatnosti faktur je 10 kalendářních dní.

Článek IV.

Lhůta plnění

Smluvní strany se dohodly na zhotovení díla v rozsahu dle této smlouvy v termínu od ..... do .....včetně.

Článek V.

Odpovědnost za vady díla

Zhotovitel je odpovědný za vady způsobené nekvalitní prací, případně nedodržením předepsaných technologických postupů. Záruku za výše uvedené vady přejímá zhotovitel na dobu 24 měsíců ode dne předání a převzetí díla. Po tuto dobu zhotovitel odstraní vady na své náklady bezprostředně po jejich prokazatelném uplatnění objednatelem u zhotovitele. Zjevné závady musí uplatnit objednatel při předání a převzetí díla. U zabudovaných zařízení a hmot se záruční lhůta

zhotovitele řídí záruční lhůtou jejich výrobce, nejdéle však na dobu 24 měsíců ode dne předání a převzetí díla dle této smlouvy.

Článek VI.

Ostatní smluvní ujednání

1. Zhotovitel se nedostane do prodlení v termínu splnění díla:

a) v případě neuhrazení dohodnutých plateb dle splátkového kalendáře. V tomto případě je oprávněn přerušit práce na díle. O délce přerušení prací z tohoto důvodu provede zápis ve stavebním deníku. Práce budou zhotovitelem obnoveny do 5 dnů po naběhnutí dlužné částky na účet zhotovitele. Tato doba se nezapočítává do lhůty plnění.

b) v případě zásahu vyšší moci či třetí osoby. O této události rovněž učiní zhotovitel zápis ve stavebním deníku.

c) v případě, že se odpovědný zástupce objednatele nedostaví v termínu dle písemné výzvy zhotovitele k odsouhlasení objemu provedených prací a k převzetí zálohové faktury. V tomto případě je zhotovitel oprávněn práce přerušit a postupovat jako v bodě a) tohoto článku.

d) v případě, že jeho činnost bude závislá od spolupráce s objednatelem a ten požadovanou spolupráci nezajistí v termínu předem dohodnutém.

2. Objednatel určí zhotoviteli odběrné místo k bezúplatnému odběru elektrické energie a vody potřebné k provedení díla. Rovněž poskytne zhotoviteli bezúplatně pozemek pro zařízení staveniště, jehož rozsah bude dohodnut při předání staveniště zápisem z předání staveniště.

3. Objednatel umožní zhotoviteli nerušený přístup na stavbu do termínu splnění díla.

4. Objednatel vymezí zhotoviteli zastřešený a uzamykatelný prostor pro uskladnění materiálu a náradí.

5. Zhotovitel se zavazuje, že odstraní bezprostředně a na své náklady škody na majetku objednatele způsobené prokazatelně zaměstnanci zhotovitele při činnosti spojené s prováděním stavby.

6. Objednatel se zavazuje, že zajistí ohlášení stavebních úprav - stavební povolení na příslušném stavebním úřadu.

7. Obě smluvní strany se zavazují k tomu, že případné rozpory se budou snažit nejdříve vyřešit vzájemnou dohodou.

Článek VII.

Smluvní pokuty

Smluvní strany se dohodly na možnosti uplatnění smluvních pokut v této podobě:

1. V případě nedodržení termínu plateb dle dohodnutého splátkového kalendáře je zhotovitel oprávněn účtovat objednateli smluvní pokutu ve výši 0,05% z fakturované částky za každý kalendářní den prodlení.
2. V případě nedodržení termínu splnění díla je objednatel oprávněn účtovat zhotoviteli smluvní pokutu ve výši . . . . . ,- Kč za každý pracovní den prodlení.

Článek VIII.

Splnění díla

Dílo je splněno a schopné převzetí, jestliže jsou provedeny práce a dodávky v rozsahu dle této smlouvy. Práce a dodávky provedené v rozsahu této smlouvy musí splňovat požadavky kladené na uvedené konstrukce a musí umožňovat bezpečné užívání. Důvodem k nepřevzetí díla nejsou drobné estetické vady uplatněné při převzetí díla. Tyto vady budou zhotovitelem odstraněny do 15 dnů ode dne předání a převzetí díla.

Článek IX.

Závěrečná ustanovení

1. Smlouva je vyhotovena ve 2 stejnopisech, z nichž každá smluvní strana po jejím podpisu obdrží 1 vyhotovení.
2. Smlouva nabývá účinnosti dnem jejího podpisu.
3. Smlouva může být změněna pouze písemnými dodatky podepsanými za zhotovitele jednatelem p. Lubošem Benešem a za objednatele p.....

Ve Zruči nad Sázavou dne

za objednavatele:

za zhotovitele: Luboš Beneš, jednatel

Plzeňský Prazdroj

U Prazdroje 7, 304 97 Plzeň, Česká republika

KUPNÍ SMLOUVA

NA DODÁVKY SLADOVNICKÉHO JEČMENE ZE SKLIZNĚ ROKU 2010

uzavřená dle rámcové smlouvy č. SDO 09 - 0444
ze dne 5. 5. 2009

Evidenční číslo smlouvy kupujícího: SDO 10 - 0344

I. SMLUVNÍ STRANY

Kupující:

Plzeňský Prazdroj, a.s.

Sídlo: Plzeň, U Prazdroje 7, 304 97 Plzeň

Jednatel: Julian Patton, technický ředitel

IČ: 45357366

DIČ: CZ45357366

Bankovní spojení: Citibank Europe plc – organizační složka,
Evropská 178, Praha 6

Číslo výdajového účtu: 2029990203/2600

Číslo příjmového účtu: 2029990107/2600

Zapsána v Obchodním rejstříku u KS v Plzni, oddíl B, vložka 227

Den zápisu: 1. 5. 1992

(dále jen „kupující“)

a

Prodávající:

AGRO PERTOLTICE, a.s.

Sídlo: Zruč nad Sázavou 331, 285 22 Zruč nad Sázavou

Jednatel: Ing. Josef Bělina, předseda představenstva

Ing. Zdeněk Nácovský, místopředseda představenstva

IČO: 25745042

DIČ: CZ 25745042

Bankovní spojení: Komerční banka, a.s.

Číslo účtu: 27-2105070207/0100

Zapsána v obchodním rejstříku u KS v Praze, oddíl B, vložka 5893

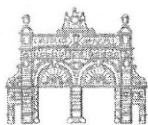
Den zápisu: 12. 3. 1999

(dále jen „prodávající“)

uzavírají podle § 409 a následujících a 269 odst. 2 zákona č.513/1991 Sb., obchodního zákoníku, v platném znění, a dle rámcové smlouvy č. **SDO 09 - 0444** ze dne **5. 5. 2010** (dále též „rámcová smlouva“) tuto kupní smlouvu (dále též jen „smlouva“ či „tato smlouva“) na dodávky sladovnického ječmene (dále „Zboží“)

II. PŘEDMĚT SMLOUVY

1. Předmětem této smlouvy je závazek prodávajícího dodat kupujícímu a převést na kupujícího vlastnické právo ke Zboží, které je specifikováno dále v této smlouvě a rámcové smlouvě, a to za podmínek stanovených touto a rámcovou smlouvou,

Pilzeňský Prazdroj

U Prazdroje 7, 304 97 Plzeň, Česká republika

a závazek kupujícího zaplatit prodávajícímu kupní cenu ve výši a za podmínek stanovených touto smlouvou a rámcovou smlouvou.

2. Prodávající se zavazuje dodat kupujícímu v průběhu platnosti a účinnosti této smlouvy Zboží v celkovém množství **600**tun, a to takto:

v červenci 2010	xxx t,	v lednu 2011	...X... t,
v srpnu 2010	xxx t,	v únoru 2011	...X... t,
v září 2010	...X... t,	v březnu 2011	...X... t,
v říjnu 2010	200 t,	v dubnu 2011	...X... t,
v listopadu 2010	200 t,	v květnu 2011	...X... t,
v prosinci 2010	200 t,	v červnu 2011	...X... t,

Zboží dle této smlouvy bude dodáno prodávajícím výhradně v těchto sladovnických odrůdách:

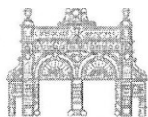
BOJOS	xxx t,	MALZ	200 t,
RADEGAST	xxx t,	BLANÍK	400 t,
XANADU	xxx t,	AKSAMIT	xxx t,

Obě strany berou na vědomí, že nedohodnou-li se o jiné přípustné odchylce od sjednaného množství, činí odchylka podle §421, odst. 1 Obchodního zákoníku, nejvýše 5 %. Výběr jednotlivých odrůd specifikovaných v tomto bodě tohoto článku této smlouvy záleží výhradně na kupujícím.

III. KUPNÍ CENA A PLATEBNÍ PODMÍNKY

Smluvní strany se dohodly na určení základní kupní ceny Zboží následujícím způsobem:

1. Pro v pořadí prvních dle této smlouvy skutečně dodaných 300 tun Zboží platí, že:
  - kupní cena takového Zboží činí **3.100,-- Kč** (slovy: třítisícejednosto korun českých) za 1 tunu Zboží dle této smlouvy v paritě FCA dle Incoterms 2000, nebo, v případě přepravy po železnici, franko vagon odesílací stanice,
2. Pro dodávky zbývajících množství Zboží dle této smlouvy platí, že základní kupní cena takového Zboží bude sjednána písemným dodatkem k této kupní smlouvě nejpozději do 30. 9. 2010. Pro případ, že by se smluvní strany vzájemně nedohodly na základní kupní ceně tohoto Zboží dodatkem dle věty předchozí, tj. neuzavřou takový dodatek nejpozději do 30. 9. 2010, platí, že kupní cena takového Zboží se bude rovnat 93% průměrné ceny Zboží na francouzské plodinové burze Creil (zveřejňované týdně v časopisu „la dépêche“, ječmen sladovnický odrůdy Sebastian v paritě FOB Creil) v období od 1.8.2010 do 30.9.2010 a přepočtené průměrným denním kurzem devizového trhu zveřejňovaným Českou Národní Bankou na jejich internetových stránkách za zmíněné období.
3. Kupní cena dle předchozích odstavců se sjednává na dodávky Zboží v období od uzavření smlouvy do konce měsíce září 2010. Za dodávky Zboží od 1. 10. 2010 se kupní cena zvyšuje o částku **Kč 1,50** (slovy: jedna koruna česká, padesát haléřů) za

Plzeňský Prazdroj

U Prazdroje 7, 304 97 Plzeň, Česká republika

1 tunu a den uskladněného Zboží až do dne dodání (včetně). Tato částka se tak příp. připočte ke kupní ceně dle odstavců 1. nebo 2.

4. Kupní cena dle odstavců č. 1 nebo č. 2 tohoto článku může být snížena nebo zvýšena v závislosti na kvalitě Zboží a to dle podmínek stanovených v příloze č. 1 této smlouvy.
5. Splní-li prodávající svůj závazek dodat řádně a včas kupujícímu Zboží dle této smlouvy, navyšuje se kupní cena o částku ve výši **100,- Kč** (slovy: jedno sto korun českých) za každou dle této smlouvy skutečně dodanou 1 tunu Zboží. Tato částka bude splatná do 60ti dnů po naplnění této smlouvy na základě daňového vrubopisu.

Tato smlouva nabývá platnosti dnem jejího podpisu oběma smluvními stranami.

Seznam příloh:

1. Kvalitativní požadavky a cenový systém
- 2.

V Plzni, dne 14. 4. 2010

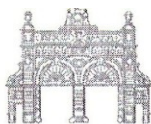
Ve Zruči nad Sázavou, dne 30. 3. 2010

za kupujícího
Plzeňský Prazdroj, a. s.
Julian Patton
technický ředitel
Plzeňský Prazdroj, a.s.
U Prazdroje 7, 304 97 Plzeň
IČO: 45357366, DIČ: CZ45357366

za prodávajícího
AGRO PERTOLTICE, a.s.
Ing. Josef Bělina
předseda představenstva

za prodávajícího
AGRO PERTOLTICE, a.s.
Ing. Zdeněk Nácovský
místopředseda představenstva

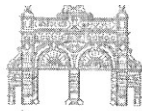
AGRO PERTOLTICE, a.s.
Zruč nad Sázavou 331
285 22
IČO: 257 45 042, DIČ: CZ25745042
(11)

Příloha č. 1 - Kvalitativní požadavky a cenový systém**A) Hodnoty jakostních ukazatelů a základní jakost pro výpočet cenových přírůžek nebo srážek.**

	Hodnoty	jakostní ukazatele		základní jakost
1.	Barva	slámově žlutá		
2.	Vlhkost	nejvýše	14,0%	
3.	Přepad nad sítem 2,5 mm	nejméně	90,0%	90,0-93,00%
4.	Příměsí sladařsky nevyužitelné 3.3.	nejvýše	4,0%	2,0%
	, - poškozená zrna mechanicky 3.4.			
	, -poškozená zrna fyziologicky 3.5.			
	, -poškozená zrna tepelně 3.6.			
	, -poškozená zrna biologicky 3.7.			
	, -zlomky 3.8.			
	, -zelená zrna 3.9.			
5.	Příměsí částečně využitelné 3.10.	nejvýše	5,0%	2,0%
	, -zrna bez pluch (nahá) 3.11.			
	, -zrna se zahnědlými špičkami 3.12.			
	, -zrna s osinou 3.13.	nejvýše	0,5%	0,5%
6.	Neodstranitelná příměs 3.15.c	nejvýše	1,0%	1,0%
7.	Klíčivost	nejméně	97,0%	98,0%
8.	N-látky	rozmezí	10,0-12,5%	11,6-12,0%
9.	Odrůdová čistota		91,6%	91,6%

Kvalitativní požadavky-specifikace

1. Prodávající se zavazuje pečovat o porosty se sladovnickým ječmenem s maximální péčí s cílem vypěstovat co nejvyšší surovinu pro výrobu sladu a sklídit úrodu v optimálním čase, aby nedošlo ke zbytečnému poškození zrna (oloupaná zrna, ulomené klíčky atd.). Prodávající se dále zavazuje ošetřovat uskladněný ječmen, zejména v době posklizňového dozrávání (zvýšené nebezpečí ztráty klíčivosti) a uskladněný ječmen pravidelně provětrávat (aktivní větrání) nebo přepouštět, není akceptováno sušení v tepelných sušárnách. Prodávající nebude míchat ječmen sušený přírodní cestou s ječmenem sušeným v tepelných sušárnách a nebude míchat sladovnický ječmen s ječmenem ozimým. Prodávající již před sklizní zajistí řádnou asanaci skladových prostor proti výskytu obilních škůdců.
2. Ihned po sklizni nebo během sklizně sladovnického ječmene se prodávající zavazuje dodat vzorek respektive vzorky dodávky. Vzorek musí obsahovat informace o hlavním dodavateli, poddodavateli (konkrétním odběrovém místě), množství a odrůdě. Pokud nebude příslušná a kvalitativně vyhovující partie dodána, bude na prodávajícím požadováno finanční vyrovnání za provedený rozbor. Kupující má právo kdykoliv sám odebrat předběžné vzorky dodávky a prodávající je povinen mu tento odběr umožnit.
3. Zrno ječmene sladovnického musí odpovídat smyslovým znakům a splňovat hodnoty jakostních ukazatelů uvedených v tabulce Hodnoty jakostních znaků.
4. Zrno ječmene sladovnického musí být vyzrálé, zbavené osin, s typickou barvou pluchy a nepoškozené. Musí být bez živých škůdců v jakémkoliv stádiu jejich vývoje a bez cizích pachů. Dále musí zrno odpovídat požadavkům na zdravotní nezávadnost a nesmí obsahovat zrna s pluchou zjevně naplesnivělou a plesnivou.
5. Ječmen sladovnický nesmí obsahovat semena slunečnice.

Píseňský Prazdroj

U Prazdroje 7, 304 97 Plzeň, Česká republika

- Nedodržení výše uvedených hodnot jakostních ukazatelů opravňuje kupujícího k odmítnutí Zboží nebo k okamžitému odstoupení od Smlouvy a prodávajícímu v těchto případech nevzniká právo na zaplacení kupní ceny.
- Pro určení hmotnosti dodaného Sladovnického ječmene bude rozhodující váha kupujícího.
- Identifikace odrůdy bude stanovena metodou elektroforézy hordeinové frakce dle ČSN 46 1085-2. Za čistou odrůdu je považována dodávka ječmene, ve které minimálně 91,6 % ječmene odpovídá deklarované odrůdě. V případě, že bude rozбором zjištěna dodávka partie Zboží s nižší odrůdovou čistotou bude každý takovýto případ řešen v rámci reklamačního řízení.

B) Cenové přírázky a srážky v Kč na jednu tunu Zboží (sladovnického ječmene) za odchylky od základní jakosti specifikované výše.

Přepad nad 2,5 mm	Přirážka-srážka
90 – 93 %	0,00
94 %	20,00
95 %	40,00
96 %	60,00
97 %	80,00
98 %	110,00
99 %	140,00
100 %	180,00

Příměsi nevyužitelné	Přirážka-srážka
4 %	- 100,00
3 %	- 50,00
2 %	0,00
1 %	20,00
0 %	50,00

Příměsi část. využitelné	Přirážka-srážka
5 %	- 60,00
4 %	- 40,00
3 %	- 20,00
2 %	0,00
1 %	20,00
0 %	40,00

N-látky všechny odrůdy	Přirážka-srážka
10,0 - 10,5 %	30,00
10,6 - 11,0 %	50,00
11,1 - 11,5 %	30,00
11,6 - 12,0 %	0
12,1 - 12,5 %	- 30,00

Klíčivost	Přirážka-srážka
97 %	- 30,00
98 %	0,00
99 %	30,00
100 %	60,00

Zaokrouhlování výše uvedených jakostních znaků pro výpočet přírážek a srážek bude do 0,50% dolů a od 0,51% nahoru.

Pro stanovení ceny je rozhodující rozbor kupujícího. Rozbor vzorků bude kupující provádět z každé dodávky (partie). Povinností prodávajícího je oznámit kupujícímu změnu dodávané partie, pokud by k ní došlo během dne.

V případě dodávky Zboží, které nespĺňuje některé z uvedených kvalitativních parametrů, má kupující mj. právo vrátit takovouto dodávku prodávajícímu na jeho náklady. Kupující má právo žádat od prodávajícího náhradu i ostatních vynaložených nákladů na vrácenou dodávku (rozbor, naskladnění, vyskladnění atd.). Není-li již možno takovouto dodávku Zboží vrátit nebo dohodnou-li se smluvní strany na mimořádném příjmu takovéto dodávky má kupující mj. právo požadovat slevu z ceny takového Zboží a tuto následně odečíst z kupní ceny Zboží. Výše uvedený systém přírážek a srážek se v tomto případě neuplatní.

Kupní smlouva

č. KO-04-2010

uzavřená podle ustanovení § 409 a násl. zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník v platném znění (dále jen „obchodní zákoník“).

1. SMLUVNÍ STRANY

1.1. Kupující: **Cegelec, a. s.,**
zastoupený: **Ing. Stanislavem Kudrnáčkem,**
se sídlem: **Chodovská 3/228, 141 00 Praha 4,**
bankovní spojení: **.....č.úctu: .....**
IČO: **26689103,**
DIČ: **CZ26689103**

(dále jen „Kupující“)

a

1.2. Prodávající: **VARIEL, a. s.,**
zastoupeným: **Ing. Romanem Výborným,**
se sídlem: **Průmyslová 1034, 285 22 Zruč nad Sázavou,**
bankovní spojení: **Raiffeisenbank, a. s., č. ú.: 4131343001/5500,**
IČO: **45148287,**
DIČ: **CZ45148287**

(dále jen „Prodávající“, společně též „Smluvní strany“ nebo každý jednotlivě jen „Smluvní strana“)

se dohodly, že níže uvedeného dne, měsíce a roku uzavírají v souladu s Rámcovou kupní smlouvou č. VON/2/2009, která mezi nimi byla uzavřena dne 21. 4. 2009, tuto kupní smlouvu (dále jen „Smlouva“).

2. PŘEDMĚT PLNĚNÍ

2.1. Předmětem této Smlouvy je závazek Prodávajícího vyrobit a dodat Kupujícímu za podmínek uvedených v této Smlouvě

Pol.	Název zboží	Počet ks

(dále jen „Zboží“), převést na něj vlastnické právo k tomuto Zboží a předat mu doklady nezbytné k nabytí vlastnického práva. Kupující se zavazuje zaplatit sjednanou kupní cenu za podmínek uvedených dále.

3. KUPNÍ CENA

3.1. Kupní cena Zboží je sjednána v celkové výši:

Pol.	Název zboží	Počet ks	Cena v Kč za 1 ks	Cena v Kč celkem

3.2. Cena se rozumí bez DPH, EXW Variel, a. s., Zruč nad Sázavou

4. TERMÍN A MÍSTO PLNĚNÍ

4.1. Termíny plnění jsou sjednány následovně:

Poř. č. kontejneru (vč. výbavy)	Termín
01	15.6.2010
02	22.6.2010
03	29.6.2010
04	bude upřesněno
05	bude upřesněno
06	bude upřesněno
07	bude upřesněno
08	bude upřesněno
09	bude upřesněno
10	bude upřesněno
11	bude upřesněno
12	bude upřesněno

4.2. Termínem plnění se rozumí den předání Zboží Prodávajícím Kupujícím.

4.3. Místem plnění se rozumí sklad Prodávajícího v sídle Prodávajícího.

5. ZDANITELNÉ PLNĚNÍ

5.1. Za den zdanitelného plnění se považuje den předání Zboží Prodávajícím Kupujícím.

6. NABYTÍ VLASTNICKÉHO PRÁVA KE ZBOŽÍ

6.1. Vlastnické právo přechází z Prodávajícího na Kupujícího dnem připsání úplné úhrady kupní ceny Zboží dle této Smlouvy na bankovní účet Prodávajícího.

7. DOKLADY NUTNÉ K PŘEVZETÍ A UŽÍVÁNÍ ZBOŽÍ

7.1. Za doklady nutné k převzetí a užívání zboží ve smyslu § 417 obchodního zákoníku se považuje: osvědčení o jakosti a kompletnosti výrobku.

8. NEBEZPEČÍ ŠKODY NA ZBOŽÍ

8.1. Platí ustanovení §§ 455, 456, 457 obchodního zákoníku.

9. ZÁRUČNÍ DOBA A VADY ZBOŽÍ

- 9.1. Prodávající poskytuje Kupujícímu záruku za jakost dodaného Zboží v délce 24 měsíců. Prodávající se zavazuje, že Zboží bude po tuto dobu způsobilé pro použití ke smlouvenému nebo jinak k obvyklému účelu a že si zachová smlouvené nebo jinak obvyklé vlastnosti. Záruka se nevztahuje na vady, které vzniknou nedodržením podmínek provozu, údržby a obsluhy výrobku podle dodané dokumentace.
- 9.2. Záruční doba začíná běžet ode dne převzetí Zboží Kupujícím.
- 9.3. Vady Zboží, jež vznikly po přechodu nebezpečí škody na Zboží vnějšími událostmi a nezpůsobil je Prodávající ani osoby, s jejichž pomocí Prodávající plnil svůj závazek, nezakládají odpovědnost Prodávajícího.

10. PLATEBNÍ PODMÍNKY

- 10.1. Právo na zaplacení kupní ceny vzniká Prodávajícímu řádným splněním jeho závazku způsobem a v místě plnění v souladu s touto Smlouvou.
- 10.2. Dohodou účastníků této Smlouvy se ujednává povinnost Kupujícího zaplatit Prodávajícímu kupní cenu nejpozději v den splatnosti uvedený na faktuře (tj. do 60 dnů od jejího doručení).

11. SMLUVNÍ POKUTY

- 11.1. V případě prodlení Kupujícího s placením ceny za dodané Zboží uhradí Kupující Prodávajícímu smluvní pokutu ve výši 0,05 % z nezaplacené částky za každý den prodlení.
- 11.2. V případě prodlení Prodávajícího s dodáním Zboží uhradí Prodávající Kupujícímu smluvní pokutu ve výši 0,05 % z ceny nedodaného Zboží za každý den prodlení.
- 11.3. Smluvní pokuta je splatná do 30 dnů ode dne doručení jejího vyúčtování. Pokud bude mít povinná Smluvní strana námitky k výši nebo důvodu uplatnění smluvní pokuty, je povinna vznést písemnou námitku nejpozději 5 dní před splatností smluvní pokuty.

12. OSTATNÍ UJEDNÁNÍ

- 12.1. Sjednaná kupní cena Zboží dle čl. 3 této Smlouvy odpovídá technickému zadání Kupujícího předanému Prodávajícímu ke dni podpisu této Smlouvy.
- 12.2. V případě změn shora uvedeného technického zadání po podpisu této Smlouvy budou tyto adekvátně zohledněny změnou kupní ceny zboží, příp. změnou termínu dodání, a to v písemném dodatku k této Smlouvě.

13. ZÁVĚREČNÁ UJEDNÁNÍ

- 13.1. Tuto Smlouvu lze změnit nebo zrušit pouze oboustranným písemným projevem obou smluvních stran.
- 13.2. Tato Smlouva nabývá účinnosti dnem podpisu oběma smluvními stranami.
- 13.3. Tato Smlouva je vyhotovena ve 2 vyhotoveních, z nichž každá smluvní strana obdrží 1 vyhotovení.

V Praze dne .....

Ve Zruči n. S. dne 02. 06. 2010

.....

Kupující

.....

Prodávající:

PŘÍLOHA Č. 4

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudkyní JUDr. Monikou Vackovou v právní věci žalobce proti žalovanému o slevě z ceny díla a o zaplacení smluvní pokuty ve výši 199.500,- Kč,

částečným rozsudkem

t a k t o :

- I. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci smluvní pokutu ve výši 199.500,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.
- II. O zbytku uplatněného nároku, tj. o nároku na slevu z ceny díla a o nákladech řízení, bude rozhodnuto v rozsudku konečném.

O d ů v o d n ě n í :

Mezi účastníky není sporu o tom, že žalovaný jako zhotovitel pro žalobce jako objednatele na základě smlouvy ze dne 28. 5. 2002 zhotovil dílo „Hromadné garáže osobních aut“. Sporná není ani ta skutečnost, že do suterénní části garáží prosakuje voda, že se tedy na díle projevila vada, a to v záruční době.

Žalobce tvrdí, že dílo bylo předáno 30. 4. 2003, v záruční době se na díle objevily vady spočívající v zatékání vody do prvního podzemního podlaží, resp. posléze do suterénu objektu. Průsak vody do prvního podzemního podlaží žalobce reklamoval dopisem z 21. 2. 2005, žalovaný vady odstranil. Průsak vody do suterénu oznámil žalobce žalovanému dopisem z 28. 2. 2006, požadoval bezplatnou opravu díla. Žalovaný dopisem ze dne 13. 4. 2006 svou odpovědnost za vady odmítl. Žalobce žalovaného znovu vyzval dopisem z 20. 4. 2006 k odstranění vad

díla, vady specifikoval podle závěrů znaleckého posudku, který nechal zpracovat. Vady spočívaly v nespojení svislé izolace s podkladem, netěsnosti ve spojích izolace, nesprávně uložené drenáži a v tom, že přílehlý svah u objektu není stabilizován a řízeně odvodněn. V tomtéž dopise vyúčtoval žalovanému smluvní pokutu za prodlení s odstraněním vad díla. Výše smluvní pokuty byla sjednána ve smlouvě. Podle smluvního ujednání byl žalovaný povinen vady odstranit do patnácti dnů od doručení oznámení o vadě, za prodlení se splněním této povinnosti se zavázal zaplatit 500,-Kč za každý den prodlení a vadu. Žalovaný byl v prodlení s odstraněním vad od 19. 3. 2005, smluvní pokuta je požadována od tohoto data do 20. 4. 2006, tj. za 399 dnů prodlení.

Žalovaný existenci vad díla nezpochybňuje, svou odpovědnost za ně však odmítá, je přesvědčen, že vady jsou důsledkem žalobcova rozhodnutí o změně stavby. Objekt garáží měl být původně zasazen do otevřeného „svahovaného“ terénu, podle požadavků objednatele byl však proveden „zához“ celého terénu do úrovně 2/3 prvního podlaží. Případnou tlakovou vodu měla odvádět drenáž při patě základové desky, která měla ústít do kanalizace. O změně stavby rozhodl žalobce v okamžiku, kdy izolace proti zemní vlhkosti byly již z velké části provedeny. Na nevhodnost pokynů ke změně stavby žalovaný žalobce neupozornil, nepředpokládal výskyt tlakové vody, nepředpokládal, že žalobcem navržený soubor opatření k odvodu vody od objektu fungovat nebude. Drenáž měla být pouze jakousi pojistkou, „kdyby se k ní voda náhodou dostala“, proto ani její nevhodné umístění žalovaný se žalobcem neřešil. Žalobce je odborníkem, na stavbě měl vlastní technický dozor, sám jako odborník změny navrhl, za vady jimi způsobené proto dle žalovaného odpovídá.

Vzhledem k žalobním tvrzením a obraně žalovaného zabýval se soud především otázkou, zda žalovaný je odpovědný za vady díla, které se objevily v záruční době, či zda se své odpovědnosti zprostil a v souvislosti s tím (vzhledem k rozhodnutí o části předmětu řízení) zda se ocitl v prodlení s odstraněním těchto vad.

Soud přitom vycházel z ustanovení § 536 a násl. ObchZ upravujícího vztahy ze smlouvy o dílo. Předloženými listinami má soud za prokázané, že podle smlouvy o dílo uzavřené mezi účastníky měl být žalovaný „kompletním dodavatelem“ stavby hromadných garáží, včetně přípojek elektro, vody, kanalizace a sadových úprav. Záruční doba byla sjednána na 60 měsíců. Pro případ neodstranění reklamované vady v dohodnutém termínu deseti dnů byla sjednána smluvní pokuta 500,-Kč za

každý den prodlení a vadu. Dodatkem č. 1 ke smlouvě byl předmět díla rozšířen mj. o obvodovou drenáž, zemní práce související s drenáží a zúžen mj. o omítku pod svislou izolaci. Podle zápisu o odevzdání a převzetí budovy bylo dílo předáno zhotovitelem a převzato objednatelem 30. 4. 2003. Vady na díle – zatékání do objektu - se projevily v únoru 2006, tj. v záruční době, a byly včas uplatněny dopisy z 15. 4. 2005 a 21. 2 2005, žalovaný byl vyzván k odstranění vad, přičemž druhý z těchto dopisů zůstal bez odezvy; žalovaný vady nesporně neodstranil, neboť je přesvědčen, že za ně neodpovídá. Dopisem z 20. 4. 2006 žalovaný uplatnil smluvní pokutu za prodlení s odstraněním vad za dobu od 19. 3. 2005 do 20. 4. 2006. Vzhledem k datu, kdy byl dopis odeslán a doručen, uplynula doba smluvně stanovená pro odstranění reklamovaných vad.

Obchodní zákoník vychází ze zásady, že zhotovitel jako profesionál ve svém oboru je zásadně odpovědný za výsledek svého díla, jeho odpovědnost za vady díla je tedy odpovědností objektivní, které se však může zprostit za podmínek uvedených v ustanovení § 551 a 561 ObchZ. Z ustanovení § 551 odst. 1 ObchZ a § 561 věty druhé ObchZ plyne, že od zhotovitele se v rámci obchodních závazkových vztahů očekává odborná péče při zhotovení díla, očekává se tedy mimo jiné, že zhotovitel odhalí – při vynaložení odborné péče – zda pokyny dané mu objednatelem při provádění díla jsou vhodné či nevhodné.

Zhotovitel neodpovídá za vady díla, které byly způsobeny v důsledku nevhodných pokynů objednatele, pouze za předpokladu, že na nevhodnost takových pokynů objednatele upozornil a objednatel na provedení díla přes toto upozornění trval (§ 561 ObchZ), přičemž toto své stanovisko sdělil zhotoviteli písemnou formou (§ 551 odst. 1 věta druhá ObchZ). Zprostit se své odpovědnosti za vady díla může zhotovitel také v případě, kdyby ani při vynaložení odborné péče nemohl zjistit, že objednatelovy pokyny jsou nevhodné (§ 561 věta druhá ObchZ). Vzhledem k uvedenému soud nepovažoval za podstatná zjištění učiněná z výslechu svědků o tom, že žalovaný postupoval při stavbě podle pokynů žalobce. Vzhledem k tvrzení žalovaného, že na nevhodnost pokynů žalobce neupozornil, protože nepředpokládal, že jsou nevhodné, zabýval se soud především příčinou vzniku vad a tím, zda důvody k vzniku vad vedoucí mohl žalovaný při vynaložení odborné péče eliminovat.

Příčiny vzniku vad vymezili ve svých posudcích zpracovaných na základě žalobcovy objednávky znalci. Soud pro potřeby rozhodnutí ve věci vyžádal od obou

znalců pouze doplňující odborné stanovisko, z něj a z posudků obou znalců vycházel, o jejich správnosti nemá důvod pochybovat.

Soud, vycházející především z právě uvedených stanovisek, při použití shora citovaných zásad vymezených v §551 a 561 ObchZ, dospěl k závěru, že žaloba je co do základu a v části, jíž byl uplatněn nárok z titulu smluvní pokuty, důvodná. Žalovaný nepostupoval s odbornou péčí při zhotovení díla, podcenil nutnost zajistit, aby voda přitékající po svahu směrem ke stavbě, která byla předmětem díla, byla od stavby odváděna, resp. aby byla zajištěna dostatečná izolace proti vodě, která by mohla ke stavbě proniknout.

Obrana žalovaného, že postupoval podle pokynů žalobce, není účinná za situace, kdy žalovaný sám tvrdí, že na nevhodnost těchto pokynů žalobce neupozornil. Jeho tvrzení, že nepředpokládal, že žalobcovy pokyny jsou nevhodné, neboť žalobce sám je profesionálem v oboru stavebnictví, neobstojí rovněž; vzhledem ke shora již uvedeným principům je to vždy a pouze zhotovitel, kdo je ve vztazích mezi stranami smlouvy o dílo považován za profesionála, který má vynaložit odbornou péči a pokyny objednatele patřičně zhodnotit. Neobstojí ani obrana, že nevhodnost pokynů nebylo možno odhalit vzhledem k výsledkům geologického průzkumu, který vyloučil výskyt podzemní vody. Toto tvrzení s realitou nijak nesouvisí, neboť podzemní voda do objektu nezateká. Prosakující voda je vodou srážkovou, která k objektu přitéká z přilehlého svažitého terénu, u objektu, resp. pod ním (ve stavební jámě), se hromadí, prosakuje díky nekvalitně provedené izolaci a drenáž ji neodvede, protože je umístěna až nad úroveň vodorovné izolace.

Nelze akceptovat obranu žalovaného, že „nikdo nepředpokládal, že po svahu poteče voda“, neboť existence gravitace patří do učiva žáků nižších tříd škol středních a ta skutečnost, že v našich zeměpisných šířkách prší, sněží a taje, je snad rovněž obecně známá. Též tvrzení, že drenáž měla být pouze „pojistkou“, proto žalovaný neřešil, že je umístěna nad úroveň plochy, kterou má odvodňovat, postrádá logiku, také tento postoj vypovídá o nedostatečné odborné péči při zhotovení díla. Minimálním požadavkem vzhledem k okolnostem byla funkční drenáž a správně provedené izolace proti zemní vlhkosti. Při rezignaci na funkčnost drenáže zůstala jako obrana proti vodě pouze izolace proti zemní vlhkosti, navíc v souzeném případě nekvalitně provedená. Za takové situace se tvrzení žalovaného, že izolace proti vodě nefunguje proto, „že se k ní dostala voda“, již jakémukoli komentáři vymyká.

Soud tedy dospěl k závěru, že žalovaný odpovídá za vady díla, které se vyskytly v záruční době, jeho povinností tedy bylo vady díla odstranit na základě výzvy objednatele. Žalovaný vady neodstranil, ač tak měl podle smlouvy učinit ve lhůtě deseti dnů ode dne, kdy mu vady byly oznámeny. Reklamace byla datována dnem 21. 2. 2005, její doručení nebylo zpochybněno, z dopisu vyplývá, že byla učiněna na základě prohlídky objektu garáží, jíž se zúčastnil též žalovaný, vady mu tedy byly známy. Při úvaze o tom, že dopis mohl být doručen nejpozději koncem února, je zřejmé, že dnem 18. 3. 2005 lhůta k odstranění vad již uplynula.

Ujednání o smluvní pokutě posoudil soud jako ujednání platné, které je ve smyslu § 544 odst. 2 OZ sjednáno písemnou formou a je dostatečně přesně stanoven způsob určení této pokuty (částkou 500,- Kč za každý den prodlení s odstraněním vady). Po dobu, po kterou je požadována smluvní pokuta, žalovaný byl s odstraněním vad v prodlení. Žalovaný porušil závazek, který byl zajištěn smluvní pokutou, a to závazek odstranit ve sjednané lhůtě reklamované závady, za které odpovídá, je proto povinen zaplatit žalobci jím požadovanou smluvní pokutu.

Návrhy na provedení dalších důkazů k prokázání skutečností potřebných pro rozhodnutí o základu žalobou uplatněného nároku soud zamítl jako nadbytečné, skutkový stav byl důkazy shora uvedenými zjištěn dostatečně.

O zbytku nároku a o nákladech řízení (mezi účastníky i o nákladech státu) bude rozhodnuto v rozsudku konečném.

P o u č e n í:

Proti tomuto rozsudku se lze odvolat do patnácti dnů ode dne doručení k Vrchnímu soudu v Praze prostřednictvím zdejšího soudu.

V Praze dne 8. prosince 2009

JUDr. Monika Vacková, v.r.⁶³

---

⁶³ Výňatky z rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 8. 12. 2009, sp. zn. 21 Cm 62/2006.

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Monikou Vackovou v právní věci žalobce proti žalovanému o zaplacení ceny díla ve výši 30.571,20 Kč s přísl. a o zaplacení smluvní pokuty ve výši 49.701,30 Kč s přísl.

t a k t o :

- I. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci částku 30.571,20 Kč s úrokem z prodlení ve výši 18% ročně za dobu od 9. 6. 1998 do zaplacení a částku 49.135,50 Kč s 9 % úrokem z prodlení ročně za dobu od 27. 1. 1999 do zaplacení, to vše do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- II. Co do částky 565,80 Kč s příslušenstvím se žaloba zamítá.
- III. Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení ve výši 31.716,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám právního zástupce žalobce.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce tvrdí, že pro žalovaného provedl dvě díla, v obou případech se jednalo o položení zámkové dlažby u rodinných domků. Prvé z nich provedl na základě objednávky žalovaného ze dne 19. 5. 1998, dílo mělo být dokončeno 22. 5. 1998, předáno bylo dle předávacího protokolu dne 26. 6. 1998, převzato bylo žalovaným s písemným potvrzením o tom, že vady díla byly odstraněny. Druhé dílo zhotovené na základě písemné smlouvy ze dne 23. 6. 1998 bylo předáno žalovanému rovněž dne 26. 6. 1998, dle předávacího protokolu bez vad. Cena za první dílo ve výši 30.571,20 Kč byla žalovanému vyúčtována fakturou vystavenou dne 25. 5. 1998, splatnost této ceny nastala 8. 6. 1998, žalovaný ji však dosud nezaplatil. Cena za dílo dle smlouvy (za druhé dílo) ve výši 26.578,20 Kč byla vyúčtována fakturou ze

dne 26. 6. 1998, splatnost nastala dne 26. 6. 1998, žalovaný tuto cenu zaplatil až dne 30. 12. 1998 na základě žalobcovy upomínky. Ve smlouvě týkající se druhého díla byla pro případ prodlení se zaplacením ceny sjednána smluvní pokuta ve výši 1% z fakturované částky za každý den prodlení. Žalobce se domáhá zaplacení ceny za první dílo, domáhá se též smluvní pokuty za prodlení se zaplacením ceny za druhé dílo, v obou případech požaduje též příslušenství obou těchto pohledávek ve formě úroků z prodlení. Zdůrazňuje, že obě díla byla v době předání bez vad, cena za dílo zhotovené dle písemné smlouvy byla, byť se zpožděním, zaplacená, žádné případné další vady nebyly nikdy řádně reklamovány. Pro první dílo zhotovené na základě objednávky nebyla sjednána záruka, případné vady díla, pokud je žalovaný po předání díla zjistil, měl žalobci oznámit bez zbytečného odkladu, což však neučinil, žalovanému nelze proto případné právo z odpovědnosti za vady přiznat.

Žalovaný tvrdil, že dílo zhotovené na základě písemné smlouvy bylo dokončeno o den později oproti původně sjednanému termínu, žalovanému proto vznikl nárok na zaplacení sjednané smluvní pokuty ve výši 1% ze sjednané ceny díla za den prodlení s jeho dokončením, tuto smluvní pokutu vůči pohledávce žalobce vzniklé z tohoto titulu započtl.

Ohledně díla prováděného žalobcem na základě objednávky žalovaný namítal, že na díle se objevily vady, položená dlažba na několika místech propadla, resp. poté, co snad vady odstraněny byly, objevily se znovu. Žalovaný tyto vady reklamoval několikrát telefonicky, naposledy dopisem ze dne 1. 12. 1998 s výzvou k jejich odstranění do 8. 12. 1998 a s upozorněním, že nebudou-li vady do tohoto data odstraněny, žalovaný k tomuto dni od smlouvy odstupuje. Reklamace však ve stanovené lhůtě vyřízena nebyla, vady odstraněny nebyly, došlo tedy k odstoupení od smlouvy. Po odstoupení od smlouvy však na místě stavby zůstala položena dlažba, kterou dodal žalovaný, cena této dlažby byla 51.238,10 Kč. Vady odstranil následně sám objednatel. Žalovanému vznikla škoda odpovídající hodnotě této dlažby, tuto škodu započtl proti pohledávce žalobce, když zároveň tvrdil též, že žalobce ve smyslu ust. § 324 ObchZ dílo (dle objednávky) ani nesplnil, neboť plnění vykazovalo vady, nárok na zaplacení ceny za toto dílo tudíž žalobce nemá.

Právní vztah mezi účastníky založený v obou případech smlouvou, byť v prvním z nich v ústní formě, se řídí ust. § 536 a násl. ObchZ upravujícím smlouvu o dílo. Takovou smlouvou se zhotovitel zavazuje k provedení určitého díla, objednatel se zavazuje k zaplacení ceny. Sjednanou cenu za dílo (§ 546 odst. 1 ObchZ) je

objednatel povinen zaplatit zásadně v době uvedené ve smlouvě (§ 548 odst. 1 věta první ObchZ). Pokud ze smlouvy nebo zákona nevyplývá něco jiného, vzniká nárok na cenu provedení díla, tedy jeho řádným ukončením a předáním předmětu díla objednateli (§ 554 odst. 1 věta první ObchZ).

Vzhledem k žalobním tvrzením a námitkám žalovaného se soud zabýval otázkou, zda a především kdy v případě díla provedeného na základě písemné smlouvy vznikl žalobci nárok na zaplacení ceny za dílo, zda se s jejím zaplacením žalovaný ocitl v prodlení, zda tedy žalobci vznikl nárok na zaplacení smluvní pokuty ve smyslu ust. § 544 a násl. OZ a § 300 a násl. ObchZ, byla-li platně sjednána, zda dílo bylo předáno včas a pokud nikoli, vznikl-li a v jakém rozsahu nárok na zaplacení smluvní pokuty žalovanému vůči žalobci za pozdní předání díla a v jakém rozsahu tyto dvě pohledávky vzájemným započtením zanikly.

V případě druhého díla provedeného na základě ústní smlouvy zkoumal soud z hlediska vzniku nároku na zaplacení ceny za dílo, zda dílo bylo provedeno bez vad a předáno žalovanému. Dále se soud zabýval tím, zda žalovaný, tvrdil-li existenci vad díla, je řádně uplatnil vůči žalobci, zda od smlouvy platně odstoupil a zda mu v souvislosti s tím vznikly nějaké nároky.

K písemné smlouvě o dílo:

Na základě provedeného dokazování bylo možno dospět k závěru, že v případě smlouvy uzavřené mezi účastníky písemnou formou bylo ve smlouvě sjednané dílo dokončeno řádně, tedy bez vad, dokončeno bylo o den později oproti původně sjednanému termínu. V souladu se shora již uvedenými ustanoveními obchodního zákoníku vznikl žalobci provedením díla nárok na zaplacení ceny za dílo (doplatku této ceny) ve výši 26.578,20 Kč, jejíž splatnost v souladu se smluvním ujednáním nastala dnem uvedeným na faktuře. Žalovaný byl se zaplacením tohoto doplatku v prodlení od 27. 6. 1998 do 30. 12. 1998, tj. 187 dnů, vzhledem k této skutečnosti mu v souladu s platným ujednáním o smluvní pokutě sjednané právě pro případ prodlení se zaplacením ceny vznikla povinnost tuto pokutu zaplatit. Žalovaný tuto smluvní pokutu ve výši 49.701,30 Kč nezaplatil, od 27. 1. 1999 je s jejím zaplacením v prodlení.

Žalovanému vznikl naopak nárok na zaplacení smluvní pokuty sjednané ve smlouvě pro případ prodlení s dokončením díla ve výši 1% denně ze sjednané ceny za jeden den prodlení, této smluvní pokutě odpovídá částka 565,80 Kč. Žalovaný

v rámci procesní obrany uplatnil vůči žalobcově pohledávce svou pohledávku k započtení, v okamžiku jednostranného úkonu žalovaného směřujícího k započtení existovaly tedy dvě vzájemné, splatné a nepromlčené pohledávky, které lze uplatnit u soudu a které se střetly v okamžiku úkonu směřujícího k započtení, v rozsahu částky 565,80 Kč tedy obě pohledávky tímto okamžikem zanikly. Z uvedených důvodů soud vyhověl požadavku žalobce na zaplacení smluvní pokuty ve výši 49.135,50 Kč, co do částky 565,80 Kč žalobu zamítl. Krom žalobcovy pohledávky soud žalobci přiznal též její příslušenství ve formě úroků z prodlení požadovaných v nižší než zákonné výši.

Ke smlouvě uzavřené ústně:

Na základě provedení dokazování dospěl soud k závěru o následujícím skutkovém stavu. Na základě objednávky ze dne 19. 5. 1998 žalobce pro žalovaného dne 22. 5. 1998 položil na sjednaném místě zámkovou dlažbu, propadlou dlažbu v rozsahu cca 3m² opravil a dílo takto opravené pracovníkovi žalovaného předal dne 26. 6. 1998, vyúčtoval mu sjednanou cenu za dílo, která měla být splatná dne 8. 6. 1998. Dlažba se následně začala propadat znovu, o propadu dlažby v rozsahu cca 4m² informoval žalovaného vlastník domku, kolem něž byla dlažba pokládána, již 18. 7. 1998. Soud nevezal za prokázané, že by o propadu této dlažby byl žalobce žalovaným informován telefonicky, výpověď svědka takovou skutečnost přímo vyvrací, opak nemohl být prokázán ani nepřesnou výpovědí jednatele žalovaného. Jediná reklamace, kterou má soud k dispozici, nese datum 1. 12. 1998, o této reklamaci však nebylo prokázáno, že by byla žalobci doručena, navíc je datována více než čtyři měsíce poté, kdy se žalovaný o vadě jím tvrzené dozvěděl. Nebylo navíc prokázáno, že by důvodem vzniku vady byla nekvalitní práce žalobce. Z výpovědi svědka má soud za prokázané, že důvodem propadu dlažby byly výkopové práce prováděné několik měsíců před pokládkou dlažby, o místech těchto výkopových prací nebyl ani svědek, tím méně pak žalobce předem informován, nikdo z nich o nich nevěděl, nemohl tedy vědět ani o tom, že zásyp nad těmito výkopy je nedostatečně zhutněn. Technologický postup při pokládce dlažby žalobce dodržel.

Ve smyslu shora již uvedených ustanovení obchodního zákoníku dospěl tedy soud k závěru, že žalobci řádným dokončením díla a jeho předáním objednateli vznikl nárok na zaplacení sjednané ceny za toto dílo. Povinnost ze smlouvy žalobce

jako zhotovitel splnil, splněním tohoto závazku smlouva zanikla, v takovém případě je následné odstoupení od smlouvy (bylo-li by prokázáno jeho doručení) bez právního významu.

Vztah mezi účastníky se dle názoru soudu nemohl změnit ve smyslu ust. § 324 odst. 3 ObchZ ve vztah z odpovědnosti za vady. Nebylo totiž prokázáno, že by propad dlažby byl způsoben nesprávným postupem žalobce při provádění díla. Žalobce nebyl o stavu terénu informován žalovaným a nemohl vědět o kvalitě a hutnosti zásypu na výkopech pro přípojky, ani o tom, kde jsou přípojky umístěny, tudíž nemůže nést analogicky dle ust. § 561 věta první ObchZ odpovědnost za případné vady v souvislosti s tím vzniklé. Nebylo dále prokázáno, že by takové případné vady žalovaný včas, tedy bez zbytečného odkladu poté, co je zjistil, žalobci oznámil, a žalobce jako zhotovitel nedodržení této lhůty namítl, práva z odpovědnosti za vady, i kdyby existovala, tudíž nelze žalovanému v soudním řízení přiznat.

Soud z důvodů shora uvedených vyhověl žalobě na zaplacení sjednané ceny za dílo, neboť žalobce prokázal, že svůj závazek vůči žalovanému ze smlouvy o dílo vyplývající splnil, žalovaný splnění svého závazku, tedy závazku zaplatit sjednanou cenu, ani netvrdil. Kromě pohledávky přiznal soud žalobci i její příslušenství dle § 369 odst. 1 ObchZ a § 502 odst. 1 ObchZ ve znění účinném v okamžiku prodlení žalovaného se zaplacením ceny za dílo od okamžiku, kdy se žalovaný ocitl s plněním svého závazku v prodlení, tj. ode dne následujícího po splatnosti této ceny v souvislosti s datem uvedeným na faktuře.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku se lze odvolat do patnácti dnů ode dne jeho doručení k Vrchnímu soudu v Praze prostřednictvím soudu zdejšího.

V Praze dne 17. února 2003

JUDr. Monika Vacková, v.r.⁶⁴

---

⁶⁴ Výňatky z rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 17. 2. 2003, sp. zn. 20 Cm 26/99.